

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ БАНКЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2020. ГОДИНЕ

Београд, Новембар 2020. године

САДРЖАЈ

1. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ.....	3
2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ.....	4
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ.....	5
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ.....	7
5. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ.....	9
5.1. Пословање са становништвом.....	11
5.2. Нове банкарске технологије - дигитално банкарство и картице.....	13
5.3. Пословање са привредом.....	15
5.4. Управљање средствима.....	18
5.5. Сектор хартија од вредности.....	19
6. БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2020. ГОДИНЕ.....	20
6.1. Актива Банке на дан 30.09.2020. године.....	20
6.2. Пасива Банке на дан 30.09.2020. године.....	21
6.3. Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2020. године.....	22
6.4. Ванбилансне ставке на дан 30.09.2020. године.....	24
7. БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ.....	25
7.1. Приходи и расходи по основу камата.....	26
7.2. Приходи и расходи по основу накнада.....	27
7.3. Остварени добитак из редовног пословања (пре опорезивања).....	27
7.4. Показатељи пословања прописани Законом о банкама.....	27
8. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА.....	28
8.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима.....	28
8.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности.....	30
9. СВИ ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА.....	33
10. ОПИС ЗНАЧАЈНИЈИХ ДОГАЂАЈА.....	33
11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА.....	34
12. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2020. ГОДИНУ.....	34
12.1. Планиране и остварене вредности биланса стања за трећи квартал 2020. године.....	35
12.2. Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.- 30.09.2020. године.....	36

1. ПРИКАЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗАТЕЉА ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ

Квартални извештај за трећи квартал 2020. године представља веродостојан приказ развоја и резултата пословања КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД Београд остварених у трећем кварталу, као и у првих девет месеци 2020. године.

ОПИС	30.09.20.	31.08.20.	31.07.20.	30.06.20.	31.03.20.	2019.	2018.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак/губитак пре опорезивања	4.459.290	4.125.242	3.589.404	2.909.821	2.268.139	8.268.685	8.121.073
Добитак/губитак после опорезивања	4.317.793	3.983.745	3.447.907	2.768.324	2.268.139	8.955.759	8.145.182
Нето приходи од камата	9.027.227	8.012.167	6.983.810	5.951.544	3.040.103	12.605.384	12.834.638
Нето приходи од накнада	3.651.560	3.211.622	2.816.604	2.379.936	1.199.215	5.328.996	5.210.149
Оперативни трошкови	8.428.035	7.561.053	6.722.169	5.870.338	2.548.033	11.064.609	10.473.783
Нето приходи/расходи обезвређења финан.средст. која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	(71.447)	(91.920)	(45.454)	(99.159)	5.962	2.425.931	9.493

ОПИС	30.09.20.	31.08.20.	31.07.20.	30.06.20.	31.03.20.	2019.	2018.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	459.472.475	465.529.628	462.511.590	457.621.394	442.107.977	432.380.443	401.165.980
Ванбилансно пословање СТАНОВНИШТВО	486.085.148	482.684.377	484.735.709	488.788.348	475.765.325	460.440.031	457.820.050
Кредити ¹	109.943.020	108.668.339	107.060.141	105.274.157	99.472.706	99.057.214	92.033.605
Депозити ²	305.378.985	301.677.656	299.269.312	295.757.261	280.489.943	280.484.488	260.296.411
ПРИВРЕДА							
Кредити	84.482.487	84.687.670	83.163.288	83.068.789	82.068.479	81.504.403	75.264.373
Депозити	54.002.076	51.449.261	50.409.155	50.875.804	47.928.197	47.879.400	49.879.580

ПОКАЗАТЕЉИ	30.09.20.	31.08.20.	31.07.20.	30.06.20.	31.03.20.	2019.	2018.
РАЦИО							
КРЕДИТИ/ДЕПОЗИТИ							
Бруто кредити/депозити	55,56%	56,40%	56,32%	55,59%	57,42%	57,71%	58,35%
Нето кредити/депозити	53,40%	54,00%	53,90%	53,16%	54,88%	54,94%	54,76%
КАПИТАЛ (000 РСД)							
Адекватност капитала	30,43%	30,65%	30,98%	31,37%	29,80%	30,83%	29,18%
Број запослених	2.690	2.696	2.703	2.710	2.725	2.744	2.766
ПАРАМЕТРИ							
ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
ROA	1,32%	1,38%	1,38%	1,31%	2,07%	2,00%	2,13%
ROE – на укупан капитал	7,94%	8,26%	8,21%	7,75%	11,81%	11,71%	12,57%
Нето каматна маржа на укупну активу	2,67%	2,67%	2,68%	2,68%	2,77%	3,04%	3,37%
Cost / income ратио	66,47%	67,37%	68,59%	70,46%	60,10%	61,70%	58,04%
Оперативни токови готовине	6.083.853	5.274.959	4.565.814	4.683.632	4.400.613	9.859.741	9.379.217
Актива по запосленом (000 EUR)	1.453	1.468	1.455	1.436	1.381	1.340	1.227
Актива по запосленом (000 РСД)	170.808	172.674	171.110	168.864	162.241	157.573	145.035

¹ Позиција кредити (становништво и привреда) не укључује остале пласмане и потраживања

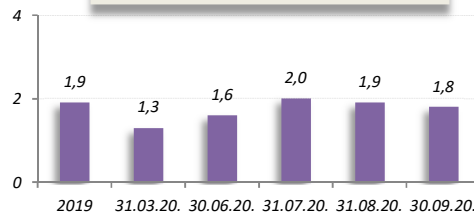
² Позиција депозити (становништво и привреда) не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

2. МАКРОЕКОНОМСКИ УСЛОВИ ПОСЛОВАЊА У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ

У прва три квартала 2020. године макроекономски услови пословања и даље су под утицајем пандемије вируса COVID-19. Након оствареног раста бруто друштвеног производа (БДП) од 4,2% у 2019. години, раста од 5,1% у првом кварталу 2020. године, у другом кварталу ове године привреда Србије је забележила међугодишњи пад од 6,4%³. Пад бруто друштвеног производа у другом кварталу текуће године био је под утицајем пада услуга; пада трговине, саобраћаја и туризма. Индустијска производња је забележила пад од 7,7%⁴ и имала негативан допринос БДП-у. Повољни агрометеоролошки услови резултирали су растом пољопривредне производње али је допринос БДП-у био благо позитиван. Забележен је осетан пад спољнотрговинске активности. Опоравак привреде очекује се до краја 2020. године.

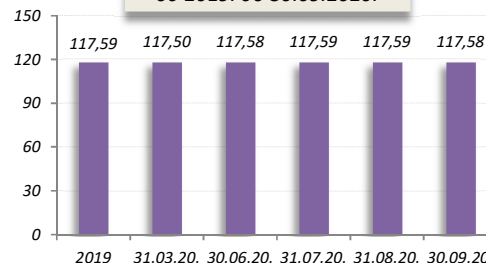
Стопа инфлације на крају септембра 2020. године износи 1,8%⁵ посматрано међугодишње, и креће се у циљаним границама. На кретање инфлације, од почетка године, утицале су цене воћа и поврћа као и нафтних деривата. Потрошачке цене у септембру текуће године, на месечном нивоу, смањене су за 0,5%. Према пројекцији НБС, краткорочно, инфлација ће се кретати око тренутног нивоа. Средњорочно, преовладаваће дезинфлаторни притисци, пре свега од ниске домаће и иностране тражње и ниске увозне инфлације док ће ефекат, који потиче од ниске светске цене нафте, постепено нестајати.⁶

Међугодишња стопа инфлације у периоду од 2019. до 30.09.2020. у %

У току прва три квартала 2020. године и поред неизвесности на међународном финансијском тржишту динар није битније осцилирао у односу на евро. Курс динара се и током трећег квартала текуће године кретао око вредности од 117,6 динара за један евро. Народна банка Србије је од почетка године на међубанкарском девизном тржишту (МДТ) интервенисала нето продајом од ЕУР 1.635 милиона.⁷ На кретање курса динара утицај имају и стране директне инвестиције. Након прилива од ЕУР 7,3 милијарде у току последње две године (2018. и 2019. година), за првих седам месеци текуће године остварен је нето прилив у износу од ЕУР 1,6 милијарди⁸.

Курс РСД/ЕУР у периоду од 2019. до 30.09.2020.

Народна банка Србије је током трећег квартала 2020. године наставила спровођење претходно донетих мера монетарне политике. У склопу тих активности референтна каматна стопа (РКС), која је снижена на ниво од 1,25% 11.06.2020. године, задржана је на том нивоу и током септембра. Одлука је донета имајући у виду размере пандемије вируса COVID-19 и очекиване ефекте пакета фискалних мера којима је осигурана подршка приватном сектору како би опоравак привреде од пандемије био најбржи могућ.

³ МФИН, Текућа макроекономска кретања, септембар 2020. године

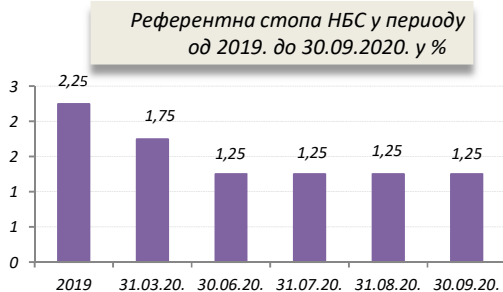
⁴ МФИН, Текућа макроекономска кретања, септембар 2020. године

⁵ РЗС, Саопштење, Индекси потрошачких цена, септембар 2020. године

⁶ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембар 2020. године

⁷ НБС, Стање девизних резерви и кретање на међубанкарском девизном тржишту у септембру 2020. године, саопштење од 09.10.2020. године

⁸ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембар 2020. године

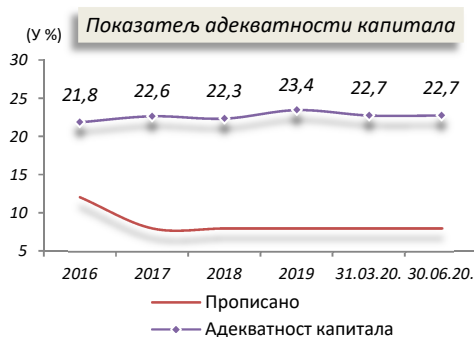
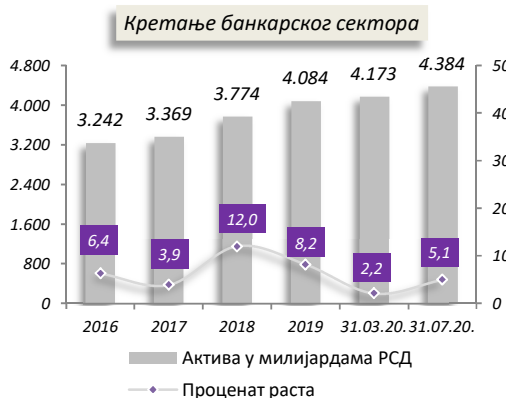
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР И ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ БАНКЕ

На крају трећег квартала 2020. године, банкарски сектор Републике Србије, чини укупно 26 банака, што је исти број банака као и на почетку године. На крају јула месеца текуће године, у банкарском сектору запослено је 22.848 радника⁹, што представља смањење од 239 радника од почетка године.

Укупна актива је достигла износ од ЕУР 37.280 милиона¹⁰ односно РСД 4.383,7 милијарди и у односу на почетак године повећана је за РСД 299,7 милијарди односно 5,1%. Банка у активи сектора на крају јула 2020. године учествова са 10,6%.

Укупан капитал банкарског сектора на крају јула 2020. године износи ЕУР 6.023¹¹ милиона или РСД 708,2 милијарде и у односу на почетак године повећан је за 0,4%. У укупном капиталу банкарског сектора Банка је на крају јула 2020. године учествовала са 10,5%.

Просечна вредност показатеља адекватности капитала банкарског сектора, на крају другог квартала износи 22,7%¹² и није промењен у односу на први квартал 2020. године. У односу на законом прописане вредности остварена вредност показатеља адекватности капитала показује да је банкарски сектор адекватно капитализован.

Коефицијент адекватности капитала Банке на дан 31.03.2020. године износио је 29,80%, а на дан 30.06.2020. године износио је 31,37%, и био је изнад просека сектора.

На нивоу банкарског сектора до краја августа месеца 2020. године настављен је тренд раста кредита.¹³

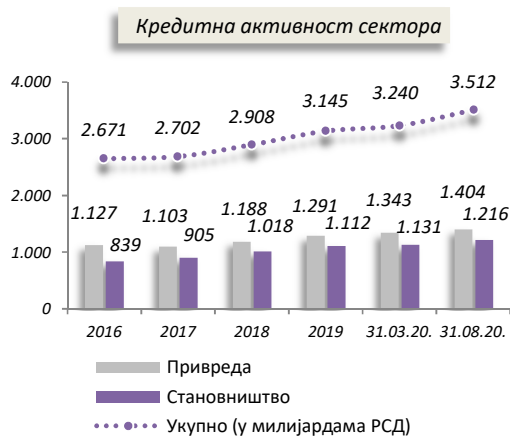
⁹ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембар 2020. године

¹⁰ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембар 2020. године

¹¹ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембае, 2020. године

¹² НБС, Кључни макропруденцијални показатељи Републике Србије, табела 1.1

¹³ НБС, Консолидовани биланс банкарског система, 23. септембар 2020. године

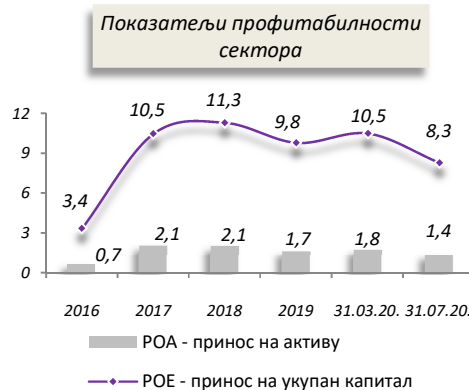
На нивоу банкарског сектора учешће бруто НПЛ кредита у укупним бруто кредитима на крају месеца јуна 2020. године износило је 3,7%, док је на крају месеца августа износило 3,5%¹⁴. Исправке вредности НПЛ кредита покривају 63,0%¹⁵ бруто НПЛ кредита на крају месеца августа текуће године.

На крају месеца августа 2020. године девизна штедња становништва на нивоу сектора износи ЕУР 10.719 милиона и у односу на крај године повећана је за ЕУР 250,4 милиона. Укупна штедња становништва на крају августа месеца текуће године износи ЕУР 11.458 милиона што у односу на почетак године представља повећање од ЕУР 317,7 милиона или 2,9%¹⁶.

На крају месеца јула 2020. године банкарски сектор је остварио добитак пре пореза у износу од ЕУР 290,7 милиона односно РСД 34,2 милијарде.

На крају јула 2020. године стопа приноса на капитал (РОЕ) на годишњем нивоу износи 8,3% (за 2019. годину износила је 9,8%) док стопа приноса на активу (РОА) на годишњем нивоу износи 1,4% (за 2019. годину износила је 1,7%)¹⁷.

¹⁴ НБС, Макроекономска кретања у Србији, октобар 2020. године

¹⁵ НБС, Макроекономска кретања у Србији, октобар 2020. године

¹⁶ НБС, монетарна статистика, табела 1.1.20. штедња становништва код банака

¹⁷ НБС, Макроекономска кретања у Србији, септембар 2020. године

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА И ОРГАНИ БАНКЕ

Управни одбор Банке је формиран у складу са Законом о банкама, Статутом Банке и чини га најмање 5 (пет) чланова, укључујући и председника, од којих најмање једна трећина чланова морају бити лица независна од Банке. Чланове Управног одбора Банке именује Скупштина акционара Банке на период од четири године. Предлог одлуке о именовању председника и чланова Управног одбора Банке утврђује Управни одбор Банке, на предлог акционара.

Надлежности Управног одбора Банке дефинисане су чланом 73. Закона о банкама и чланом 27. Статута Банке. Чланови Управног одбора Банке на дан 30. септембра 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АКЦИОНАР / ЧЛАН НЕЗАВИСАН ОД БАНКЕ	ФУНКЦИЈА
Марија Сокић	Република Србија	Председник
др Даниел Пантић	Република Србија	Члан
Дејан Хаџић	Република Србија	Члан
Катарина Шушић	Члан независан од Банке	Члан
Горан Кнежевић	Члан независан од Банке	Члан
проф. др Зоран Јовић	Члан независан од Банке	Члан

Кворум за рад и одлучивање Управног одбора Банке постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Управног одбора Банке. Председник и сваки члан имају право на по један глас.

Извршни одбор се састоји од председника Извршног одбора, заменика председника Извршног одбора и најмање три члана. Мандат чланова Извршног одбора Банке укључујући и председника и заменика председника је четири године од дана именовања.

Надлежности Извршног одбора дефинисане су чланом 76. Закона о банкама и чланом 31. Статута Банке.

Чланови Извршног одбора Банке на дан 30. септембра 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Владимир Медан	Председник
др Уна Сикимић	Заменик председника
Драгиша Станојевић	Члан
др Мирослав Перић	Члан
Павао Марјановић	Члан

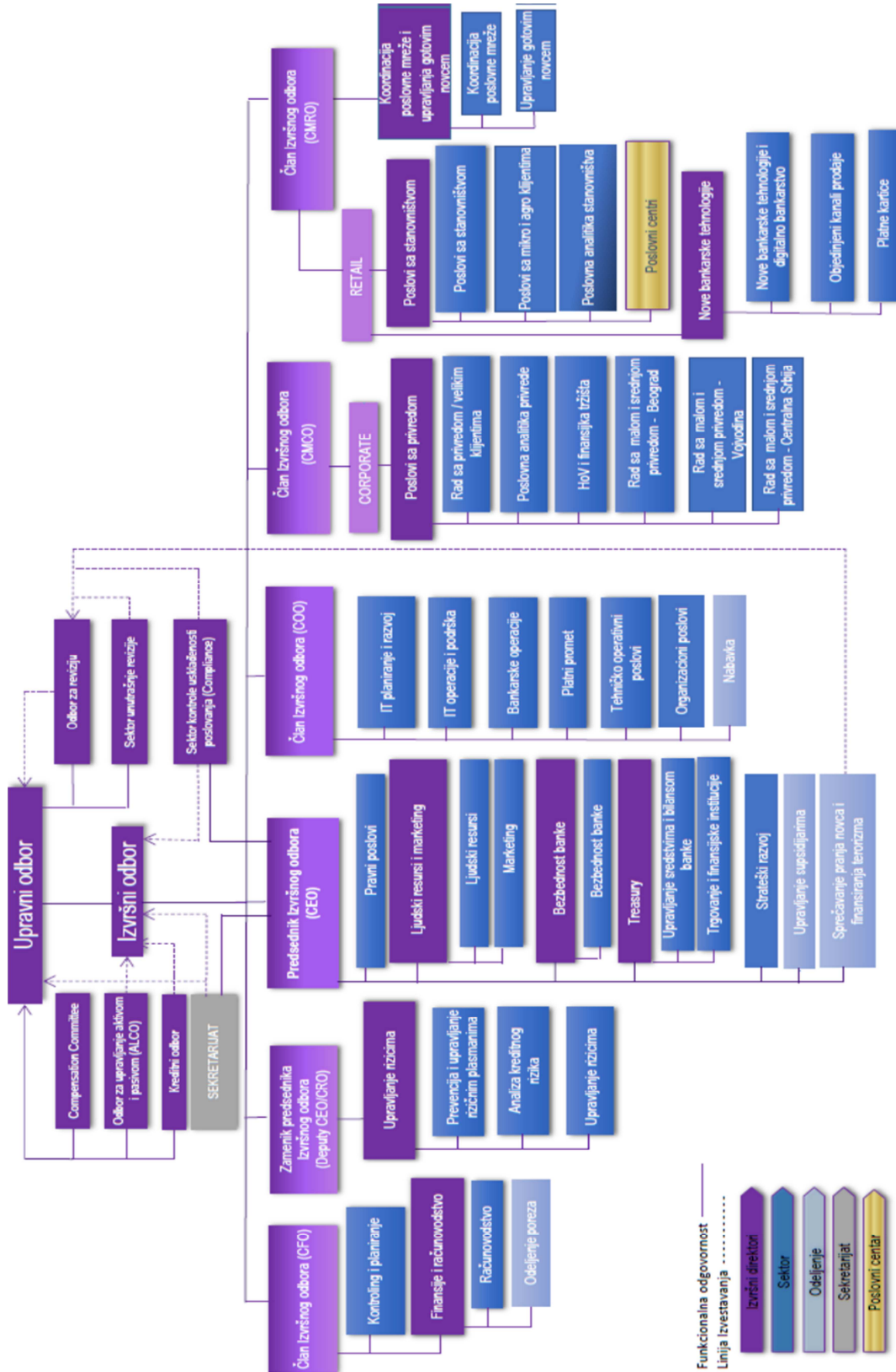
Кворум за рад и одлучивање Извршног одбора постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Извршног одбора. Извршни одбор доноси одлуке већином гласова укупног броја чланова.

Одбор за праћење пословања Банке чине три члана, од којих су два чланови Управног одбора Банке који имају одговарајуће искуство из области финансија. Један члан Одбора за праћење пословања је лице независно од Банке. Чланови Одбора се бирају на период од четири године.

Дужности Одбора за праћење пословања дефинисане су чланом 80. Закона о банкама и чланом 34. Статута Банке. Чланови Одбора за праћење пословања на дан 30. септембра 2020. године су:

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	ФУНКЦИЈА
др Даниел Пантић	Председник
Дејан Хаџић	Члан
Александра Драговић Делић	Члан

Кворум за рад и одлучивање Одбора за праћење пословања постоји ако седници присуствује већина од укупног броја чланова Одбора за праћење пословања.

Напомена: Организациона шема Банке на дан 30.09.2020. године

5. ФИНАНСИЈСКИ ПОЛОЖАЈ И РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА БАНКЕ У ПЕРИОДУ ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ

ОПИС	30.09.20.	31.08.20.	31.07.20.	30.06.20.	31.03.20.	2019.	2018.
БИЛАНС СТАЊА (000 РСД)							
Билансна актива	459.472.475	465.529.628	462.511.590	457.621.394	442.107.977	432.380.443	401.165.980
Ванбилансно пословање	486.085.148	482.684.377	484.735.709	488.788.348	475.765.325	460.440.031	457.820.050
СТАНОВНИШТВО							
Кредити	109.943.020	108.668.339	107.060.141	105.274.157	99.472.706	99.057.214	92.033.605
Депозити	305.378.985	301.677.656	299.269.312	295.757.261	280.489.943	280.484.488	260.296.411
ПРИВРЕДА							
Кредити	84.482.487	84.687.670	83.163.288	83.068.789	82.068.479	81.504.403	75.264.373
Депозити	54.002.076	51.449.261	50.409.155	50.875.804	47.928.197	47.879.400	49.879.580

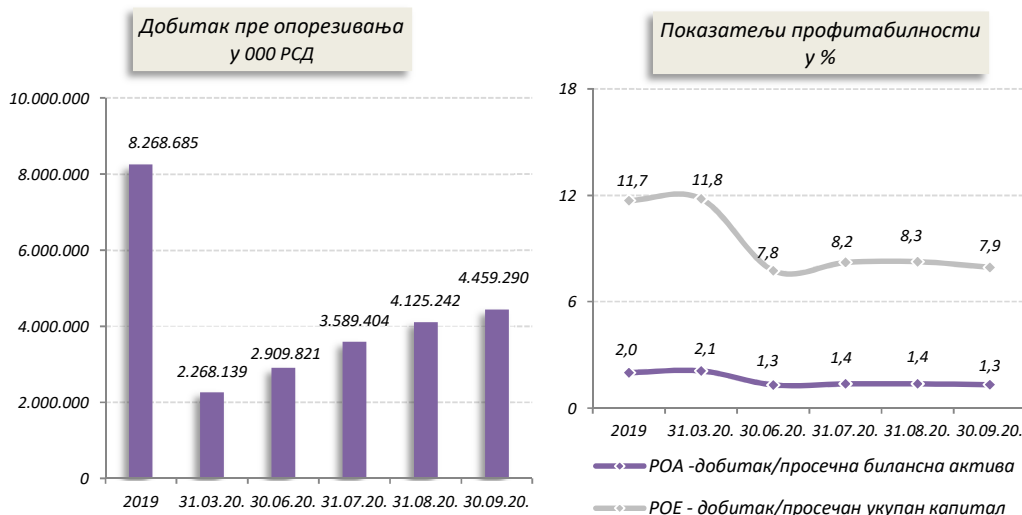
На дан 30.09.2020. године билансна актива Банке износи 459.472,5 милиона динара и повећана је за 27.092,0 милиона динара у односу на почетак године.

Ванбилансна актива повећана је за 5,6% на крају трећег квартала 2020. године, и на крају септембра текуће године износи 486.085,1 милион динара.

Депозити привреде и становништва на крају септембра 2020. године износе 359.381,1 милион динара и у односу на почетак године повећани су за 31.017,2 милиона динара. Кредити привреди и становништву, на крају септембра 2020. године, износе 194.425,5 милиона динара и у односу на почетак године су повећани за 13.863,9 милиона динара или 7,7%.

У наведеним променама садржан је и ефекат ап्रेसијације динара у односу на евро (0,01%) и амерички долар (4,74%), односно депресације у односу на швајцарски франак (0,31%) од почетка године до краја трећег квартала 2020. године.

ОПИС	30.09.20.	31.08.20.	31.07.20.	30.06.20.	31.03.20.	2019.	2018.
БИЛАНС УСПЕХА (000 РСД)							
Добитак/губитак пре опорезивања	4.459.290	4.125.242	3.589.404	2.909.821	2.268.139	8.268.685	8.121.073
Добитак/губитак после опорезивања	4.317.793	3.983.745	3.447.907	2.768.324	2.268.139	8.955.759	8.145.182
Нето приходи од камата	9.027.227	8.012.167	6.983.810	5.951.544	3.040.103	12.605.384	12.834.638
Нето приходи од накнада	3.651.560	3.211.622	2.816.604	2.379.936	1.199.215	5.328.996	5.210.149
Оперативни трошкови	8.428.035	7.561.053	6.722.169	5.870.338	2.548.033	11.064.609	10.473.783
Нето приходи /расходи обезвређ. финан. средст. која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	(71.447)	(91.920)	(45.454)	(99.159)	5.962	2.425.931	9.493
ПАРАМЕТРИ ПРОФИТАБИЛНОСТИ							
РОА	1,32%	1,38%	1,38%	1,31%	2,07%	2,00%	2,13%
РОЕ – на укупан капитал	7,94%	8,26%	8,21%	7,75%	11,81%	11,71%	12,57%
Нето каматна маржа на укупну активу	2,67%	2,67%	2,68%	2,68%	2,77%	3,04%	3,37%
Cost / income рацио	66,47%	67,37%	68,59%	70,46%	60,10%	61,70%	58,04%
Оперативни токови готовине	6.083.853	5.274.959	4.565.814	4.683.632	4.400.613	9.859.741	9.379.217
Актива по запосленом (000 ЕУР)	1.453	1.468	1.455	1.436	1.381	1.340	1.227
Актива по запосленом (000 РСД)	170.808	172.674	171.110	168.864	162.241	157.573	145.035

У периоду од 01.01. до 30.09.2020. године Банка је остварила добитак пре опорезивања у износу 4.459,3 милиона динара. Остварени добитак обезбедио је Банци, у првих девет месеци 2020. године, принос на укупан капитал од 7,9%, односно принос на билансну активу од 1,3%.

Нето приходи од камата на крају трећег квартала текуће године износе 9.027,2 милиона динара, што је за 4,6% мање у односу на исти период претходне године. Нето приходи од накнада, у периоду девет месеци 2020. године, износе 3.651,6 милиона динара и нижи су за 9,1% од остварених у истом периоду претходне године услед пандемије вируса COVID-19.

За три квартала 2020. године Банка је забележила нето расходе по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од 71,4 милиона динара, док је на крају трећег квартала 2019. године Банка остварила нето приходе по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од 2.484,7 милиона динара.

У току прва три квартала ове године остварени су оперативни расходи у износу од 8.428,0 милиона динара, што је за 634,3 милиона динара или 8,1% више од оствареног износа у истом периоду претходне године. Висина оперативних расхода под утицајем је повећања износа трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (у односу на исти период претходне године повећани су највећим делом због промене начина књижења осталих личних расхода за годишње награде запослених).

Као резултат значајнијег раста обима пословања као и смањења броја запослених у првих девет месеци 2020. године повећана је актива по запосленом у Банци са 157,6 милиона динара (31.12.2019. године) на 170,8 милиона динара на крају трећег квартала 2020. године.

5.1. Пословање са становништвом

Пословање Пословне функције Становништва у првих девет месеци ове године било је, у значајној мери, под негативним утицајем проглашеног ванредног стања у Републици Србији због пандемије вируса COVID-19.

У претходном периоду фокус у пословању је био на:

- очувању клијентске базе и портфолиа од негативних последица пандемије спровођењем мораторијума на отплату обавеза, у складу са Одлуком о привременим мерама за очување стабилности финансијског система Народне банке Србије;
- заштити здравља клијената и запослених, уз обезбеђивање континуитета рада са смањеним капацитетом пословања. Експозитуре су радиле са скраћеним радним временом, мањим бројем запослених, а 40 експозитора је током ванредног стања било привремено затворено.

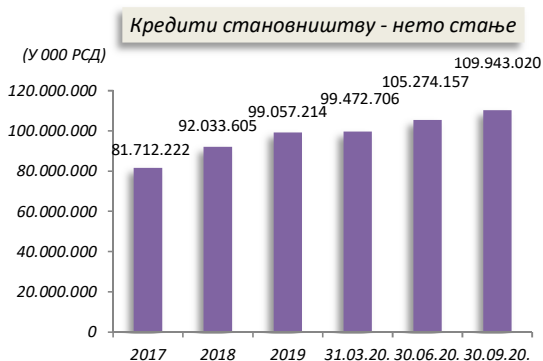
Без обзира на сва ограничења, Банка је успела да на одговарајући начин пружи услугу свим клијентима којима је иста била потребна.

Почев од 11.05.2020. године, почела је нормализација пословања. Реализација кредита је доживела експанзију, поготово у микро бизнис и агро сегменту, због кредита из Гарантне шеме Владе Републике Србије и субвенционисаних пољопривредних кредита у сарадњи са Министарством пољопривреде.

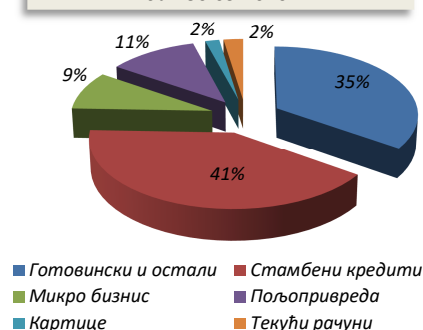
У сегменту пољопривредних субвенционисаних кредита Банка је уверљиво прва на тржишту са учешћем од 37% у броју кредита и 24% у износу кредита. Учешће у микро бизнис кредитима из Гарантне шеме такође је респектабилно, око 10% у броју и износу.

Уз све наведене изазове, нето стање пласмана становништву порасло је за 10.886 милиона динара у односу на стање са почетка године.

У структури нето стања учешће стамбених кредита износи 41%, а учешће осталих производа је 59%.

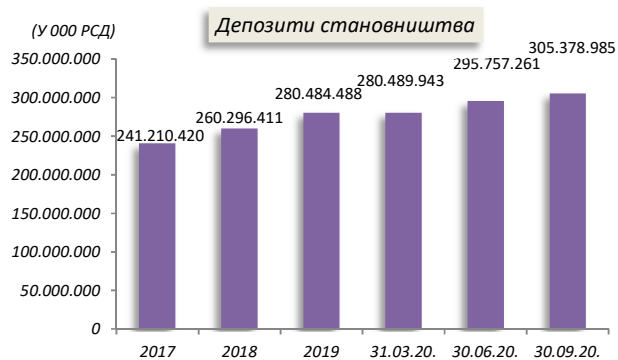

Структура нето стања пласмана на дан 30.09.2020.

Депозити¹⁸ - пословање Банке

Стање депозита, упркос свим изазовима, на дан 30.9.2020. године веће је за значајних 24.894 милиона динара у односу на почетак године.

Остали производи

Банка поседује респектабилну базу са више од 1,3 милиона клијената становништва. У најважнијем сегменту, физичких лица са редовним примањима преко текућег рачуна Банка има више од 435.000 клијената, уз остварени раст од почетка године. Клијенти са редовним примањима представљају један од најзначајнијих сегмената пословања са становништвом и основа су за раст кредитне активности, а посебно дозвољена прекорачења по текућем рачуну, пошто су иста најпрофитабилнији производ, а користи их сваки трећи клијент. Банка је забележила повећање броја клијената који користе „Сет рачун“, као квалитетнији производ у односу на основни текући рачун, од око 11%, у односу на крај 2019. године. Од укупног броја „Сет рачуна“, 12% је „Старт сетова“ намењених најмлађим клијентима што чини основу за сигурно пословање у будућности, чиме Банка дугорочно развија клијентску базу. Благо је повећан број дебитних и кредитних картица.

У микро бизнис сегменту Банка бележи повећање „Сет рачуна“ за око 9% у односу на 2019. годину. Посебно је потребно истаћи да велики број микро клијената редовно користе електронске сервисе Банке.

Електронско банкарство физичких лица

Банка кроз електронске канале на крају септембра 2020. године за физичка и правна лица пружа услугу за више од 252.000 јединствених клијената.

Константан раст корисника је настављен и у првих девет месеци текуће године где је „мБанк“ канал имао повећање корисника за 31% док је повећање корисника у односу на исти месец прошле године 49%.

На „еБанк“ каналу раст броја корисника закључно са трећим кварталом ове године је износио 11% док је у односу на исти месец претходне године раст 16%.

Раст броја корисника електронских канала последица је интензивних активности пословне мреже на анимирању клијената с обзиром на бројне повољности које „еБанка“ и „мБанка“ омогућавају.

Број трансакција је значајно порастао на „мБанк“ каналу, већи је за 89% у односу на исти период прошле године.

На „еБанк“ каналу број трансакција је, у односу на исти период претходне године, порастао за 4%.

¹⁸ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

Пословна мрежа

Пословање у сегменту становништва Банка обавља у 203 експозитуре по чему је лидер на тржишту. Клијентима је доступно 284 банкомата и око 13.500 ПОС терминала, по чему је Банка такође један од лидера на тржишту. Имајући у виду потребе клијената, Банка је наставила са активностима побољшања корисничког искуства унапређењем изгледа експозитуре, пресељењем у нове просторије, прилагођавањем / оптимизацијом радног времена и слично.

Профитабилност

Без обзира на све изазове у пословању изазване пандемијом вируса COVID-19 и ванредним стањем, Банка је у пословању са становништвом у првих девет месеци 2020. године остварила укупне нето приходе од камата и накнада у износу од 7.293 милиона динара. Сачуван је квалитет кредитног портфолиа и база клијената, што ће довести до још већих нето прихода у будућности.

5.2. Нове банкарске технологије - дигитално банкарство и картице

Тржиште – основне тенденције

Народна банка Србије је увела обавезно инстант плаћање почевши од 22. октобра 2018. године, што је креирало обавезу банкама да клијентима обезбеде инфраструктуру за омогућавање инстант трансфера по једном продајном каналу, а од 2019. године обавеза је банака да омогуће инстант плаћање на свим каналима плаћања. Висина трговачких провизија је стимулишућа за трговце чиме се доприноси бржем усвајању безготовинског плаћања.

Од краја 2018. године, се примењује „Закон о међубанкарској накнади и посебним правилима пословања код платних трансакција на основу платних картица“ сходно коме је прописано смањење међубанкарске накнаде које је у прелазном периоду (првих шест месеци) износило максимално 0,5% за дебитне картице и 0,6% за кредитне картице. Додатно снижење накнада које се примењује од 18. јуна 2019. године, је усаглашено са европским нивоом од 0,2% за дебитне и 0,3% за кредитне картице.

Народна банка Србије је такође, усмерила банке на коришћење националне картичне шеме и подржавање домаћег бренда „Дина“ картице указујући на ниже трошкове. Промоција националне „Дина“ картице је позитивно утицала на однос реиздатих платних картица у корист „Дина“ картице.

Тренд усвајања безготовинског начина плаћања и дигиталног пружања услуга се наставља на шта указују и кључни параметри тржишта:

- број трансакција уплате и исплате готовог новца има вишегодишњи тренд пада,
- истовремено, налози иницирани електронским путем бележе све веће годишње стопе раста праћене растом промета, број трансакција на интернет продајним местима трговаца расте, доминантан платни инструмент су и даље картице, али је и употреба електронског новца у порасту,
- прихватна мрежа је у експанзији са повећањем интернет продајних места, ПОС терминала и АТМ уређаја,
- број активних корисника интернет и мобилног банкарства је у порасту.

Дигитално банкарство Банке

Аналитичко предиктивни алат (CRM – „Customer Relationship Management“) је пуштен у продукцију 26. фебруара 2019. године.

Током 2019. године завршено је креирање програмског кода, који обједињује клијентове одговоре на приказане поруке са реализацијом производа на које се та порука односи. „Self Learner“ модел, који на основу историје прихватања/одбијања понуда и карактеристика клијента, а захваљујући напредној аналитици, предвиђа његово понашање, активиран је крајем августа 2020. године, што ће утицати на максимизирање продаје услуга и производа Банке корисницима дигиталних канала.

Креирана је „RTDM“ („Real Time Decision Management“) кампања за слање најбоље понуде микро правним лицима и предузетницима путем КОМБАНК BIZ WEB апликације, која је тренутно у фази тестирања, док се планира да кампања буде пуштена на продукцију до краја новембра 2020. године.

Постојећа „RTDM“ кампања намењена физичким лицима прилагођена је за приказ на мобилној апликацији. Од марта 2020. године сви корисници мобилне апликације су у могућности да „виде“ „RTDM“.

Регулаторни захтев за увођењем инстант плаћања на продајном месту трговца, усмерио је активности дигиталног развоја ка омогућавању прихватања инстант плаћања из угла Банке као акцептанта, и Банке као издаваоца платних инструмената.

- ✓ Као прихватилац Банка је омогућила услугу прихватања инстант плаћања на инфраструктури која се ослања на постојећи систем за прихватање платних картица, а уведена је и опција коришћења независне инфраструктуре, која не захтева да трговац има ПОС терминал.
- ✓ Као издавалац платних инструмената Банка је омогућила клијентима, брзу и једноставну услугу безготовинског извршења платних трансакција на продајном месту трговца преко мобилне апликације Банке употребом QR кода.
- Извршен је редизајн и унапређење интернет и мобилне апликације за физичка лица, где је извршена оптимизација апликације у циљу побољшања корисничког искуства.
- ✓ Повећан је број корисника електронског банкарства физичких лица као и одлазни промет и број трансакција електронског банкарства за физичка лица.
- ✓ Број корисника мобилне апликације за физичка лица је такође повећан, праћен растом броја трансакција и растом промета.
- ✓ Повећан је укупан број корисника електронског банкарства правних лица, као и укупан број трансакција електронског банкарства правних лица, праћен растом учешћа „еБанке“ у укупном броју трансакција и волумена платног промета Банке.
- Дигитална експозитура банке „КОМЕЦЕНТАР“ наставила је са успешним радом, а број захтева за производима расте у односу на претходну годину. Од производа Банке који су понуђени преко „КОМЕЦЕНТРА“, највеће је интересовање клијената било за дозвољено прекорачење.
- У плану је пројекат спуштања функционалности дигиталне експозитуре банке „КОМЕЦЕНТРА“ на мобилну апликацију за физичка лица како би постала доступна још већем броју клијената.
- Тренутно је у току пројекат имплементације удаљеног потписивања преко дигиталне експозитуре где се очекује завршетак у току четвртог квартала 2020. године, а затим и проширење понуде сервиса и производа на дигиталној експозитури обзиром на могућности које се добијају са удаљеним потписивањем.
- Успешно је завршен процес тестирања и пилот продукције IPS QR плаћања и функционалност је пуштена у масовну продукцију у марту месецу. У току је омогућавање ове функционалности на мобилној апликацији за правна лица, као и ширење мреже трговаца.
- Такође, добијена је дозвола НБС-а за масовну продукцију за „Комбанк IPS QR“ трговачку апликацију развијену у сарадњи са Привредном комором Србије. Апликација се већ неко време примењује код неколико одабраних трговаца и функционише без проблема.

- У току је финализација пројекта увођења новог картичног производа „VISA business Platinum“ намењеног правним лицима са циљем привлачења већег броја корисника, повећања броја картица и броја трансакција пословним платним картицама узимајући у обзир чињеницу да „Platinum“ картице пружају могућност коришћења различитих бенефита корисницима тих картица у односу на „обичне“ типове платних картица.
- У завршној фази је пројекат увођења „електронског новчаника/E-wallet“, који ће корисницима Visa и Master картица омогућити бржу и лакшу куповину односно плаћања.
- Покренут је пројекат са MasterCard-ом у циљу повећања броја бизнис корисника и повећање промета по бизнис картицама.
- Стална сарадња са MasterCard тимом и маркетинг тимом Банке у циљу презентовања свих погодности и бенефита које доноси коришћење Master картица.
- Унапређење безбедносних правила картичарских организација и примена препорука Сектора безбедности који ће одвојити слање картица и пинова и смањити могућност злоупотребе (у току је дорада апликације Моја банка-Дистрибуција картица-пинова).
- Измена у начину интернет плаћања код трговаца који нису још увек прешли на верзију „3DS2“ што ће корисницима омогућити да врше потврду интернет плаћања путем OTP кода уместо креирања „secure cod-a“.
- Константан пораст броја издатих дебитних картица нарочито у погледу издавања картица из бренда „ДИНА“.
- Покренута пословна сарадња са канцеларијом „UNICEF“-а у циљу издавања 4.000 Visa PrePaid картица социјално најугроженијим породицама са децом.

5.3. Пословање са привредом

Тржиште-основне тенденције

Пословање привредних субјеката у прва три квартала 2020. године било је, у значајној мери, под негативним утицајем пандемије вируса COVID-19, која је у једном делу године довела и до проглашења ванредног стања у Републици Србији.

Током године настављен је тренд снижавања динарских каматних стопа, док је дошло до стабилизације каматних стопа код кредита са девизним знаком.

Стандарди банака за новоодобрене кредите привреди остали су непромењени и у 2020. години и то првенствено за мала и средња предузећа, а у мањој мери и за велика предузећа. Посматрано према рачности и валути, ублажавање стандарда је присутно код краткорочног и дугорочног динарског кредитирања привреде, као и краткорочног кредитирања привреде у девизном знаку.

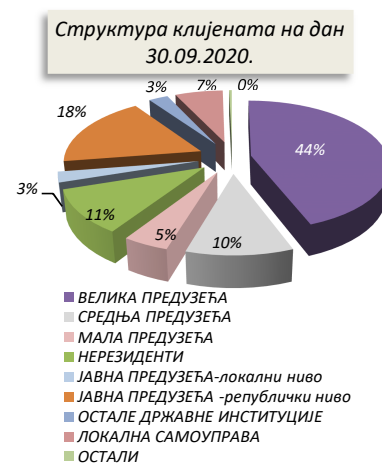
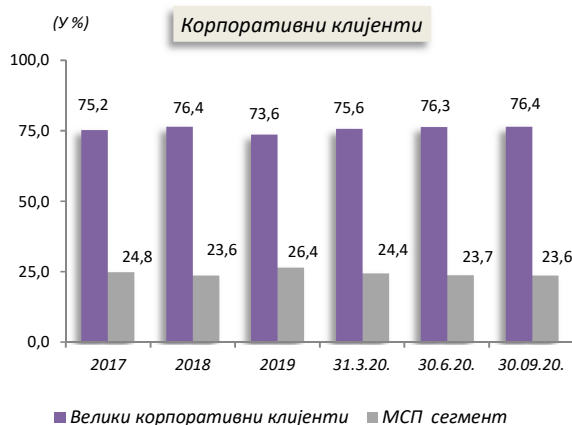
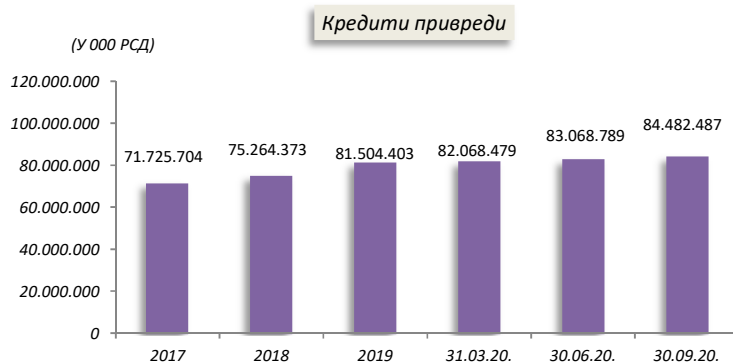
У 2020. години дошло је до раста нивоа кредита привреде. На нивоу банкарског сектора ниво кредита виши је у односу на крај 2019. године (укупно привредна друштва, јавна предузећа и локални ниво власти забележи су раст за 8,6%, односно 113,4 милијарди динара).¹⁹

Кредити ²⁰ - пословање Банке

Реализација новоодобрених кредита у прва три квартала 2020. године нижа је за 12% у односу на исти период претходне године. У сегменту великих корпоративних клијената остварена је виша реализација, док се у сегменту МСП клијената у овом периоду бележи нижа реализација кредита. Билансни портфолио порастао је за 3,7% у односу на почетак године, а у структури портфолија дошло је до раста учешћа великих корпоративних клијената са 73,6% (на крају 2019. године) на 76,4%.

¹⁹ НБС, Консолидовани биланс банкарског сектора, септембар 2020. година

²⁰ Позиција датих кредита не укључује остале пласмане

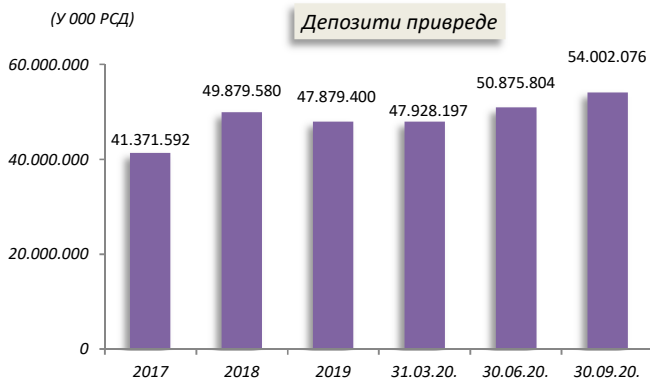
Просечно пондерисане каматне стопе на исплаћене кредите у 2020. години су на нешто вишем нивоу у односу на исплаћене кредите у 2019. години.

Каматна стопа на кредите индексиране у ЕУР је и даље нижа у односу на кредите у динарима што је у условима стабилног курса био опредељујући фактор тржишта за већом тражњом кредита са валутним знаком у односу на динарске кредите. Од укупног износа реализованих кредита у 2020. години 22% је реализовано у динарима, док је 78% реализовано кроз кредите са валутним знаком у ЕУР. Сходно томе, у трећем кварталу 2020. године дошло је до раста учешћа динарских кредита у укупном портфолију.

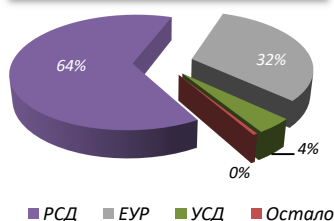
Депозити²¹

Високо учешће трансакционих депозита од 76% укупних депозита привреде резултира нижим расходима од камате и позитивно утиче на пословни резултат Банке.

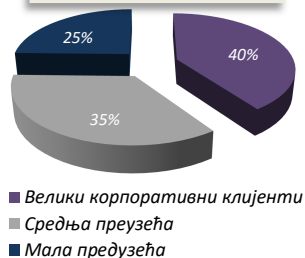

Напомена:
На крају 2017. године 11,2 милијарде динара депозита микро клијената је пренето из привреде у становништво због чега се податак разликује од податка из годишњег извештаја за 2017. годину.

Валутна структура депозита на дан 30.09.2020.

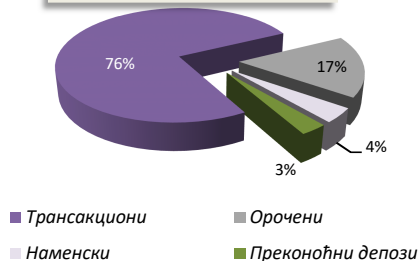

Структура депонената на дан 30.09.2020.

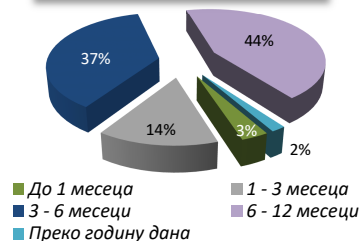

Напомена: Приказ структуре депонената урађен је на основу интерне сегментације клијената.

Рочна структура депозита на дан 30.09.2020.

Рочна структура орочених депозита на дан 30.09.2020.

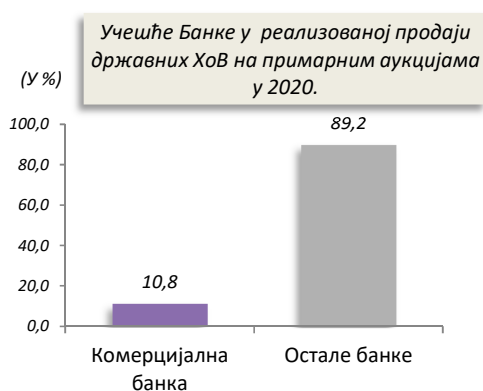
²¹ Позиција депозити не укључује остале обавезе и средства примљена кроз кредитне линије

5.4. Управљање средствима

Полазећи од стратешке оријентације Банке, активност пословне функције Трезор усмерена је на активно управљање средствима и ликвидношћу уз обезбеђење несметаног функционисања Банке и задовољење пословних потреба клијената.

Окружење у коме је функција Трезора пословала обележено је постепеним снижавањем референтне каматне стопе (РКС) током прве половине 2020. године са 2,25% на 1,25%, стабилизацијом каматних стопа током трећег квартала на релативно ниском нивоу и негативним каматним стопама на ЕУР и ЦХФ на ино финансијским тржиштима, што је имајући у виду расположива средства, представљало веома значајан изазов у управљању ликвидношћу.

У 2020. години, ликвидносна позиција Банке била је стабилна, а ликвидна средства пласирана су претежно у државне хартије од вредности Републике Србије.

Високо учешће Банке на примарним аукцијама државних хартија од вредности Републике Србије било је праћено и веома активним учешћем на секундарном тржишту, док је имајући у виду рочну структуру извора, највећи део краткорочне динарске ликвидности био пласиран кроз краткорочне пласмане на међубанкарском тржишту, кроз недељне реверзне РЕПО операције са Народном банком Србије и преконоћне депозите код Народне банке Србије.

5.5. Сектор хартија од вредности

Сектор хартија од вредности је засебан организациони облик Банке који се састоји од Одељења за брокерско дилерске послове – Овлашћена банка и Одељења депозитарних и кастоди послова, са лиценцама Комисије за ХОВ за пружање инвестиционих и додатних, односно депозитарних и кастоди услуга. Током три квартала у 2020. години, у пословању на финансијском тржишту, Банка је остварила позитивне резултате и реализовала следеће активности:

- Извршена исплата дивиденде акционарима Банке за период 2014-2019. године.
- Банка је обезбедила лиценцу Комисије за ХоВ за обављање послова банке депозитара за УЦИТС инвестиционе фондове у складу са новом регулативом - Комисија за хартије од вредности донела решење о томе.
- Значајан пораст броја клијената корисника web апликације „Kombank Trader“ која омогућава „on-line“ трговање финансијским инструментима на домаћем и иностраним тржиштима са рачунара и мобилних телефона, што је довело до увећања броја нових клијената по основу брокерских и кастоди послова.
- Привлачење већине физичких лица са правом на новеминоване обвезнице девизне штедње – процена преко 60%, домаћих и страних лица, за отварање рачуна у Банци (власнички и наменски новчани) и упис обвезница девизне штедње (преко EUR 50 милиона номиналне вредности) што представља значајан потенцијал за откуп од стране Банке или секундарни промет на Београдској берзи.
- Банка је друга по броју трансакција, а седма по вредности промета на Београдској берзи.

6. БИЛАНС СТАЊА НА ДАН 30.09.2020. ГОДИНЕ**6.1. Актива Банке на дан 30.09.2020. године**

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2020.	31.12.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	Готовина и средства код централне банке	72.379.213	67.558.219	107,1
2	Заложена финансијска средства	-	-	-
3	Потраживања по основу деривата	-	-	-
4	Хартије од вредности	156.169.137	138.469.551	112,8
5	Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	16.104.140	24.733.958	65,1
6	Кредити и потраживања од комитената	195.692.180	180.852.563	108,2
7	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
8	Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
9	Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
10	Инвестиције у зависна друштва	3.433.697	3.433.697	100,0
11	Нематеријална имовина	515.983	665.735	77,5
12	Некретнине, постројења и опрема	6.161.644	6.437.937	95,7
13	Инвестиционе некретнине	1.829.112	1.857.927	98,4
14	Текућа пореска средства	8.899	-	-
15	Одложена пореска средства	1.970.662	1.074.197	183,5
16	Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	138.017	196.300	70,3
17	Остала средства	5.069.791	7.100.359	71,4
	УКУПНО АКТИВА (од 1 до 17)	459.472.475	432.380.443	106,3

На крају трећег квартала 2020. године билансна актива Банке износи 459.472,5 милиона динара и у односу на почетак године повећана је за 27.092,0 милиона динара односно 6,3%.

Током прва три квартала текуће године, позиција готовина и средства код централне банке бележи повећање у износу од 4.821,0 милиона динара односно 7,1%.

Позиција пласмани у хартије од вредности, на крају септембра 2020. године, износи 156.169,1 милион динара. У односу на почетак године улагања у хартије од вредности су повећана за 17.699,6 милиона динара или 12,8 %. Позиција хартије од вредности чини 34,0% билансне активе Банке.

Кредити и потраживања од комитената износе 195.692,2 милиона динара, и у односу на стање на почетку године, повећани су за 14.839,6 милиона динара или 8,2%. Позиција кредити и потраживања од комитената, на крају трећег квартала 2020. године, чине 42,6% билансне активе.

Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација, на крају трећег квартала, износе 16.104,1 милион динара и у односу на почетак године смањени су за 8.629,8 милиона динара.

Укупни пласмани и потраживања од комитената и банака на дан 30.09.2020. године износе 211.796,3 милиона динара, што чини 46,1% укупне билансне активе Банке.

Приликом израде биланса стања на дан 30.09.2020. године одложена пореска средстава и одложене пореске обавезе исказане су по бруто принципу. У активи биланса стања исказана су одложена пореска средства у износу од 1.970,7 милиона динара. Одложена пореска средства највећим делом чине одложена пореска средства по основу пренетих пореских губитака у износу од 1.198,6 милиона динара.

6.2. Пасива Банке на дан 30.09.2020. године

(у 000 РСД)				
Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2020.	31.12.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	Обавезе по основу деривата	-	-	-
2	Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4.514.431	5.021.756	89,9
3	Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	372.326.950	335.317.154	111,0
4	Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	-	-	-
5	Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	-	-	-
6	Обавезе по основу хартија од вредности	-	-	-
7	Субординиране обавезе	-	-	-
8	Резервисања	2.077.788	2.328.130	89,2
9	Обавезе по основу средстава намењених продаји и средстава пословања које се обуставља	-	-	-
10	Текуће пореске обавезе	-	-	-
11	Одложене пореске обавезе	871.719	-	-
12	Остале обавезе	4.931.547	13.861.230	35,6
	УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 1 до 12)	384.722.435	356.528.270	107,9
	КАПИТАЛ			
13	Акцијски капитал	40.034.550	40.034.550	100,0
14	Сопствене акције	-	-	-
15	Добитак	6.683.812	10.425.898	64,1
16	Губитак	-	-	-
17	Резерве	28.031.678	25.391.725	110,4
18	Нереализовани губици	-	-	-
19	Учешћа без права контроле	-	-	-
20	УКУПНО КАПИТАЛ (од 13 до 19)	74.750.040	75.852.173	98,5
	УКУПНО ПАСИВА (од 1 до 19)	459.472.475	432.380.443	106,3

На крају трећег квартала 2020. године укупне обавезе Банке износе 384.722,4 милиона динара и чине 83,7% укупне билансне пасиве Банке (на дан 31.12.2019. године укупне обавезе су у пасиви учествовале са 82,5%). Истовремено, укупан капитал износи 74.750,0 милиона динара и учествује у укупној пасиви са 16,3% (на дан 31.12.2019. године учешће је износило 17,5%).

Укупне обавезе, на крају септембра 2020. године, повећане су у односу на почетак године за 28.194,2 милиона динара или 7,9%, док је укупан капитал смањен за 1.102,1 милион динара односно 1,5%. Висина капитала на крају трећег квартала 2020. године под утицајем је и Одлуке о расподели добитка из 2019. године и нераспоређеног добитка из ранијих година (Одлука Скупштине акционара Банке 4690/3 од 28.

априла 2020. године). Наведеном Одлуком је, поред осталог, расподељен добитак из 2019. и ранијих година на дивиденде власницима обичних и преференцијалних акција у износу од 4.477,9 милиона динара.

Укупни депозити и остале финансијске обавезе према комитентима и банкама износе 376.841,4 милиона динара, што чини 82,0% укупне билансне пасиве Банке, и при томе бележе повећање у односу на почетак године од 36.502,5 милиона динара или 10,7%. Позиција депозити и остале финансијске обавезе према комитентима повећана је у извештајном периоду за 37.009,8 милиона динара или 11,0%. Позиција депозити и остале финансијске обавезе према банкама и другим финансијским организацијама смањена је у односу на почетак године за 507,3 милиона динара или 10,1%.

Позиција осталих обавеза је у трећем кварталу смањена за 8.929,7 милиона динара или 64,4%, највећим делом због исплате дивиденде акционарима Банке за пословне 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. и 2019. годину и исплата награда запосленима из добитка.

Позиција резервисања, у току прва три квартала 2020. године, смањена је за 250,3 милиона динара и то као резултат нето смањења резервисања по основу судских спорова у износу од 259,7 милиона динара, смањења резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 26,8 милиона динара и повећања резервисања за дугорочна примања запослених у износу од 36,2 милиона динара.

На дан 30.09.2020. године одложене пореске обавезе, исказане су по бруто принципу, и износе 871,7 милиона динара, и највећим делом се односе на повећања фер вредности хартија од вредности, и то у износу од 852,0 милиона динара.

На крају трећег квартала 2020. године, обавезе по основу ино кредитних линија, износе 1.145,2 милиона динара и у односу на почетак године смањене су за 281,7 милиона динара.

6.3. Дати кредити комитентима и депозити комитената на дан 30.09.2020. године

На крају трећег квартала 2020. године Банка је комитентима (привреда, становништво, банке и финансијске организације) пласирала кредита у укупном износу од 199.977,3 милиона динара, док су депозити комитената, у истом периоду, достигли износ од 374.469,9 милиона динара.

(У 000 РСД)				
Р.Б.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН 30.09.2020.	СТАЊЕ НА ДАН 31.12.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
I	ДАТИ КРЕДИТИ КОМИТЕНТИМА (1.+2.+3.)	199.977.338	185.669.469	107,7
1.	Привреда	84.482.487	81.504.403	103,7
2.	Становништво	109.943.020	99.057.214	111,0
3.	Банке и финансијске организације	5.551.832	5.107.851	108,7
II	ПРИМЉЕНИ ДЕПОЗИТИ КОМИТЕНАТА (1.+2.+3.)	374.469.934	337.948.699	110,8
1.	Привреда	54.002.076	47.879.400	112,8
2.	Становништво	305.378.985	280.484.488	108,9
3.	Банке и финансијске организације	15.088.873	9.584.811	157,4

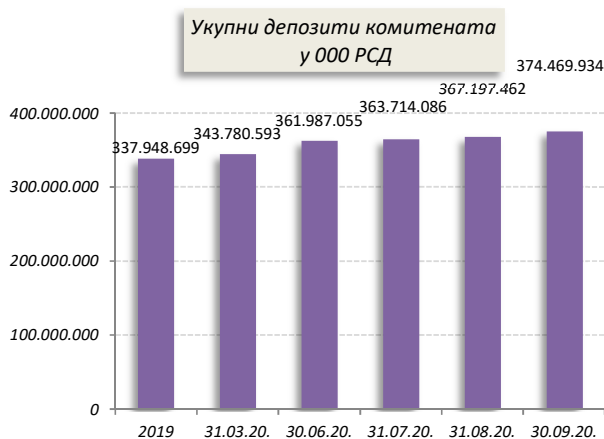
НАПОМЕНА: дати кредити без осталих пласмана и потраживања, примљени депозити без осталих обавеза и примљених средстава у форми кредитних линија.

Најзначајнија појединачна категорија билансне активе дати кредити комитентима, у односу на почетак године, повећани су за 14.307,9 милиона динара или 7,7%. У укупној активи Банке дати кредити комитентима учествују са 43,5%.

На крају трећег квартала 2020. године, пласмани привредним клијентима достигли су износ од 84.482,5 милиона динара, што представља раст од 3,7% у односу на крај 2019. године. Пласмани становништву, у истом периоду износе 109.943,0 милиона динара и повећани су за 11,0% у односу на крај претходне године. Пласмани банкама и другим финансијским организацијама, на крају септембра 2020. године износе 5.551,8 милиона динара што је повећање у односу на крај претходне године за 8,7%.

Укупни депозити комитената, на крају трећег квартала 2020. године, износе 374.469,9 милиона динара и чине 81,5% укупне пасиве, односно 97,3% укупних обавеза Банке. У односу на почетак године, укупни депозити комитената повећани су за 36.521,2 милиона динара или 10,8%.

У структури депозита доминирају депозити становништва који су достигли износ 305.379,0 милиона динара и чине 81,5% укупних депозита комитената. Депозити правних лица износе 54.002,1 милион динара и чине 14,4% укупних депозита. У односу на почетак године значајније повећање се бележи код депозита банака и финансијских организација који су повећани за 57,4% и достигли износ од 15.088,9 милиона динара. Као последица наведеног раста учешће депозита банака и финансијских организација у укупним депозитима повећано је са 2,8% на крају 2019. године на 4,0% на крају трећег квартала 2020. године.

На крају трећег квартала 2020. године девизна штедња клијената Банке достигла је износ од 1.803 милиона евра. У односу на почетак године девизна штедња повећана је за 30 милиона евра.

Поверење штедиша омогућило је Банци да по обиму прикупљене девизне штедње, имиџу и препознатљивости задржи водеће место у оквиру банкарског сектора Републике Србије.

6.4. Ванбилансне ставке на дан 30.09.2020. године

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС	СТАЊЕ НА ДАН 30.09.2020.	СТАЊЕ НА ДАН 31.12.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН ТРЕЋИХ ЛИЦА	4.132.073	4.152.268	99,5
2	ПРЕУЗЕТЕ БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ	48.027.231	53.595.618	89,6
3	ПРИМЉЕНА ЈЕМСТВА ЗА БУДУЋЕ ОБАВЕЗЕ	-	-	-
4	ДЕРИВАТИ	-	-	-
5	ДРУГЕ ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ	433.925.844	402.692.145	107,8
	УКУПНО	486.085.148	460.440.031	105,6

Укупна ванбилансна актива Банке, у току прва три квартала 2020. године, повећана је за 25.645,1 милион динара односно за 5,6% у односу на почетак године.

На дан 30.09.2020. године преузете будуће обавезе, укључујући дате гаранције и друга јемства, износе укупно 48.027,2 милиона динара што у односу на почетак године представља смањење за 5.568,4 милиона динара или 10,4%, претежно због смањења износа преузетих неопозивих обавеза за неповучене кредите и пласмане.

Послови у име и за рачун трећих лица, на крају трећег квартала 2020. године, су незнатно мањи (0,5%) у односу на износ на почетку ове године.

Друге ванбилансне ставке повећане су за 31.233,7 милиона динара односно за 7,8% у односу на износ на почетку године, првенствено као резултат промена на рачуну „друга ванбилансна актива“.

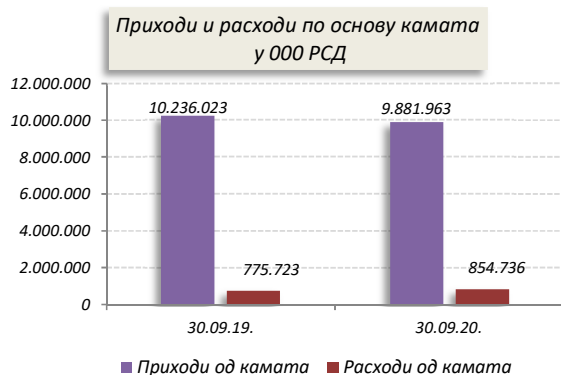

7. БИЛАНС УСПЕХА ЗА ПЕРИОД ОД 01.01. ДО 30.09.2020. ГОДИНЕ

(У 000 РСД)

Р.Б.	ОПИС БИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	30.09.2020.	30.09.2019.	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(3:4)*100
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
1.1.	Приходи од камата	9.881.963	10.236.023	96,5
1.2.	Расходи од камата	854.736	775.723	110,2
1.	Нето приходи/расходи по основу камата	9.027.227	9.460.300	95,4
2.1.	Приходи од накнада и провизија	4.957.048	5.287.178	93,8
2.2.	Расходи накнада и провизија	1.305.488	1.269.926	102,8
2.	Нето приходи/расходи по основу накнада и провизија	3.651.560	4.017.252	90,9
3.	Нето добитак/губитак по основу промене фер вредности ФИ	62.659	67.834	92,4
4.	Нето добитак/губитак по основу рекласификације ФИ	-	-	-
5.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по фер вредности	121.510	249.628	48,7
6.	Нето добитак/губитак по основу заштите од ризика	-	-	-
7.	Нето приход/расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(3.634)	38.398	-
8.	Нето приход/расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	(71.447)	2.484.718	-
9.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања ФИ који се вреднују по амортизованој вредности	-	(579.933)	-
10.	Нето добитак/губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	-	-	-
11.	Остали пословни приходи	171.152	112.641	151,9
12.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД	12.959.027	15.850.838	81,8
13.	УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД	-	-	-
14.	Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4.215.167)	(3.259.962)	129,3
15.	Трошкови амортизације	(735.301)	(761.228)	96,6
16.	Остали приходи	742.178	440.486	168,5
17.	Остали расходи	(4.291.447)	(5.183.096)	82,8
18.	ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	4.459.290	7.087.038	62,9
19.	ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	-	-	-
20.	Порез на добитак	-	-	-
21.	Добитак по основу одложених пореза	17.252	293	-
22.	Губитак по основу одложених пореза	(158.749)	(147)	-
23.	ДОБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	4.317.793	7.087.184	60,9
24.	ГУБИТАК НАКОН ОПОРЕЗИВАЊА	-	-	-
25.	Нето добитак пословања које се обуставља	-	-	-
26.	Нето губитак пословања које се обуставља	-	-	-
27.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК	4.317.793	7.087.184	60,9
28.	РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК	-	-	-
29.	Добитак који припада матичном ентитету			
30.	Добитак који припада власницима без права контроле			
31.	Губитак који припада матичном ентитету			
32.	Губитак који припада власницима без права контроле			
33.	Зарада по акцији			
34.	Основна зарада по акцији (у динарима без пара)			
35.	Умањена (разводњена) зарада по акцији (у динарима без пара)			

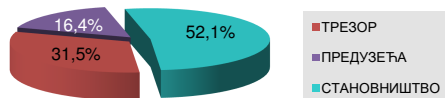
7.1. Приходи и расходи по основу камата

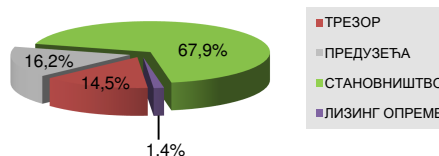
У току прва три квартала 2020. године остварен је нето приход од камата у износу 9.027,2 милиона динара, што у односу на исти период прошле године представља смањење од 4,6%.

У односу на исти период претходне године, приходи од камата су мањи за 354,1 милион динара односно за 3,5%, док су расходи по основу камата повећани за 79,0 милиона динара односно за 10,2%. Мањи износ прихода од камата је последица нижих активних каматних стопа на тржишту, посебно камата на хартије од вредности, док је висина расхода под утицајем значајнијег раста депозита које је Банка остварила у претходном периоду.

Приходи од камата у 2020. години

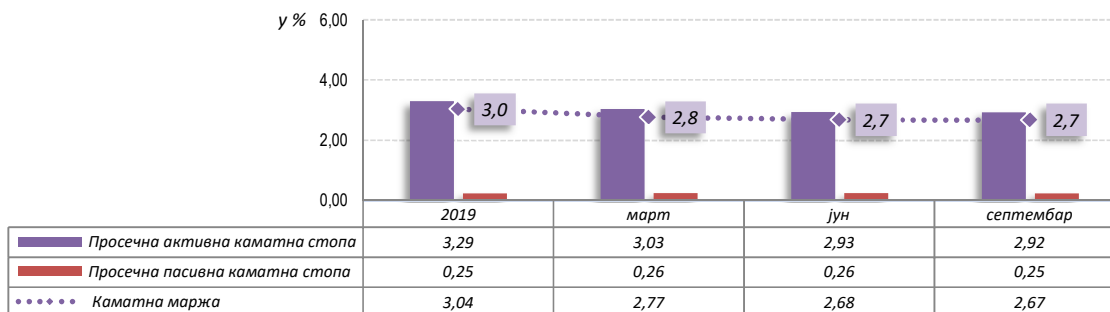

Расходи од камата у 2020. години

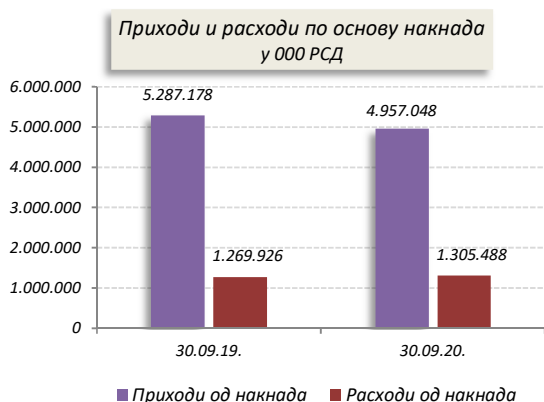
У оквиру прихода од камата, на крају трећег квартала ове године, највеће учешће имају приходи од камата по пословима са становништвом (5.145,5 милиона динара или 52,1%). У оквиру расхода од камата доминирају камате на депозите становништва (580,6 милиона динара или 67,9%) што је највећим делом резултат расхода од камата на прикупљену девизну штедњу становништва.

Кретање каматне марже на укупну активу

Просечна активна каматна стопа на крају трећег квартала 2020. године била је 2,92%, а просечна пасивна каматна стопа 0,25%, тако да је каматна маржа Банке на крају септембра 2020. године износила 2,67%.

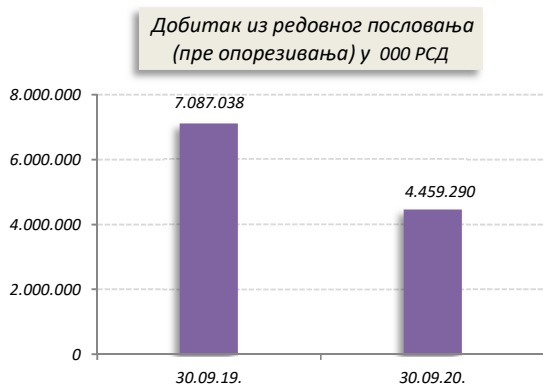
7.2. Приходи и расходи по основу накнада

У току прва три квартала 2020. године у односу на исти период прошле године, приходи од накнада и провизија за банкарске услуге мањи су за 330,1 милион динара или за 6,2%. Истовремено су расходи по накнадама и провизијама повећани за 35,6 милиона динара или за 2,8%.

Нето приход по основу накнада и провизија за прва три квартала 2020. године износи 3.651,6 милиона динара и мањи је, у односу на исти период претходне године, за 365,7 милиона динара (у највећој мери као последица мањих прихода од накнада по основу платног промета и платних картица услед пандемије вируса COVID -19).

7.3. Остварени добитак из редовног пословања (пре опорезивања)

У периоду од 01. јануара до 30. септембра 2020. године остварен је добитак из пословања пре опорезивања у износу од 4.459,3 милиона динара.

Остварени добитак из пословања обезбедио је Банци, у прва три квартала 2020. године, принос на укупан капитал од 7,9%, односно принос на просечну активу од 1,3%.

7.4. Показатељи пословања прописани Законом о банкама

Р.Б.	ОПИС	ПРОПИСАНО	30.09.2020.	2019.
1.	ПОКАЗАТЕЉ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА (КАПИТАЛ / РИЗИЧНА АКТИВА); *ЗАХТЕВ ЗА КОМБИНОВАНИ ЗАШТИТНИ СЛОЈ КАПИТАЛА	МИН 12,8%+кзск*	30,43%	30,83%
2.	ПОКАЗАТЕЉ УЛАГАЊА У ЛИЦА КОЈА НИСУ У ФИНАНСИЈСКОМ СЕКТОРУ И ОСНОВНА СРЕДСТВА	МАКС 60%	12,07%	13,05%
3.	ПОКАЗАТЕЉ ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ БАНКЕ	МАКС 400%	15,66%	26,62%
4.	ПОКАЗАТЕЉ ДЕВИЗНОГ РИЗИКА	МАКС 20%	0,86%	1,98%
5.	ПОКАЗАТЕЉ ЛИКВИДНОСТИ (месечни, последњи дан у месецу)	МИН 0,8	4,16	4,08

Напомена: У складу са регулативом НБС, Банка обрачунава заштитни слој за очување капитала, заштитни слој капитала за системски значајне банке и заштитни слој капитала за структурни системски ризик.

8. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

8.1. Циљеви и политике за управљање финансијским ризицима

Управљање ризицима је кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којим се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављањем ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир за управљање ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала. Такође, у систем управљања ризицима интегрисан је и План опоравка Банке, као механизам ране идентификације ситуације тешког финансијског поремећаја у коме Банка може предузети мере, односно применити дефинисане опције опоравка у циљу спречавања уласка у фазу ране интервенције у којој активно учешће има регулатор или побољшање већ погоршаног финансијског стања. Оквир за управљање ризицима представља формализацију Банчине склоности ка материјално значајним ризицима, која подразумева дефинисање циљева, толеранције и лимита за све материјално значајне ризике који се могу квантификовати. Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и планом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, одржавање потребног нивоа адекватности капитала, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом и могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности, диверзификација ризика којима је Банка изложена, одржавање учешћа НПП у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима. Банка перманентно прати све најаве и измене регулаторног оквира, анализира утицај на ниво ризика и предузима мере за благовремено усклађивање свог пословања са новим прописима.

Банка је спровела активности на усклађивању са новом регулативом, посебно у делу регулаторног оквира којим су уређене мере за очување стабилности финансијског система, као и подршке привреди за ублажавање последица COVID-19 пандемије од стране Народне банке Србије и Министарства финансија Републике Србије (застој у отплати обавеза (мораторијум), гарантна шема и друго) у условима изазваним COVID-19 пандемијом. Кроз јасно дефинисан процес увођења нових и значајно измењених производа, услуга и активности у вези са процесима и системима Банка анализира њихов утицај на будућу изложеност ризицима у циљу оптимизације својих прихода и трошкова за процењени ризик, као и минимизирања свих потенцијално могућих негативних ефеката на финансијски резултат Банке. Детаљнији приказ циљева и политика управљања ризицима Банке је представљен у Напоменама уз финансијске извештаје.

Политика заштите од изложености кредитном ризику

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, Банка примењује технике ублажавања кредитног ризика прибављајући и прихватљиве инструменте обезбеђења (колатерале), као секундарне изворе наплате пласмана. Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности, процењујући је у моменту подношења захтева и редовним мониторингом дужника, пласмана и колатерала, у циљу благовременог предузимања одговарајућих активности у поступку наплате. Врсте обезбеђења потраживања зависе од процене кредитног ризика дужника, и утврђују се у сваком конкретном случају појединачно, а њихово прибављање се врши по закључењу уговора и пре реализације пласмана.

Банка је унутрашњим актима регулисала вредновање инструмената кредитне заштите и управљање тим инструментима.

Банка посебну пажњу поклања утрживости и адекватној процени колатерала, у вези са чим приликом процене вредности колатерала, ангажује овлашћене проценитеље, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмању могућу меру, а непокретности, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залогe морају бити осигуране код осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, уз полисе осигурања винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала, процењена вредност се коригује за дефинисане проценте умањења у зависности од врсте колатерала и локације непокретности, који се редовно преиспитују и ревидирају.

Банка посебну пажњу посвећује мониторингу колатерала и предузима активности на обезбеђењу нових процена вредности, али и на прибављању додатних колатерала, пре свега код клијената са идентификованим проблемима у пословању, али и клијената код којих је покривеност изложености колатералима смањена услед пада вредности прибављених колатерала.

У циљу адекватног управљања ризицима, Банка спроводи активности анализе кредитног ризика при одобрењу пласмана и успостављањем система за праћење, превенцију и управљање ризичним пласманима укључујући и адекватну идентификацију потенцијално ризичних клијената (Watch List), врши ублажавање кредитног ризика код клијената наведеног статуса, као и кроз преузимање мера и акција у циљу заштите интереса Банке и спречавања негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке.

У трећем кварталу 2020. године Банка је наставила са унапређењем система управљања ризицима.

У условима изазваним COVID-19 пандемијом Банка је успешно наставила са активностима побољшања квалитета кредитног портфолија путем смањења настајања нових лоших кредита и решавања проблема клијената који су већ препознати као проблематични, а спроводила је и активности на смањењу ненаплативих пласмана (наплата и отпис преносом у целости обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију). У складу са Одлуком Народне банке Србије о рачуноводственом отпису билансне активе банке, Банка је 100% обезвређене кредите наставила да преноси из билансне у ванбилансну евиденцију што је резултирало смањењем показатеља НПЛ-а.

Ниво обезвређења за кредитни ризик за ПЛ портфолио на крају трећег квартала 2020. године у великој мери последица је промењених очекивања макроекономских показатеља за наредни период услед COVID-19 пандемије, као и очекивања у вези ефеката пандемије на реални сектор и становништво, што се може реализовати кроз погоршање нивоа кредитног ризика уз делимично ублажавање истих, сетом мера подршке донетих од стране Владе Републике Србије и Народне банке Србије. Из наведених разлога Банка је посебну пажњу посветила анализи клијената чија је делатност оријентисана ка индустријама које су посебно изложене ефектима потенцијалне кризе изазване COVID-19 пандемијом, што је резултирало повећањем и Нивоа 2 – ПЛ клијената са идентификованим погоршањем кредитног ризика. Као резултат свега наведеног, Банка је извршила додатно прилагођавање нивоа обезвређења за кредитне ризике, које се огледа у издвајању додатног заштитног слоја обезвређења.

С обзиром да ванредна здравствена ситуација у земљи и даље траје, Народна банка Србије је у јулу месецу 2020. године усвојила Одлуку о привременим мерама за банке ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система којом се дужницима омогућава да додатно одложе обавезе по основу кредита, кредитних производа и лизинга. Наведеном одлуком је дужницима омогућен још један застој у отплати обавеза према банкама које доспевају у периоду од 1. августа 2020. године закључно са 30. септембром 2020. године, као и застој у отплати обавеза које су доспеле у јулу ове године, а дужник их није измирио.

Такође, Народна банка Србије је током трећег квартала 2020. године донела Одлуку о привременим мерама за банке у циљу олакшавања приступа финансирању физичким лицима, којом су за грађане створени услови за олакшан приступ финансијским средствима. Прописана су три сета мера привременог карактера које треба становништву да омогуће лакши приступ стамбеним кредитима, а тиме и подрже привреду, конкретније грађевинску индустрију, путем бржег обрта средстава, затим могућност продужетка рока отплате стамбених кредита на највише пет година и привремено олакшавање процедуре за приступ

становништва краткорочним динарским кредитима до одређеног износа. Банка је благовремено ускладила своје пословање са наведеним прописима.

Банка примењује МСФИ 9 стандард и у складу са наведеним стандардом врши обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама. Банка примењује концепт „очекиваних губитака“ кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских фактора на будуће кретање вероватноће наступања статуса неизмирења обавеза на бази статистички доказаних међузависности, при чему је у трећем кварталу 2020. године Банка повећала обухват клијената у Нивоу 2, кроз појединачне анализе клијената који послују у угроженим делатностима за које се очекује повећање кредитног ризика. Такође, уведен је и додатни слој обезвређења за портфолио ПЛ клијената на основу експертских процена, с обзиром да се претходно искуство Банке значајно разликује од тренутних услова изазваних COVID-19 пандемијом. Укључивање додатних експертских процена у очекивано кретање default rate-а, базира се на претпоставци да ће криза изазвана ефектима пандемије резултирати комбинацијом кривих V и U облика, које карактеришу мањи ефекти током 2020. године, с обзиром на сет усвојених мера подршке, да би се током 2021. године негативни ефекти повећали, уз очекивани опоравак у 2022. години. Портфолио се диференцира на три нивоа који прате статус клијента (ниво 1 – ПЛ клијенти без идентификованог погоршања кредитног ризика, ниво 2 – ПЛ клијенти са идентификованим погоршањем кредитног ризика – мереног сетом дефинисаних критеријума, ниво 3 – НПЛ клијенти), уз дефинисане критеријуме за прелазак клијената из виших нивоа у ниже који су додатно унапређени у 2019. години. Такође, у складу са МСФИ 9 стандардом, Банка обрачунава обезвређење и за изложености према Републици Србији и Народној банци Србије.

Реално повећање исправки вредности (биланс успеха) у трећем кварталу 2020. године проузроковано је растом код ПЛ клијената у сектору привреде услед погоршања кредитне способности појединих клијената и преласка из нивоа 1 у ниво 2 по основу увећаног кредитног ризика услед значајаног утицаја пандемије COVID-19 на одређене привредне делатности, уз благи раст код постојећих ризичних пласмана привредних клијената као резултат процене погоршања финансијског стања и истовремено смањење исправки вредности у билансу успеха у сектору становништва по основу наплате ризичних пласмана. Са друге стране, исправке вредности у билансу стања смањене су као резултат преноса 100% обезвређених пласмана из билансне у ванбилансну евиденцију.

8.2. Изложеност ризицима (ценовном, кредитном, ризику ликвидности и ризику новчаног тока) са стратегијом за управљање ризицима и оценом њихове ефективности

Банка је у свом пословању посебно изложена следећим врстама ризика:

1. Кредитном и са њим повезаним ризицима.
2. Ризику ликвидности.
3. Тржишном ризику.
4. Каматном ризику у банкарској књижи.
5. Оперативном ризику.
6. Ризику улагања.
7. Ризику изложености.
8. Ризику земље као и свим другим ризицима који се могу појавити у редовном пословању Банке.

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке, услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Кредитни ризик условљен је кредитном способношћу дужника, његовом уредношћу у извршавању обавеза према Банци, као и квалитетом инструмената обезбеђења. Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима и Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се омогућује лимитирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке уз минимизирање капиталних захтева за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања, ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука и у циљу одржавања адекватности капитала на прихватљивом нивоу. Банка управља кредитним ризиком на нивоу клијента, групе повезаних лица и целокупног кредитног портфолија. Банка одобрава пласмане клијентима (правним и физичким лицима) за

које процењује да су кредитно способни вршећи анализу, односно квантитативно и/или квалитативно мерење и процену кредитног ризика и финансијског стања дужника. Процес мерења кредитног ризика заснован је на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга, као и на примени регулативе Народне банке Србије, која захтева класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума.

Праћењем и контролом портфолија у целини и по појединим сегментима, Банка врши поређење са претходним периодима, идентификује трендове кретања и узроке промена нивоа кредитног ризика. Такође, прати показатеље квалитета активе (кретање НПЛ-а, степен покривености НПЛ-а исправкама вредности и слично), као и изложеност према регулаторно и интерно дефинисаним лимитима. Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године прописала и обавезу праћења ризика концентрације, односно изложености према групама производа, као што су изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених физичким лицима уговорене рочности преко 8 година у 2019. години, односно даљег смањења исте у наредне две године. Такође, уведено је и праћење и извештавање о степену кредитне задужености физичких лица (ДТИ рацио). Наведени прописи су донекле релаксирани изменама и допунама које је спровела Народна банка Србије у циљу њиховог усклађивања са актуелним околностима пословања, проузрокованим пандемијом вируса COVID-19. Процес праћења квалитета кредита омогућава Банци да процени потенцијалне губитке, као резултат ризика којима је изложена и да предузме одговарајуће корективне мере. С друге стране, Банка не улаже у високо ризичне пласмане као што су улагања у потенцијално профитабилне пројекте али с високим ризиком, у инвестиционе фондове високо ризичног портфолија и слично.

Ризик ликвидности представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед немогућности Банке да испуни своје доспеле обавезе услед повлачења постојећих извора финансирања и немогућности прибављања нових извора финансирања – ризик ликвидности извора финансирања, као и отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту – тржишни ризик ликвидности.

Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива остале пасиве. Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво ликвидних средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности, формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се и у немогућности Банке да трансформише поједине делове активе у ликвидна средства у кратком року. Банка врши анализу ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве, односно обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Ризик ликвидности извора средстава заправо представља ризик да Банка неће моћи да испуни обавезе услед повлачења нестабилних извора средстава, односно немогућности прибављања нових извора средстава. Са друге стране, ризик ликвидности испољава се и кроз дефицит резерви ликвидности и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама. Током трећег квартала 2020. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима, и у условима нешто нижих прилива услед примене још једног мораторијума на отплату кредита, а у складу са Одлуком о привременим мерама за банке ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система усвојеном током јула месеца 2020. године. Током трећег квартала, сви показатељи ризика ликвидности били су значајно виши у односу на дефинисану толеранцију према ризицима и лимитима. Банка активно предузима превентивне мере у циљу минимизирања изложености ризику ликвидности.

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена **девизном ризику** који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед волатилности девизних курсева, односа, промене вредности

домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолија и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава. Током трећег квартала 2020. године, Банка је била усклађена са регулаторним показатељем девизног ризика који је изражен као 20% регулаторног капитала, као и са значајно конзервативнијим интерно дефинисаним лимитима, односно са дефинисаним Оквиром за управљање ризицима.

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Банка на свеобухватан начин благовремено утврђује узроке текуће и процењује факторе будуће изложености каматном ризику. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и пасиве. Управљање каматним ризику има за циљ одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат и економску вредност капитала, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматних стопа и усклађивања извора са пласманима према висини каматне стопе и рочности.

Оперативни ризик је ризик могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик, који представља ризик настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, праћење кључних индикатора ризика који представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке, примену адекватног и поузданог информационог система, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке. У циљу минимизирања правног ризика и утицаја истог на финансијски резултат, Банка наставља и даље да унапређује своју пословну праксу у делу правовременог резервисања по основу тужбених захтева против Банке, а у складу са проценом будућег очекиваног губитка по том основу.

Ризик улагања Банке представља ризик улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. У складу са регулативом Народне банке Србије прати се ниво трајних улагања и о томе се обавештавају Органи и Одбори Банке. На овај начин се обезбеђује да улагање Банке у једно лице које није у финансијском сектору не пређе 10% капитала Банке, те да улагања Банке у лица која нису у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не пређу 60% капитала Банке.

Велика **изложеност Банке** према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком јесте изложеност која износи најмање 10% капитала Банке. У трећем кварталу 2020. године Банка је била усклађена са регулаторним и интерно дефинисаним лимитима изложености.

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Изложеност Банке ризику земље је на прихватљивом нивоу.

Детаљан приказ и објашњење ризика којима је Банка изложена у свом пословању је представљен у тачки 5. Напомена уз финансијске извештаје за трећи квартал 2020. године.

9. СВИ ЗНАЧАЈНИЈИ ПОСЛОВИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

На дан 30.09.2020. године лица повезана с Банком су:

1. Комерцијална банка а.д. Подгорица, Црна Гора,
2. Комерцијална банка а.д. Бања Лука, Босна и Херцеговина,
3. КомБанк Инвест а.д. Београд,
4. четири правна лица и већи број физичких лица, према одредбама члана 2. Закона о банкама, у делу којим се регулише појам „лица повезаних са банком“.

Укупна изложеност према лицима повезаним с Банком на дан 30.09.2020. године износила је 1.530,5 милиона динара, што је у односу на капитал²² од 66.237,6 милиона динара представљало 2,31% (Изложеност банке према једном лицу или групи повезаних лица не сме прећи 25% капитала банке, у складу са Законом о банкама).

У складу са чланом 37. Закона о банкама, лицима повезаним с банком, Банка није одобравала кредите под условима који су повољнији од услова одобравања кредита другим лицима која нису повезана с Банком.

10. ОПИС ЗНАЧАЈНИЈИХ ДОГАЂАЈА

По завршетку 2019. године, а у току прва три квартала 2020. године од значајнијих пословних догађаја, издвајамо да је:

- 09.03.2020. године одржана редовна седница Скупштине акционара Банке на којој је донета:
  - Одлука о усвајању Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке АД Београд за период 2020 -2022. године;
- 16.03.2020. године на територији Републике Србије проглашено је ванредно стање у циљу ублажавања последица проузрокованих пандемијом вируса COVID-19, и исто је трајало до 06.05.2020. године;
- 28.04.2020. године одржана редовна седница Скупштине акционара Банке на којој су донете:
  - Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Комерцијалне банке АД Београд и редовних финансијских извештаја за 2019. годину са мишљењем спољног ревизора;
  - Одлука о усвајању Годишњег извештаја о пословању Групе и консолидованих финансијских извештаја Групе Комерцијалне банке АД Београд за 2019. годину са мишљењем спољног ревизора;
  - Одлука о расподели добитка из 2019. године и нераспоређеног добитка из ранијих година.
- 17.07.2020. године одржана ванредна седница Скупштине акционара Банке на којој су донете:
  - Одлука о усвајању ревидиране Стратегије и Бизнис плана Комерцијалне банке АД Београд за период 2020-2022. године;
  - Одлука о именовању спољног ревизора Банке за 2020. годину.

По завршетку трећег квартала, а до дана израде Извештаја, није било значајнијих догађаја за пословање Банке.

²² капитал обрачунат у складу са регулативом НБС

У циљу очувања стабилности финансијског система и ублажавања последица пандемије COVID-19 Народна банка Србије је:

- 17.03.2020. донела Одлуку о привременим мерама за очување стабилности финансијског система;
- 27.07.2020. године донела Одлуку о привременим мерама за банке ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система и
- 07.08.2020. године донела Одлуку о привременим мерама за банке у циљу олакшавања приступа финансирању физичким лицима.

Опис догађаја након биланса стања представљен је у тачки 6. Напомена уз финансијске извештаје за трећи квартал 2020. године

11. ОТКУП СОПСТВЕНИХ АКЦИЈА

Банка нема сопствене акције на дан 30.09.2020. године нити их је поседовала током 2020. године. Такође, Банка не намерава да стиче сопствене акције у наредном периоду.

12. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О РЕАЛИЗАЦИЈИ БИЗНИС ПЛАНА ЗА 2020. ГОДИНУ

Крај пословне 2019. године и почетак 2020. године привреда Србије дочекала је са високим стопама раста економије, ниском инфлацијом, уравнотеженом фискалном позицијом, смањеним учешћем јавног дуга у бруто друштвеном производу и опоравком на тржишту рада. Таква полазна позиција помогла је економији Србије да спремно одговори на текуће изазове, посебно оне који су резултат пандемије вируса COVID-19²³.

У току 2019. године остварен је раст бруто друштвеног производа (БДП-а) од 4,2%, а позитивна кретања била су присутна и у првом кварталу 2020. године када је остварена стопа раста БДП-а од 5,1%²⁴. Појава и ширење вируса COVID-19, уз неопходност предузимања читавог низа здравствених мера, одразила се на привредну активност како у међународном окружењу тако и у Србији. Негативни ефекти пандемије вируса COVID-19 били су најизраженији у току другог квартала али су се испољили и у трећем кварталу ове године. У току другог квартала је забележен пад БДП-а од 6,4%²⁵ м.г. док је флеш процена Републичког завода за статистику реални пад БДП-а од 1,3% (м.г.) у трећем кварталу ове године²⁶. На основу свеобухватног пакета мера које су предузете и које се предузимају од стране НБС и Владе Републике Србије, очекује се да дође до опоравка привредне активности. Народна банка Србије је ревидирала првобитну пројекцију пада БДП-а у 2020. години, тако да се уместо пада од 1,5% очекује пад од 1,0%.²⁷

У Напоменама уз финансијске извештаје за први, други и трећи квартал 2020. године Банка је детаљније обрадила могући утицај пандемије вируса COVID-19 и примене Одлуке о привременим мерама за очување стабилности финансијског система НБС од 17.03.2020. године и Одлуке НБС о привременим мерама ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система од 27.07.2020. године. Наведеним одлукама уређују се мере које су банке дужне да примене у условима трајања поменуте пандемије. У складу са поменутим одлукама НБС Банка је у току 2020. године два пута понудила застој у отплати обавеза (први и други мораторијум) дужницима по основу кредита, гаранција, акредитива, дозвољеног прекорачења рачуна и других кредитних производа.

²³ НБС, Макроекономска кретања у Србији, јул, септембар 2020. године

²⁴ Исто

²⁵ Исто

²⁶ РЗС, саопштење за јавност, 3.11.2020. године.

²⁷ НБС, Макроекономска кретања у Србији, октобар 2020. године

Банка је у складу са законским прописима и препорукама институција за јавно здравље и Владе Републике Србије предузела све неопходне мере да се све пословне активности Банке, у измењеним условима, обављају уз пуну заштиту запослених и клијената.

У првих девет месеци ове године инфлација је ниска и стабилна. Пројекција НБС је да ће се инфлација у наредном периоду кретати око доње границе одступања од циљане вредности. До краја 2021. године очекује се да ће се инфлација кретати око доње границе циљане вредности уз постепено приближавање централној вредности циља. На кретање инфлације утицај ће имати брзина опоравка домаће тражње и регулисаних цена, а из међународног окружења тренд кретања глобалне трговине, економског опоравка, токови капитала, цена нафте и других примарних производа²⁸.

У претходне три године динар је према еврџу, кумулативно посматрано, ојачао за 5,0%.²⁹ Стабилност на девизном тржишту настављена је и током прва три квартала 2020. године, тако да је вредност динара у односу на евро готово непромењена. Народна банка Србије је у циљу очувања релативне стабилности динара у периодима када је постојао притисак на јачање динара интервенисала куповином девиза, док је у периодима веће тражње за девизама интервенисала продајом девиза на тржишту. Народна банка Србије је на међубанкарском девизном тржишту, у септембру ове године, нето продала 120 милиона евра.³⁰ Од почетка текуће године, НБС је ради очувања релативне стабилности на девизном тржишту, нето продала 1.635 милиона евра.³¹

Три водеће рејтинг агенције су својим оценама потврдиле економске перспективе Србије у будућем периоду. Fitch Ratings је у марту 2020. године потврдила кредитни рејтинг Србије на нивоу ББ+ са стабилним изгледом за даље побољшање. Агенција Moody's је у септембру 2020. године потврдила оцену кредитног рејтинга Србије на нивоу од Ба3+³². Агенција S&P је потврдила кредитни рејтинг Србије на нивоу ББ+ у јуну 2020. године и истакла стабилне изгледе за његово даље повећање.

12.1. Планиране и остварене вредности биланса стања за трећи квартал 2020. године

На крају трећег квартала 2020. године, укупна билансна актива Банке износи 459.472 милиона динара и у односу на планирану вредност за крај године већа је за 12.693 милиона динара односно 2,8%.

Улагање у хартије од вредности на крају трећег квартала 2020. године износи 156.169 милиона динара и за 7.741 милиона динара или 5,2% је изнад планираног износа за целу годину.

Кредити комитентима на крају трећег квартала 2020. године износе 199.977 милиона динара. У циљу остварења планираног годишњег нивоа датих кредита клијентима потребно је да Банка у наредном кварталу пласира средства у износу од 1.300 милиона динара односно да оствари раст од 0,6%.

На крају трећег квартала текуће године, укупни депозити износе 374.470 милиона динара и изнад су годишњег планског нивоа за 11.958 милиона динара или 3,3%. Депозити становништва, на дан 30.09.2020. године износе 305.379 милиона динара и већи су од годишњег планског нивоа за 8.251 милиона динара или 2,8%.

Укупан износ осталих обавеза и остале пасиве на дан 30.09.2020. године износе 10.253 милиона динара (највећим делом се састоје од билансне позиције „остале обавезе“ које износе 5.803 милиона динара) и за 1.661 милиона динара су изнад годишње планиране вредности. Очекује се њихово снижавање и враћање у оквиру плана до краја године.

²⁸ Исто

²⁹ Исто

³⁰ НБС, Стање девизних резерви и кретања на међубанкарском девизном тржишту у септембру, саопштење, 9.10.2020. године

³¹ Исто

³² МФИН, Текућа макроекономска кретања, септембар 2020. године

Остварене и планиране позиције активе и пасиве у билансу стања на дан 30.09.2020. године имају следеће вредности:

(У милионима РСД)				
Р.Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 31.12.2020.	Остварено 30.09.2020	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(4:3)*100
АКТИВА				
1.	Готовина и готовински еквиваленти	68.858	72.379	105,1
2.	Хартије од вредности	148.428	156.169	105,2
3.	Дати кредити (3.1.+3.2.+3.3.)	201.278	199.977	99,4
3.1.	Предузећа	86.121	84.482	98,1
3.2.	Становништво	111.202	109.943	98,9
3.3.	Банке и финансијске организације	3.954	5.552	140,4
4.	Остала актива	28.216	30.947	109,7
5.	УКУПНА АКТИВА (1.+2.+3.+4.)	446.779	459.472	102,8
ПАСИВА				
1.	Депозити (1.1.+1.2.+1.3.)	362.512	374.470	103,3
1.1.	Предузећа	50.760	54.002	106,4
1.2.	Становништво	297.128	305.379	102,8
1.3.	Банке и финансијске организације	14.624	15.089	103,2
2.	Остале обавезе и остала пасива	8.592	10.253	119,3
3.	Укупне обавезе (1.+2.)	371.104	384.722	103,7
4.	Укупан капитал	75.676	74.750	98,8
5.	УКУПНА ПАСИВА (3.+4.)	446.779	459.472	102,8

12.2. Планиране и остварене вредности биланса успеха за период 01.01.- 30.09.2020. године

(У милионима РСД)				
Р. Бр.	ПОЗИЦИЈА	План 01.01.-30.09.2020.	Остварено 01.01.-30.09.2020	ИНДЕКС
1	2	3	4	5=(4:3)*100
1.1.	Приходи од камата	9.865	9.882	100,2
1.2.	Расходи по основу камата	(856)	(855)	99,8
1.	Добитак по основу камата (1.1.+1.2.)	9.009	9.027	100,2
2.1.	Приходи од накнада и провизија	4.940	4.957	100,3
2.2.	Расходи накнада и провизија	(1.277)	(1.305)	102,2
2.	Добитак по основу накнада и провизија (2.1. +2.2.)	3.663	3.652	99,7
3.	Нето курсне разлике и промена вредности (девизна клаузула)	0	(4)	-
4.	Нето остали пословни приходи	531	284	53,4
5.	Нето расходи/приходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз БУ	(98)	(71)	73,0
6.	Оперативни расходи	(8.692)	(8.428)	97,0
7.	ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА (ПРЕ ПОРЕЗА) (1+2+3+4+5+6)	4.413	4.459	101,0

Банка је у периоду 01.01.- 30.09.2020. године остварила добитак пре опорезивања у износу од 4.459 милиона динара што је за 46 милиона или 1,0% изнад планиране вредности за исти период.

Остварени нето приход од камата, у току прва три квартала 2020. године, износи 9.027 милиона динара што је 18 милиона динара изнад планиране вредности.

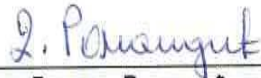
Нето приходи од накнада и провизија Банке, у истом периоду реализовани су 99,7% од планираног износа.

За девет месеци 2020. године Банка је остварила оперативне расходе у износу од 8.428 милиона динара, што је за 264 милиона динара или 3,0% мање од планираног износа.

Нето остали пословни приходи, за три квартала текуће године, су остварени у износу од 284 милиона динара што је испод планског износа за 248 милиона динара.

Нето расходи по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха су планирани у износу од 98 милиона динара, а остварени су расходи у износу од 71 милион динара.

Потписано у име Комерцијалне банке ад Београд

Драгана Романдић
Директор Сектора контролинга и планирања

др Мирослав Перић
Члан Извршног одбора

Период извештавања:

од

01.01.2020.

до

30.09.2020.

Квартални финансијски извештај за банке КФИ-Б

Пословно име: КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

Матични број (МБ): 07737068

Поштански број и место: 11000

Београд

Улица и број: Светог Саве 14

Адреса е-поште: posta@kombank.com

Интернет адреса: www.kombank.com

Појединачни:

Усвојен (да/не): не

Ревидиран (да/не): не

Особа за контакт: Сања Ђековић

(уноси се само име и презиме особе за контакт)

Телефон: 011/333-9406

Факс: 011/333-9395

Адреса е-поште: sanja.diekovic@kombank.com

Презиме и име: Др Медан Владимир

(особа овлашћена за заступање)

Документација за објаву (у ПДФ формату, као један документ):

1. Финансијски извештаји (биланс стања, биланс успеха, извештај о осталом резултату, извештај о токовима готовине, извештај о променама на капиталу, напомене уз финансијске извештаје),
2. Извештај о пословању,
3. Изјава лица одговорних за састављање извештаја.

на дан 30.09.2020.

БИЛАНС СТАЊА

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ	
		последњи дан квартала текуће године	31.12. претходне године
1	2	4	5
АКТИВА			
Готовина и средства код централне банке	0001	72.379.213	87.558.219
Заложена финансијска средства	0002	-	-
Потраживања по основу деривата	0003	-	-
Хартје од вредности	0004	158.169.137	138.469.551
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	0005	16.104.140	24.733.958
Кредити и потраживања од комитената	0006	195.892.180	180.852.563
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0007	-	-
Потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика	0008	-	-
Инвестиције у придружена друштва и заједничке подухвате	0009	-	-
Инвестиције у зависна друштва	0010	3.433.697	3.433.697
Нематеријална имовина	0011	515.983	665.735
Некретнине, постројења и опрема	0012	6.161.644	6.437.937
Инвестиционе некретнине	0013	1.829.112	1.857.827
Текућа пореска средства	0014	8.899	-
Одложена пореска средства	0015	1.970.662	1.074.197
Ставна средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	0016	138.017	196.300
Остала средства	0017	5.069.791	7.100.359
УКУПНА АКТИВА (од 0001 до 0017)	0018	459.472.475	432.380.443
ПАСИВА			
ОБАВЕЗЕ, Обавезе по основу деривата	0401	-	-
Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	0402	4.514.431	5.021.756
Депозити и остале финансијске обавезе према другим комитентима	0403	372.326.950	335.317.154
Обавезе по основу деривата намењених заштити од ризика	0404	-	-
Промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	0405	-	-
Обавезе по основу хартја од вредности	0406	-	-
Субординиране обавезе	0407	-	-
Резервисања	0408	2.077.788	2.328.130
Обавезе по основу средстава намењених продаји и средства пословања које се обуставља	0409	-	-
Текуће пореске обавезе	0410	-	-
Одложене пореске обавезе	0411	871.719	-
Остале обавезе	0412	4.931.547	13.861.230
УКУПНО ОБАВЕЗЕ (од 0401 до 0412)	0413	384.722.435	356.528.270
КАПИТАЛ			
Акцијски капитал	0414	40.034.550	40.034.550
Сопствене акције	0415	-	-
Добитак	0416	6.683.812	10.425.898
Губитах	0417	-	-
Резерво	0418	28.031.678	25.391.725
Нереализовани губици	0419	-	-
Учешће без права контроле	0420	-	-
УКУПНО КАПИТАЛ (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) ≥ 0	0421	74.750.040	75.852.173
УКУПАН НЕДОСТАТАК КАПИТАЛА (0414-0415+0416-0417+0418-0419+0420) < 0	0422	-	-
УКУПНА ПАСИВА (0413+0421-0422)	0423	459.472.475	432.380.443

БИЛАНС УСПЕХА

Полупина	АОГ	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
Приходи од камата	1001	3.356.277	9.881.953	3.305.104	10.236.023
Расходи од камата	1002	280.594	854.736	241.030	775.723
Нето приход по основу камата (1001-1002)	1003	3.075.683	9.027.217	3.153.168	9.460.300
Нето расход по основу камата (1002-1001)	1004	-	-	-	-
Приходи од накнада и провизија	1005	1.731.343	4.957.048	1.088.760	5.287.178
Расходи накнада и провизија	1006	459.719	1.305.408	476.058	1.269.926
Нето приход по основу накнада и провизија (1005-1006)	1007	1.271.624	3.651.640	1.412.702	4.017.252
Нето расход по основу накнада и провизија (1006-1005)	1008	-	-	-	-
Нето добитак по основу промена фер вредности финансијских инструмената	1009	27.574	82.650	30.836	67.834
Нето губитак по основу промена фер вредности финансијских инструмената	1010	-	-	-	-
Нето добитак по основу реklasификације финансијских инструмената	1011	-	-	-	-
Нето губитак по основу реklasификације финансијских инструмената	1012	-	-	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1013	13.203	121.510	48.311	240.628
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	1014	-	-	-	-
Нето добитак по основу ажурирања од ризика	1015	-	-	-	-
Нето губитак по основу ажурирања од ризика	1016	-	-	-	-
Нето приход од курсних разлика и ефеката усавршене валутне клаузуле	1017	4.527	-	29.238	38.398
Нето расход од курсних разлика и ефеката усавршене валутне клаузуле	1018	-	3.634	-	-
Нето приход по основу унапредна обезбеђења финансијских средстава који се не вреднују по фер вредности кроз Буџетно учешће	1019	27.712	-	846.766	2.484.176
Нето расход по основу обавезајућа финансијских средстава који се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	1020	-	71.447	-	-
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизовану вредности	1021	-	-	10.518	-
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизовану вредности	1022	-	-	-	679.933
Нето добитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1023	-	-	-	-
Нето губитак по основу престанка признавања инвестиција у придружена друштва и заједничке подухвате	1024	-	-	-	-
Остале пословне приходи	1025	45.988	171.152	44.147	112.641
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ ПРИХОД (1003+1004+1007+1008+1009+1010+1011+1012+1013+1014+1015+1016+1017+1019+1020+1021+1022+1023+1024+1025) ≥ 0	1026	4.466.268	12.859.027	5.575.696	15.850.836
УКУПАН НЕТО ПОСЛОВНИ РАСХОД (1002+1004+1006+1008+1009+1010+1011+1012+1013+1014+1015+1016+1017+1018+1019+1020+1021+1022+1023+1024+1026) < 0	1027	-	-	-	-
Тржишни нереда, накнада зарада и остали лични расходи	1028	1.104.711	4.215.107	1.082.355	3.259.962
Тржишни амортизовање	1029	242.458	735.301	264.271	761.228
Остале приходи	1030	7.500	742.178	31.423	440.486
Остале расходи	1031	1.577.190	4.291.447	1.512.091	5.183.096
ДОБИТАК ПРЕ ОПЕРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) ≥ 0	1032	1.549.468	4.459.200	2.746.392	7.087.038
ГУБИТАК ПРЕ ОПЕРЕЗИВАЊА (1026-1027-1028-1029+1030-1031) < 0	1033	-	-	-	-
Порез на добитак	1034	-	-	-	-
Добитак по основу одложеног пореза	1035	-	17.262	-	289
Губитак по основу одложеног пореза	1036	-	158.748	-	147
ДОБИТАК НАКОН ОПЕРЕЗИВАЊА (1032+1033+1034+1035-1036) ≥ 0	1037	1.549.468	4.317.703	2.746.392	7.087.184
ГУБИТАК НАКОН ОПЕРЕЗИВАЊА (1032+1033+1034+1035-1036) < 0	1038	-	-	-	-
Нето добитак пословања која се обуставља	1039	-	-	-	-
Нето губитак пословања која се обуставља	1040	-	-	-	-
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК (1037+1038+1039-1040) ≥ 0	1041	1.549.468	4.317.703	2.746.392	7.087.184
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ГУБИТАК (1037+1038+1039-1040) < 0	1042	-	-	-	-
Добитак који прелази матичном ентитету	1043	-	-	-	-
Добитак који прелази власницима без права контроле	1044	-	-	-	-
Губитак који прелази матичном ентитету	1045	-	-	-	-
Губитак који прелази власницима без права контроле	1046	-	-	-	-
ДАНАДИ (ПО АКЦИЈИ)					
Осимане зарада по акцији (у динарима без пара)	1047	-	-	-	-
Умњана (резољутивна) зарада по акцији (у динарима без пара)	1048	-	-	-	-

Износ 3 и 4 квартал 01.01.-31.03. 2 квартал 01.04.-30.06. 3 квартал 01.07.-30.09.
 Износ 5 и 6 квартал 01.10.-31.03. 7 квартал 01.01.-30.06. 8 квартал 01.01.-30.09.

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

на 31.01.2020 до 30.09.2020

у хиљадама динара

Позиција	АОП	Износ			
		Текућа година		Претходна година	
		квартал	кумулативно	квартал	кумулативно
1	2	3	4	5	6
ДОБИТАК ПЕРИОДА	2001	1.549.489	4.317.793	2.748.391	7.087.183
ГУБИТАК ПЕРИОДА	2002	-	-	-	-
Остали резултат периода		-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Повећање ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2003	-	7.894	-	-
Смањење ревалоризационих резерви по основу нематеријалне имовине и основних средстава	2004	-	-	-	-
Актуарски добитци	2005	-	-	-	-
Актуарски губитци	2006	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2007	22.411	47.487	85.437	524.178
Негативни ефекти промена вредности власничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2008	-	863	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2009	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу инструмената намењених заштити од ризика власничких хартија од вредности који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2010	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу финансијских обавеза банке вредновани по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2011	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу финансијских обавеза банке вредновани по фер вредности кроз биланс успеха које су последица промене кредитне способности банке	2012	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2013	-	-	-	-
Негативни ефекти промена вредности по основу осталих компоненти осталог резултата које не могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2014	-	-	-	-
Компоненте осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак:					
Позитивни ефекти промена вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2015	-	-	885.679	1.497.022
Негативни ефекти промена вредности дужничких инструмената који се вреднују по фер вредности кроз остали резултат	2016	417.311	1.162.809	-	-
Добитак по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2017	-	-	-	-
Губитак по основу инструмената намењених заштити од ризика новчаних токова	2018	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и преношења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2019	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу обрачунавања трансакција и салда у страним валутама и преношења резултата и финансијске позиције иностраног пословања	2020	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2021	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу инструмената намењених заштити од ризика нето улагања у инострано пословање	2022	-	-	-	-
Нереализовани добитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2023	-	-	-	-
Нереализовани губитци по основу других инструмената намењених заштити од ризика	2024	-	-	-	-
Позитивни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2025	-	-	-	-
Негативни ефекти промена вредности по основу других компоненти осталог резултата које могу бити рекласификоване у добитак или губитак	2026	-	-	-	-
Добитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2027	62.597	174.551	-	-
Губитак по основу пореза који се односи на остали резултат периода	2028	3.362	8.307	142.858	303.180
Укупан позитиван остали резултат периода (2003-2004+2005-2008+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018-2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) ≥ 0	2029	-	-	808.448	1.718.018
Укупан негативан остали резултат периода (2003-2004+2005-2006+2007-2008+2009-2010+2011-2012+2013-2014+2015-2016+2017-2018-2019-2020+2021-2022+2023-2024+2025-2026+2027-2028) < 0	2030	335.665	942.047	-	-
УКУПАН ПОЗИТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) ≥ 0	2031	1.213.804	3.379.746	3.556.839	8.805.201
УКУПАН НЕГАТИВАН РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА (2001-2002+2029-2030) < 0	2032	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада матичном ентитету	2033	-	-	-	-
Укупан позитиван резултат периода који припада власницима без права контроле	2034	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада матичном ентитету	2035	-	-	-	-
Укупан негативан резултат периода који припада власницима без права контроле	2036	-	-	-	-

Линије 3 до 1 квартал 01 01 -31 03, 2 квартал 01 04 -30 06, 3 квартал 01 07 -30 09
 Линије 4 до 1 квартал 01 01 -31 03, 2 квартал 01 01 -30 06, 3 квартал 01 01 -30 09

Својеручно

ИЗВЕŠTAЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

01 31.12.2020 02 30.06.2020

Позиције	АОП	Износ у сопственој динари	
		кумулативне одговарајуће кварталне текуће године	кумулативне одговарајуће кварталне претходне године
1	2	3	4
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (од 3003 до 3006)			
1. Приливи од камата	3001	14.608.083	17.532.481
2. Приливи од накнада	3002	9.190.041	11.117.452
3. Приливи по основу осталих пословних активности	3003	5.015.197	5.349.601
4. Приливи од дивиденди и учешћа у добити	3004	391.789	1.056.575
II. Одливи готовине из пословних активности (од 3007 до 3011)	3005	9.050	8.853
5. Одливи по основу камата	3006	6.522.230	9.055.790
6. Одливи по основу накнада	3007	528.773	997.571
7. Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	3008	1.320.014	1.230.824
8. Одливи по основу пореза, доприноса и других давања на терет прихода	3009	2.266.742	2.914.969
9. Одливи по основу других трошкова пословања	3010	619.466	836.150
III. Нето приливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских брдовата и финансијских обавеза (3001-3006)	3011	3.018.224	3.676.866
IV. Нето одливи готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских брдовата и финансијских обавеза (3007-3011)	3012	6.083.653	8.478.701
V. Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза (од 3013 до 3020)	3013	-	-
10. Смањење кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитетата	3014	36.904.550	8.025.851
11. Смањење потраживања по основу хартије од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3015	-	-
12. Смањење потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3016	263.032	-
13. Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкарма и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетата	3017	-	-
14. Повећање других финансијских обавеза	3018	36.701.528	8.025.851
15. Повећање обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3019	-	-
16. Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза (од 3021 до 3027)	3020	-	-
17. Повећање кредита и других потраживања од банака и других финансијских организација, централне банке и комитетата	3021	3.026.312	12.267.426
18. Повећање потраживања по основу хартије од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	3022	3.026.312	11.010.757
19. Повећање потраживања по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3023	-	1.266.869
20. Смањење депозита и осталих финансијских обавеза према банкарма и другим финансијским организацијама, централној банци и комитетата	3024	-	-
21. Смањење других финансијских обавеза	3025	-	-
22. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3026	-	-
23. Смањење обавеза по основу деривата намењених заштити од ризика и промене фер вредности ставки које су предмет заштите од ризика	3027	-	-
VI. Нето одливи готовине из пословних активности пре пореза на добит (3013-3019+3021-3027)	3028	40.042.101	4.134.626
22. Плаћени порез на добит	3029	-	-
23. Исплаћене дивиденде	3030	8.899	-
24. Исплаћене дивиденде	3031	14.230.957	-
25. Исплаћене дивиденде	3032	26.802.248	4.134.626
26. Исплаћене дивиденде	3033	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (од 3034 до 3039)			
1. Приливи од улагања у инвестиционе хартије од вредности	3034	16.504.909	40.891.980
2. Приливи од продаје инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3035	16.504.909	40.891.980
3. Приливи од продаје нематеријалних имовина, некретнина, постројења и опреме	3036	-	-
4. Приливи од продаје инвестиционих некретнина	3037	-	-
5. Остали приливи из активности инвестирања	3038	-	-
II. Одливи готовине из активности инвестирања (од 3041 до 3045)	3039	-	-
6. Одливи по основу улагања у инвестиционе хартије од вредности	3040	37.452.235	40.108.758
7. Одливи за куповину инвестиција у зависна и придружена друштва и заједничке подухвате	3041	37.349.501	39.694.278
8. Одливи за куповину нематеријалних имовина, некретнина, постројења и опреме	3042	-	-
9. Одливи по основу набавке инвестиционих некретнина	3043	106.734	415.480
10. Остали одливи из активности инвестирања	3044	-	-
III. Нето приливи готовине из активности инвестирања (3034-3040)	3045	-	-
IV. Нето одливи готовине из активности инвестирања (3041-3045)	3046	-	782.222
3047	20.947.266	-	-
B. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (од 3048 до 3054)			
1. Приливи по основу уношања капитала	3048	217.086.441	87.867.450
2. Приливи по основу субординираних обавеза	3049	-	-
3. Приливи по основу узетих кредита	3050	-	-
4. Приливи по основу издатих хартија од вредности	3051	217.086.441	87.867.450
5. Приливи по основу продаје сопствених акција	3052	-	-
6. Остали приливи из активности финансирања	3053	-	-
II. Одливи готовине из активности финансирања (од 3056 до 3060)	3054	-	-
7. Одливи по основу откупа сопствених акција	3055	216.071.089	88.999.605
8. Одливи по основу субординираних обавеза	3056	-	-
9. Одливи по основу узетих кредита	3057	-	-
10. Одливи по основу издатих хартија од вредности	3058	215.739.602	88.714.927
11. Остали одливи из активности финансирања	3059	-	-
III. Нето приливи готовине из активности финансирања (3048-3055)	3060	331.487	284.738
IV. Нето одливи готовине из активности финансирања (3056-3060)	3061	1.025.352	-
V. СВЕГА ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ (3001+3014+3034-3046)	3062	-	1.112.215
VI. СВЕГА ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ (3006+3021+3030+3031+3040+3066)	3063	285.192.053	134.337.462
VII. НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ (3063-3064)	3064	279.311.722	130.532.629
VIII. НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ (3064-3065)	3065	5.880.331	3.804.833
3066	-	-	-
Ж. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ			
3067	40.860.651	-	40.375.748
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
3068	369.717	-	403.916
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ			
3069	407.253	-	278.659
Ј. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈУ ПЕРИОДА (3066-3066+3067+3068+3069)			
3070	46.738.446	-	44.305.798

ИЗВЕШТАЈ О ПРОЈЕКЦИЈИ НА КАПИТАЛУ

Table with 18 columns: Name, 12 months, 13 months, 14 months, 15 months, 16 months, 17 months, 18 months, 19 months, 20 months, 21 months, 22 months, 23 months, 24 months, 25 months, 26 months, 27 months, 28 months, 29 months, 30 months, 31 months, 32 months, 33 months, 34 months, 35 months, 36 months, 37 months, 38 months, 39 months, 40 months, 41 months, 42 months, 43 months, 44 months, 45 months, 46 months, 47 months, 48 months, 49 months, 50 months, 51 months, 52 months, 53 months, 54 months, 55 months, 56 months, 57 months, 58 months, 59 months, 60 months, 61 months, 62 months, 63 months, 64 months, 65 months, 66 months, 67 months, 68 months, 69 months, 70 months, 71 months, 72 months, 73 months, 74 months, 75 months, 76 months, 77 months, 78 months, 79 months, 80 months, 81 months, 82 months, 83 months, 84 months, 85 months, 86 months, 87 months, 88 months, 89 months, 90 months, 91 months, 92 months, 93 months, 94 months, 95 months, 96 months, 97 months, 98 months, 99 months, 100 months.

8000000000000000000

НАПОМЕНЕ

УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ ЗА ТРЕЋИ КВАРТАЛ 2020. ГОДИНЕ

Београд, новембар 2020. године

1. ОСНИВАЊЕ И ПОСЛОВАЊЕ БАНКЕ

Комерцијална банка АД Београд (у даљем тексту "Банка") је основана 01.12.1970. године, а трансформисана у акционарско друштво дана 06.05.1992. године.

Највеће учешће у управљачким акцијама Банке има:

Република Србија 83.23%

Банка има три зависна правна лица са учешћем у власништву:

- 100% - Комерцијална банка АД Подгорица, Црна Гора
- 100% - КомБанк ИНВЕСТ АД, Србија
- 99.99 % - Комерцијална банка АД Бања Лука, Босна и Херцеговина.

Финансијски извештаји и напомене уз финансијске извештаје представљају податке Банке као појединачног матичног правног лица.

Активности Банке укључују кредитне, депозитне и гаранцијске послове, као и послове платног промета у земљи и иностранству у складу са Законом о банкама. Банка је дужна да послује по принципима ликвидности, сигурности и профитабилности.

На дан 30. септембар 2020. године, Банку чине централа у Београду у улици Светог Саве бр. 14, 6 пословних центара, три сектора за рад са малом и средњом привредом, 1 филијала и 203 експозитура.

Банка је на дан 30. септембар 2020. године, имала 2,690 запослена, а 31. децембра 2019. године имала 2,744 запослених. Порески идентификациони број Банке је 100001931.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

2.1. Изјава о усклађености

Банка води пословне књиге и саставља финансијске извештаје у складу са важећим Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 62/2013, 30/2018 и 73/2019), Законом о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 91/2010 и 14/2015) и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и осталом применљивом законском регулативом у Републици Србији.

У складу са Законом о рачуноводству правна лица и предузетници у Републици Србији састављају и презентују финансијске извештаје у складу са законском, професионалном и интерном регулативом, при чему се под професионалном регулативом подразумевају применљиви Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја („Оквир“), Међународни рачуноводствени стандарди („МРС“), Међународни стандарди финансијског извештавања („МСФИ“) и тумачења која су саставни део стандарда, односно текст МРС и МСФИ, који је у примени, не укључује основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере и други допунски материјал.

Имплементацијом МСФИ 9 стандарда измењена је законска регулатива НБС, у складу са којом су банке биле у обавези да примене нове обрасце финансијских извештаја са важењем почев од 01.01.2018. године. Наведене измене су примењене при састављању и презентовању финансијских извештаја Банке, почев од 01.01.2018. године.

Банка је имплементирала нови МСФИ 16 од датума његовог ступања на снагу 01.01.2019. године и ускладила Рачуноводствене политике које су усвојене од стране Управног одбора мантичне Банке у јуну 2019. године.

Нове Рачуноводствене политике у односу на претходне, поред извршених допуна захтева рачуноводственог стандарда МСФИ 16 - Лизинг, садрже и допуне којим су прецизиране накнаде које чине интегранли део ЕКС-а и метод разграничења накнада, у складу са захтевима МСФИ 9.

Међународни рачуноводствени стандард 16 Лизинг, је на снази за годишње периоде који почињу на дан или након 01. јануара 2019. године. МСФИ 16 дефинише принципе за признавање, мерење, презентацију и обелодањивање лизинга за обе стране у уговору, односно за корисника лизинга и даваоца лизинга и захтева од корисника лизинга да обрачунавају све закупе у оквиру једног билансног модела сличног рачуноводству за финансијски лизинг у складу са МРС 17. Стандард укључује два изузећа од признавања за закупце - закуп "имовине мале вредности" и краткорочни закупи (тј. закупи са роком закупа од 12 месеци или мање). Банка је изабрала да користи изузећа која су предвиђена стандардом.

Приликом састављања кварталних финансијских извештаја за 2020. годину Банка је применила Рачуноводствене политике у делу финансијских инструмената и омогућавања алоцирања кредитних губитака на све обрачунске периоде у којима притичу користи од средстава, што представља претпоставку за утврђивање тачног резултата.

Банка саставља и презентује редовне финансијске извештаје за текућу пословну годину која се завршава на дан 31. децембра текуће године као и извештаје у краћем временском периоду за своје потребе, по захтеву надлежног органа Банке или надлежних државних органа.

Приложени финансијски извештаји су састављени у формату прописаним Правилником о садржини, форми и начину објављивања годишњих, полугодишњих и кварталних извештаја јавних друштава („Сл. Гласник РС“, бр. 5/2015, 14/2015 и 24/2017), на основу којих јавна друштва и поједина друштва повезана са њим достављају информације Комисији за Хартије од вредности на основу Закона о тржишту капитала („Сл. Гласник РС“, бр. 31/2011, 112/2015, 108/2016 и 9/2020). Прописани сет кварталних финансијских извештаја чине: Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом резултату, Извештај о токовима готовине, Извештај о променама на капиталу и Напомене уз кварталне финансијске извештаје.

2.2. Правила процењивања финансијских инструмената

Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 уводи нове критеријуме за класификацију финансијских средстава, осим власничких инструмената и деривата, који се заснивају на процени пословног модела управљања конкретним финансијским средствима и уговорним карактеристикама новчаних токова финансијских инструмената у складу са рачуноводственим политикама Банке.

МСФИ 16 регулише да на датум почетка закупа, купац признаје обавезу за плаћање лизинга (тј. обавезу за лизинг) и средство које представља право да се користи предметно средство током трајања закупа (тј. право на коришћење средства). Од корисника лизинга се захтева да одвојено признају трошак камате на обавезу лизинга и трошак амортизације по основу права на коришћење средства.

Накнадно вредновање лизинг средства и обавезе:

У складу са МСФИ 16 Банка као прималац лизинга признаје средство с правом коришћења и лизинг обавезу на датум почетка лизинга. Датум почетка лизинга је датум на који давалац лизинга даје основно средство (тј. средство које је предмет лизинга) на располагање примаоцу лизинга.

Банка као прималац лизинга, *иницијално* (на датум почетка лизинга) одмерава вредност средства с правом коришћења по набавној вредности.

Накнадно, призната набавна вредност се умањује за:

- Акумулирану амортизацију (при чему се амортизација обрачунава по пропорционалном методу) и
- Акумулиране губитке од умањења вредности, у складу са МРС 36.

Банка као прималац лизинга, треба да комбинује два или више уговора закључених у исто време или близу истог са истом уговорном страном (или повезаним лицима уговорне стране), као и да обрачуна уговоре као један уговор, уколико се уговори преговарају као пакет са општим комерцијалним циљем који се не могу разумети без њиховог заједничког разматрања, износ накнаде која се плаћа у једном уговору зависи од цене или извршења другог уговора или права коришћења основних средстава која су пренета уговорима (или нека права на коришћење основног средства која се преносе у сваком од уговора) чине јединствену компоненту лизинга.

Банка као прималац лизинга, *иницијално* (на датум почетка лизинга) и *накнадно*, одмерава вредност лизинг обавезе на следећи начин:

Иницијално по садашњој вредности будућих лизинг плаћања која ће се вршити током периода трајања лизинга и укључује:

- Садашњу вредност лизинг рата и
- Садашњу вредност очекиваних плаћања на крају уговора о лизингу

Приликом обрачуна садашње вредности лизинг плаћања морају се одредити три параметра: период лизинга, плаћања лизинга и примењива каматна (дисконтна) стопа.

Сходно томе, лизинг обавеза се акумулира коришћењем износа који даје константну периодичну дисконтну стопу на преостали износ обавезе (тј. дисконтна стопа се утврђује на почетку периода лизинга, све док се не изврши поновна процена која захтева промену дисконтне стопе). Плаћање лизинга умањује обавезу лизинга када се исплати.

Накнадно, Банка одмерава вредност лизинг обавезе, такође, по садашњој вредности будућих лизинг плаћања која ће се вршити током периода трајања лизинга, и то на следећи начин:

- Увећавањем садашње вредности будућих лизинг плаћања из претходног периода за трошкове камата коришћењем метода ефективне камате, применом дисконтне стопе одређене на почетку лизинг периода (уколико се није накнадно мењала) и
- Умањењем за извршена плаћања по основу лизинга.

2.2.1. Финансијска средства

Банка врши процену циљева пословних модела за управљање финансијским средствима на портфолио нивоу, будући да оваква процена на најбољи начин осликава начин управљања пословним активностима и начин извештавања руководства.

Класификација финансијских средстава се заснива на примени одговарајућег пословног модела за управљање финансијским средствима и испуњености теста карактеристика уговорених новчаних токова.

Пословни модел одређује да ли новчани токови произлазе из прикупљања уговорених новчаних токова, продаје финансијског средства или оба. Пословни модел за класификацију финансијских средстава се одређује на одговарајућем нивоу агрегирања.

Испуњеност теста карактеристика уговорених новчаних токова подразумева да се новчани токови састоје искључиво од плаћања главнице и камата на преосталу главницу (SPPI критеријум).

Финансијска средства се могу класификовати у следеће категорије:

- а) финансијска средства вреднована по амортизованом трошку (АС)
- б) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL)
- ц) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат са признавањем кроз биланс успеха - „recycling“ (FVOCI)
- д) финансијска средства вреднована по фер вредности кроз остали укупни резултат без признавања кроз биланс успеха (FVOCI)

У складу са класификацијом средстава из претходног става, Банка категоризује све пласмане из свог портфолија који се односе на:

- Кредите и потраживања као недериватна финансијска средства са фиксним или одредивим отплатама која нису котирана на активном тржишту и која Банка не намерава да прода у кратком року,
- ХОВ које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха које представљају инструменте стечене у сврху остваривања добити по основу флукуације цена и марже,
- Хартије од вредности, које обухватају дужничке харије од вредности и власничке хартије од вредности (инструменте капитала) и
- Финансијске деривате који обухватају forward и swap трансакције.

2.2.2. Финансијске обавезе

Финансијска обавеза је свака уговорена обавеза Банке:

- да испоручи готовину или друго финансијско средство другом правном лицу,
- да размени финансијске инструменте са другим правним лицем под условима који су потенцијално неповољни.

2.3. Функционална и извештајна валута

Финансијски извештаји Банке исказани су у хиљадама динара (РСД). Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији и функционалну валуту Банке.

3. СТРУКТУРА БИЛАНСА СТАЊА И БИЛАНСА УСПЕХА, ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И КЉУЧНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА И ПРЕТПОСТАВКИ

БИЛАНС СТАЊА

Структура биланса стања Банке, на дан 30. септембар 2020. године, са упоредним подацима за 2019. годину, састављеним у формату прописаним Одлуком о обрасцима и садржини позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке ("Службени гласник Републике Србије", бр. 101/2017, 38/2018 и 103/2018), примењује се почев од 1. јануара 2018. године и може се детаљније сагледати из следећег прегледа:

АКТИВА	30.09.2020.		У хиљадама РСД 31.12.2019.	
	Износ	%	Износ	%
Готовина и средства код цен. Банке	72,379,213	15.75	67,558,219	15.62
Хартије од вредности	156,169,137	33.99	138,469,551	32.03
Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација	16,104,140	3.51	24,733,958	5.72
Кредити и потраживања од комитената	195,692,180	42.59	180,852,563	41.83
Инвестиције у зависна друштва	3,433,697	0.75	3,433,697	0.79
Нематеријална имовина	515,983	0.11	665,735	0.15
Некретнине, постројења и опрема	6,161,644	1.34	6,437,937	1.49
Инвестиционе некретнине	1,829,112	0.40	1,857,927	0.43
Текућа пореска средства	8,899	-	-	-
Одложена пореска средства	1,970,662	0.43	1,074,197	0.25
Стална средства намењена продаји и средства пословања које се обуставља	138,017	0.03	196,300	0.05
Остала средства	5,069,791	1.10	7,100,359	1.64
УКУПНА АКТИВА	459,472,475	100.00	432,380,443	100.00

ПАСИВА	30.09.2020.		У хиљадама РСД 31.12.2019.	
	Износ	%	Износ	%
Депозити и остале фин. обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци	4,514,431	0.98	5,021,756	1.16
Депозити и остале фин. обавезе према другим комитентима	372,326,950	81.04	335,317,154	77.55
Резервисања	2,077,788	0.45	2,328,130	0.54
Одложене пореске обавезе	871,719	0.19	-	-
Остале обавезе	4,931,547	1.07	13,861,230	3.21
Укупне обавезе	384,722,435	83.73	356,528,270	82.46
Капитал				
Акцијски капитал	40,034,550	8.71	40,034,550	9.26
Добитак	6,683,812	1.46	10,425,898	2.41
Резерве	28,031,678	6.10	25,391,725	5.87
Укупно капитал	74,750,040	16.27	75,852,173	17.54
УКУПНО ПАСИВА	459,472,475	100.00	432,380,443	100.00

БИЛАНС УСПЕХА

Структура прихода и расхода за 2020. годину је следећа:

У хиљадама РСД

	30.09.2020.	30.09.2019.
	Укупно	Укупно
Приходи од камата	9,881,963	10,236,023
Расходи од камата	(854,736)	(775,723)
Нето приходи по основу камата	9,027,227	9,460,300
Приходи од накнада и провизија	4,957,048	5,287,178
Расходи од накнада и провизија	(1,305,488)	(1,269,926)
Нето приходи по основу накнада и провизија	3,651,560	4,017,252
Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената	62,659	67,834
Нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности	121,510	249,628
Нето приход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	-	38,398
Нето расход од курсних разлика и ефеката уговорене валутне клаузуле	(3,634)	-
Нето приход по основу умањења обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	-	2,484,718
Нето расход по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха	(71,447)	-
Нето губитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по амортизованој вредности	-	(579,933)
Остали пословни приходи	171,152	112,641
Укупан нето пословни приход	12,959,027	15,850,838
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(4,215,167)	(3,259,962)
Трошкови амортизације	(735,301)	(761,228)
Остали приходи	742,178	440,486
Остали расходи	(4,291,447)	(5,183,096)

Добитак/губитак пре опорезивања	4,459,290	7,087,038
Добитак по основу одложених пореза	17,252	293
Губитак по основу одложених пореза	(158,749)	(147)
Резултат периода (добитак/губитак)	4,317,793	7,087,184

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

Токови готовине остварени у 2020. години приказани су наредној табели:

Позиција	У хиљадама РСД	
	30.09.2020.	30.09.2019.
Приливи готовине из пословних активности	14,606,083	17,532,481
Приливи од камата	9,190,041	11,117,452
Приливи од накнада	5,015,197	5,349,601
Приливи по основу осталих пословних активности	391,789	1,056,575
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	9,056	8,853
Одливи готовине из пословних активности	(8,522,230)	(9,055,780)
Одливи по основу камата	(578,773)	(597,571)
Одливи по основу накнада	(1,339,014)	(1,230,824)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и других личних расхода	(2,966,743)	(2,914,569)
Одливи по основу пореза, доприноса и других дажбина на терет расхода	(619,466)	(636,150)
Одливи по основу других трошкова пословања	(3,018,234)	(3,676,666)
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења финансијских средстава и финансијских обавеза	6,083,853	8,476,701
Смањење финансијских средстава и повећање финансијских обавеза	(36,984,560)	(8,025,551)
Смањење потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	(283,032)	-
Повећање депозита и осталих финансијских обавеза према банкама и другим фин. организацијама, централној банци и комитентима	(36,701,528)	(8,025,551)
Повећање финансијских средстава и смањење финансијских обавеза	3,026,312	12,367,426
Повећање кредита и потраживања од банака, других финансијских организација, централне банке и комитената	3,026,312	11,010,757
Повећање потраживања по основу хартија од вредности и осталих финансијских средстава која нису намењена инвестирању	-	1,356,669

Позиција	30.09.2020.	30.09.2019.
	Укупно	Укупно
Нето прилив готовине из пословних активности пре пореза на добит	40,042,101	4,134,826
Нето одлив готовине из пословних активности пре пореза на добит	-	-
Плаћени порез на добит	8,899	
Исплаћене дивиденде	14,230,957	
Нето прилив готовине из пословних активности	25,802,245	4,134,826
Нето одлив готовине из пословних активности	-	-
Приливи готовине из активности инвестирања	16,504,969	40,891,980
Приливи од улагања у инвестиционе ХоВ	16,504,969	40,891,980
Одливи готовине из активности инвестирања	(37,452,235)	(40,109,758)
Одливи по основу улагања у инвестиционе ХоВ	(37,345,501)	(39,694,278)
Одливи за куповину нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме	(106,734)	(415,480)
Нето прилив готовине из активности инвестирања	-	782,222
Нето одливи готовине из активности инвестирања	(20,947,266)	-
Приливи готовине из активности финансирања	217,096,441	67,887,450
Приливи по основу узетих кредита	217,096,441	67,887,450
Одливи готовине из активности финансирања	(216,071,089)	(68,999,665)
Одливи готовине по основу узетих кредита	(215,739,602)	(68,714,927)
Остали одливи из активности финансирања	(331,487)	(284,738)
Нето прилив готовине из активности финансирања	1,025,352	-
Нето одлив готовине из активности финансирања	-	(1,112,215)
Свега приливи готовине	285,192,053	134,337,462
Свега одливи готовине	(279,311,722)	(130,532,629)
Нето повећање готовине	5,880,331	3,804,833
Нето смањење готовине	-	-
Готовина и готовински еквиваленти на почетку године	40,866,651	40,375,748
Позитивне курсне разлике	398,717	403,916
Негативне курсне разлике	(407,253)	(278,699)
Готовина и готовински еквиваленти на крају периода	46,738,446	44,305,798

БИЛАНС УСПЕХА

3.1. Приходи и расходи по основу камате

Приходи и расходи по основу камате, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунати су по начелу узрочности прихода и расхода и условима из облигационог односа који су дефинисани уговором између Банке и клијента.

Приходи од камате укључују и приходе по основу финансијских инструмената заштите од ризика, углавном по основу везивања ануитета за курс динара у односу на EUR, другу страну валуту или за индекс раста цена на мало, а обрачунавају се на крају сваког месеца у току отплате и на дан доспећа ануитета за плаћање.

Рачуноводственим политикама Банке из јуна 2019, прецизније су дефинисане конкретне накнаде које чине интегрални део ЕКС-а и метод њиховог разграничења током периода трајања пласмана као и њихово евидентирање у оквиру прихода од камата, у складу са МСФИ 9.

Накнаде које су део ефективне каматне стопе финансијског инструмента, сагласно МСФИ 9, обухватају следеће врсте накнада:

- накнада коју Банка наплаћује у вези са емитовањем или стицањем финансијског средства. Такве накнаде могу укључивати компензације за активности процене финансијског стања зајмопримца, процене и евидентирање гаранција, колатерала и других сигурносних аранжмана, преговарања о условима финансијског инструмента, припрема и обрада докумената и затварање трансакције;
- накнада коју Банка прима за одобравање кредита када је вероватно да ће се кредитни аранжман реализовати;
- накнаде које се плаћају по основу емитовања финансијских обавеза који су вредновани по амортизованом вредности.

Приликом почетног признавања кредита одобрених физичким и правним лицима, Банка као део ефективне каматне стопе који улази у амортизовану вредност кредита, укључује накнаде за обраду кредитног захтева које се наплаћују од клијената, физичких или правних лица, приликом одобрења кредита, а које се разграничавају методом ЕКС током периода трајања кредита и признају као приход од камате.

Изузетно, уколико је накнада за обраду кредитног захтева примљена по основу револвинг кредита или одобрених прекорачења по текућим рачунима, с обзиром на чињеницу да није могуће предвидети висину и динамику коришћења одобрених средстава, накнада се разграничава по пропорционалној методи током периода трајања кредита и признаје као приход од камате.

Накнаде за одобравање кредита разграничавају се сагласно периоду трајања и признају у билансу успеха сразмерно времену трајања, у оквиру позиције прихода од камата.

Нето приходи од камата у периоду јануар – септембар 2020. износе 9,027,227 хиљада динара и нижи су за 433,073 хиљада динара или 4.58% у односу на исти период претходне године.

Остварени нето приходи од камата виши су у односу на утврђене бизнис планом за првих девет месеци 2020. године, за 18,349 хиљада динара.

3.2. Приходи и расходи по основу накнада и провизија

Приходи и расходи по основу накнада и провизија признају се по начелу узрочности прихода и расхода.

Приходи по основу накнада за банкарске услуге и расходи по основу накнада и провизија се утврђују у тренутку доспећа за наплату, односно када су остварени. У билансу успеха признају се у тренутку настанка, односно доспећа за наплату.

У складу са Рачуноводственим политикама уколико је накнада за обраду захтева клијента примљена по основу датих гаранција, акредитива, авала, есконта или факторинга, иста се разграничава по пропорционалној методи током периода трајања инструмента и признаје као приход од накнаде.

У случају синдицираног кредита битно је разликовати по ком основу је примљена та накнада, те уколико је накнада примљена:

- За услугу аранжера/агента – евидентира се као приход од накнаде, није део ефективне каматне стопе и разграничава се током периода трајања кредита;
- За услугу кредитора – евидентира се као приход од камате, чини део ефективне каматне стопе и разграничава се током периода трајања кредита методом ЕКС.

Нето приходи од накнада и провизија у периоду јануар – септембар 2020. износе 3,651,560 хиљада динара и нижи су у односу на исти период 2019. за 9.10% или 365,692 хиљада динара.

3.3. Нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената и нето добитак по основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности

Реализовани или нереализовани добици и губици по основу промене тржишне вредности хартија од вредности којима се тргује и које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха признају се у оквиру ове позиције, док се нереализовани добици и губици по основу промене вредности дужничких и власничких хартија од вредности вреднованих по фер вредности кроз остали резултат признају у оквиру ревалоризационих резерви укључених у капитал Банке.

У посматраном периоду 2020. године Банка је исказала нето добитак по основу промене фер вредности финансијских инструмената намењених трговању у износу од 62,659 хиљада динара (обвезнице Републике Србије и инвестиционе јединице Комбанк новчаног фонда).

Приликом престанка признавања ХоВ по фер вредности кроз остали резултат са признавањем кроз биланс успеха (продаје или трајног смањења вредности), одговарајући износи претходно формираних ревалоризационих резерви исказују се у билансу успеха као добици или губици по основу престанка признавања, док се приликом престанка признавања ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха претходно формиран износи који се односе на промену вредности такође признају у билансу успеха као добици или губици по основу престанка признавања.

По основу престанка признавања финансијских инструмената који се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха и кроз остали резултат, забележен је нето добитак од продаје у износу од 121,510 хиљада динара (обвезнице и записи Републике Србије).

Добици/губици по основу уговорене валутне клаузуле и промене курса хартија од вредности као и приходи од камата по хартијама од вредности, осим ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха, исказују се у оквиру биланса успеха.

3.4. Прерачунавање девизних износа – приходи и расходи од курсних разлика и ефеката курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле

Пословне промене настале у иностраној валути су прерачунате у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза, који је важио на дан пословне промене.

Средства и обавезе исказане у иностраној валути на дан биланса стања, прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на тај дан.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

Кредити и депозити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице за кредите, односно неисплаћених депозита и ревалоризованог износа, исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана или обавеза по основу депозита. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода курсних разлика по основу уговорене валутне клаузуле.

Нето расходи по основу курсних разлика у извештајном периоду јануар – септембар 2020. године износе 3,634 хиљада динара. Исказан нето расход највећим делом је под директним утицајем кретања курса динара у односу на корпу валута (валуте EUR, USD и CHF) између два посматрана извештајна периода као обликом заштите од ризика и управљања девизном позицијом Банке – уравнотежене девизне позиције.

Преузете и потенцијалне обавезе у иностраној валути прерачунате су у динаре по средњем курсу утврђеном на међубанкарском тржишту девиза који је важио на дан биланса стања.

3.5. Нето приходи/расходи по основу обезвређења финансијских средстава која се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха

Нето приходи/расходи по основу обезвређења односе се на финансијска средства која Банка класификује у следеће категорије: кредити и потраживања вреднована по амортизованој вредности и хартије од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат.

Амортизована вредност финансијског средства или обавезе је износ по коме се средства или обавезе иницијално вреднују, умањен за отплате главнице, а увећан или умањен за акумулирану амортизацију коришћењем метода ефективне каматне стопе на разлику између иницијалне вредности и номиналне вредности на дан доспећа инструмента, умањеног за обезвређење.

За идентификацију и вредновање обезвређења Банка примењује концепт очекиваног кредитног губитка. Банка обрачунава и признаје исправку вредности за све финансијске инструменте који се вреднују по амортизованој вредности, као и за финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат.

Начин идентификације, обрачуна и признавања исправки вредности дефинисани су Методологијом за обрачун исправки вредности у складу са МСФИ 9.

Кредити и остала потраживања се приказују у износу умањеном за групни и појединачни обрачун обезвређења. Појединачна и групна резервисања се одузимају од књиговодствене вредности кредита који су идентификовани као обезвређени да би се њихова вредност смањила до њихове надокнадиве вредности.

Ако у будућем периоду дође до смањења обезвређења, а смањење се може објективно приписати догађају који је уследио након признавања губитка због обезвређења (као што је побољшање у кредитном рејтингу дужника), онда се за претходно признат губитак због обезвређења укида исправка вредности за обезвређење.

У периоду јануар – септембар 2020. године Банка је исказала нето расходе по основу умањења обезвређења финансијских средстава и кредитно ризичних ванбилансних ставки који се не вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу 71,447 хиљада динара, док су у истом периоду 2019. године нето приходи по овом основу износили 2,484,718 хиљада динара. У истом периоду 2019. године доминантан утицај на позицију нето прихода имало је укидања индиректних отписа учешћа у капиталу зависних банака која се вреднују по набавној вредности, на основу поновне процене вредности удела у зависна правна лица у износу од 826,714 хиљаде динара и наплата потраживања, из фебруара 2019., које је Банка остварила реализацијом уговора између два клијента, у складу са одредбама правоснажног УППР-а у износу од 442,089 хиљада динара). У текућем извештајом периоду 2020. године најзначајнији ефекти дати су у наставку.

Нето негативан ефекат групног и појединачног обрачуна обезвређења за кредите, остала потраживања и ванбилансне ставке у периоду јануар – септембар 2020. године износи 236,748 хиљада динара.

Нето расход по основу умањења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у трећем кварталу 2020. године износи 55,321 хиљада динара.

Позитиван ефекат односи се на наплату отписаних потраживања у износу од 220,622 хиљада динара. Од укупног износа наплаћених отписаних потраживања, најзначајнији део односи се на наплату кредита правних лица у износу од 112,103 хиљаде динара.

3.6. Остали пословни приходи

У укупним осталим пословним приходима у износу од 171,152 хиљада динара најзначајније учешће од 93.21% имају приходи оперативног пословања (исти период у претходној години 90.46%), који се највећим делом односе на приходе остварене по основу давања у закуп непокретности у износу од 111,786 хиљада динара. Остали оперативни приходи остварени су по основу рефундације трошкова по основу: судских и комуналних трошкова, прихода од наплаћених трошкова службених мобилних телефона по овлашћењу запослених, као и прихода по основу коришћења службеног возила у приватне сврхе.

Приходи по основу дивиденди део су позиције осталих пословних прихода. Примљене дивиденде по основу улагања у акције других правних лица у износу од 11,618 хиљаду динара приказују се као приходи од дивиденде у тренутку њихове наплате. Од укупног износа наплаћених дивиденди 7,019 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од VISA Inc USA, а 1,522 хиљада динара се односи на примљену дивиденду од MasterCard USA. У трећем кварталу 2020. наплаћени су приходи од дивиденди по основу улагања у акције компаније Дунав осигурање у износу од 3,077 хиљаде динара.

3.7. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи у износу од 4,215,167 хиљаде динара виши су за 955,205 хиљаде динара или 29.30% у односу на исти период прошле године услед измењеног начина евидентирања награде запосленима. У структури повећања трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода највеће учешће имају остали лични расходи за годишње награде запосленима у износу од 895,576 хиљада динара.

3.8. Трошкови амортизације

Трошкови амортизације који износе 4,215,167 хиљада динара, нижи су у односу на период јануар – септембар 2019. године за 25,927 хиљаде динара или 3.41%.

3.9. Остали приходи

У укупним осталим приходима у износу од 742,178 хиљада динара најзначајније учешће од 95.81% имају приходи од укидања неискоришћених резервисања за судске спорове у износу од 711,048 хиљада динара (веза напомена 3.18.). Остали приходи имају учешће од 4.19% односно 31,130 хиљада динара од чега се најзначајнија ставка односи на приходе по основу наплаћених камата из ранијих година од привреде, предузетника и становништва у укупном износу од 7,531 хиљада динара.

3.10. Остали расходи

Остали расходи су исказани у износу од 4,291,447 хиљада динара и нижи су у односу на исти период претходне године за 891,649 хиљада динара односно 17.20%. Остале расходе чине:

- а) оперативни расходи у износу од 3,513,772 хиљада динара,
- б) расходи резервисања по судским обавезама у износу од 526,583 хиљаде динара и
- ц) остали расходи у износу од 251,092 хиљада динара.

Највеће ставке осталих расхода односе се на:

а) *Оперативне расходе у укупном износу од 3,513,772 хиљада динара и то:*

нематеријалне трошкове у износу од 1,723,679 хиљада динара са највећим појединачном позицијом трошкова осигурања депозита у износу од 1,099,959 хиљада динара. Структуру осталих трошкова у позицији оперативних расхода између осталог чине: трошкови управљања и одржавања АТМ и POS мреже и друге опреме за платне картице у износу од 289,995 хиљада динара, трошкови обезбеђења имовине у износу од 186,478 хиљада динара, трошкови одржавања информатичке опреме и софтвера у износу од 155,218 хиљада динара, трошкови електричне енергије у износу од 96,727 хиљада динара, трошкови рекламе и пропаганде у земљи у износу од 90,638 хиљада динара, трошкови адвокатских услуга у износу од 89,322 хиљада динара, трошкови текућег одржавања пословног простора и остале опреме у износу од 76,973 хиљада динара, трошкови транспорта новца у износу од 66,859 хиљада динара, трошкови комуналне таксе на истицање фирме у износу од 57,361 хиљада динара, трошкови превоза на рад и са рада 52,520 хиљада динара, трошкови материјала у износу од 226,479 хиљаде динара, трошкови пореза у износу од 116,759 хиљада динара, трошкови доприноса у износу од 522,420 хиљада динара и остали трошкови у износу од 13,380 хиљада динара.

Оперативни расходи текућег периода нижи су у односу на исти период претходне године за 258,773 хиљада динара (у највећем делу услед нижих трошкова осигурања депозита).

б) *Расходе резервисања* по судским обавезама у износу од 526,583 хиљаде динара који се односе на повећање резервисања за судске обавезе Банке у 2020. години (веза напомена 3.18.) и

ц) *Остале расходе* у износу од 251,092 хиљада динара.

Од укупног износа осталих расхода за период јануар – септембар 2020. у износу од 251,092 хиљада динара највећи део се односи на трошкове полисе осигурања потраживања корисника кредита у износу од 159,801 хиљада динара. Остали расходи по овом основу у истом периоду 2019. године износили су 160,976 хиљада динара.

У односу на исти период 2019. године, остали расходи нижи су за 86,496 хиљада динара првенствено као резултат, са једне стране, смањења осталих расхода (смањење за 76,536 хиљада динара) и смањења трошкова осигурања корисника производа сетови рачуна (смањење за 48,075 хиљада динара), а са друге стране, повећања расхода по изгубљеним судским споровима (повећање за 24,798 хиљада динара), повећања трошкова поступка принудне наплате (повећање за 7,958 хиљада динара), трошкова новчаних казни, уговорних казни и пенала (повећање за 2,162 хиљада динара) и осталих расхода по основу камата по судским споровима из ранијих година (повећање за 1,823 хиљада динара).

3.11. Добитак/губитак по основу одложених пореза

У билансу успеха на дан 30.09.2020. године Банка је исказала нето губитак по основу по основу ефеката одложених пореза у износу од 141,497 хиљада динара (добитак у износу од 17,252 хиљаде динара и губитак у износу од 158,749 хиљада динара).

БИЛАНС СТАЊА

Укупна билансна сума на дан 30.09.2020. године износи 459,472,475 хиљада динара, што у односу на 31.12.2019. године представља повећање за 27,092,032 хиљада динара или 6.27%.

АКТИВА

Доминантно учешће у укупној активи Банке имају дати кредити и депозити комитентима и банкама од 46.10% (2019: 47.55%), хартије од вредности са учешћем од 33.99% (2019: 32.03%), готовина и средства код централне банке са учешћем 15.75% (2019: 15.62%), некретнине, постројења и опрема са учешћем 1.34% (2019: 1.49%), остала средства са учешћем 1.10% (2019: 1.64%) и инвестиције у зависна друштва 0.75% (2019: 0.79%).

3.12. Готовина и и средства код централне банке

Готовина и средства код централне банке на дан 30.09.2020. износе 72,379,213 хиљада динара, и представљају 15.75% укупне aktive Банке (15.62% на дан 31.12.2019.). У односу на дан 31.12.2019. године позиција је већа за 4,820,994 хиљада динара.

Банка у извештају о токовима готовине исказује готовину на жиро рачуну код НБС, готовину на рачунима код страних банака, средства на рачуну код Централног регистра хартија од вредности и готовину у благајнама.

3.13. Хартије од вредности

Пласмани у хартије од вредности у износу од 156,169,137 хиљада динара чине проценат учешћа од 33.99% у односу на укупну активу (2019: 32.03%) и састоје се од хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 10,121,450 хиљада динара, хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат у износу од 145,205,117 хиљада динара и хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности у износу од 842,570 хиљада динара.

Остварен је пораст пласмана у хартије од вредности у односу на 2019. годину за 17,699,586 хиљада динара односно 12.78%. Остварени раст од 17,699,586 хиљада динара је резултат са једне стране повећања хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат за 17,024,585 хиљада динара, као и повећања хартија од вредности које се вреднују по амортизованој вредности за 842,570 хиљада динара, а са друге стране смањења хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха за 167,569 хиљада динара.

У структури хартија од вредности у динарима учешће имају обвезнице Републике Србије (97.34%), записи Републике Србије (1.12%), корпоративне обвезнице јавних предузећа (0.95%) и инвестиционе јединице КомБанк Новчани Фонд, Београд (0.59%). Када је реч о хартијама од вредности у иностраној валути, њих чине обвезнице Републике Србије (94.72%), обвезнице старе девизне штедње (0.50%) и обвезнице страних банака и држава (4.77%).

3.14. Кредити и потраживања од банака и других финансијских организација и кредити и потраживања од комитената

Кредити су исказани у билансу стања у висини одобрених пласмана, умањених за отплаћену главницу и увећаних за обрачунату ненаплаћену камату, умањену за наплаћену разграничену накнаду, као и умањених за исправку вредности која је заснована на процени конкретно идентификованих ризика за поједине пласмане и ризика за које искуство показује да су садржани у кредитном портфолију. У процени наведених ризика руководство примењује методологију која је заснована на пуној примени МСФИ 9.

Кредити у динарима, за које је уговорена заштита од ризика везивањем за курс динара у односу на EUR, другу инострану валуту или за раст индекса цена на мало, ревалоризовани су у складу са конкретним уговором за сваки кредит. Разлика између номиналне вредности неотплаћене главнице и ревалоризованог износа исказана је у оквиру потраживања по основу пласмана. Ефекти ове ревалоризације су евидентирани у оквиру прихода и расхода од ефеката уговорене валутне клаузуле.

Нето позитивне или негативне курсне разлике настале приликом пословних трансакција у иностраној валути и приликом прерачуна позиција биланса стања исказаних у иностраној валути, књижене су у корист или на терет биланса успеха као добици или губици по основу курсних разлика.

На дан 30.09.2020. кредити и потраживања од банака и других финансијских организација износе 16,104,140 хиљаде динара са процентом учешћа од 3.51% укупне активе (2019: 24,733,958 хиљада динара) и нижи су за 8,629,818 хиљада динара. Смањење у односу на 31.12.2019. године највећим делом резултат је смањења РЕПО пласмана у динарима за 12,999,880 хиљада динара, са једне стране и повећања на редовним девизним текућим рачунима у иностранству за 3,933,496 хиљада динара, са друге стране.

Кредити и потраживања од комитената на дан 30.09.2020. износе 195,692,180 хиљада динара и са процентом учешћа од 42.59% укупне активе (2019: 180,852,563 хиљада динара) имају доминанто учешће у структури активе. Укупни пласмани комитентима виши су за 8.21% у односу на 2019. годину, односно за 14,839,617 хиљада динара, као резултат нето повећања новоодобрених кредита, са једне стране и смањења пласмана услед превремених и редовних отплата, са друге стране, као и утицаја нето ефеката обрачуна и признавања исправки вредности.

У периоду јануар – септембар 2020. године Банка је, у складу са Одлуком НБС о рачуноводственом отпису билансне активе банака, извршила трајни отпис преносом билансне активе у ванбилансну евиденцију у износу од 1,759,707 хиљаде динара. Трајним отписом није дошло до смањења билансне активе имајући у виду да је отпис извршен за потраживања за које је обезвређење износило 100%, односно у пуном износу бруто књиговодствене вредности. Под билансном активом из Одлуке НБС подразумевају се проблематични кредити који имају значење утврђено Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки.

3.15. Инвестиције у зависна друштва

Инвестиције у зависна друштва износе 3,433,697 хиљаде динара и чине 0.75% укупне активе.

Структура власништва приказана је у тачки 1. напомена. У оквиру редовног пословања се обавља изванредан број банкарских трансакција са зависним правним лицима. Оне укључују примарно кредите и депозите.

Инвестиције у зависна друштва на дан 30.09.2020. износе **5,480,888 хиљада динара** (брuto износ без исправке вредности) појединачно по чланицама:

	У хиљадама динара
КомБанк ИНВЕСТ а.д., Београд	140,000
Комерцијална банке а.д., Бања Лука	2,974,615
Комерцијална банке а.д., Подгорица	<u>2,366,273</u>
УКУПНО БРУТО	5,480,888
Исправка вредности	<u>(2,047,191)</u>
НЕТО	<u>3,433,697</u>

На дан 30.09.2020. нето вредност удела у зависна правна лица износи 3,433,697 хиљаде динара, и непромењено је у односу на стање исказано на дан 31.12.2019. године.

3.16. Остала средства, нематеријална имовина, некретнине и инвестиционе некретнине, одложена пореска средства и стална средства намењена продаји

Све наведене позиције чине 3.41% укупне активе, од чега се највећи проценат односи на некретнине постројења и опрему у износу од 1.34%, остала средства у износу од 1.10% и одложена пореска средства у износу од 0.43%.

Инвестиције у капитал банака, правних лица у земљи и иностранству на дан 30.09.2020. године износе 1,998,546 хиљада динара вредноване по фер вредности кроз остали резултат. Највећи износ односи се на учешће у капиталу страних лица у износу од 1,907,497 хиљада динара и представљају учешћа у компаније MASTER Card International и VISA INC .

У односу на дан 31.12.2019. године (дан биланса) када се одложена пореска средства нетирају са одложеним пореским обавезама, на дан 30.09.2020. године одложена пореска средства и одложене пореске обавезе исказане су у укупним изнонима без нетирања. На дан 30.09.2020. године у активи биланса стања исказана су одложена пореска средства у износу од 1,970,662 хиљаде динара.

Одложена пореска средства на дан 30.09.2020. године, највећим делом чине одложена пореска средства по основу пренетих пореских губитака, у износу од 1,198,592 хиљаде динара. Одложена пореска средства по основу пренетих пореских губитака су, након исказаних губитака у 2015. и 2016. години, призната у пословним књигама Банке, на основу процењене извесности да ће у пореским билансима наредних година постојати исказан довољан опорезиви добитак за који би се могла искористити одложена пореска средства, односно на основу очекивања да постоји могућност коришћења одложених пореских средстава, и то према следећој динамици:

Одложена пореска средства по основу
пренетих пореских губитака

У хиљадама динара

Година	Повећање (формирање)	Смањење (коришћење)	Стање
2017.	1,235,813	(368,667)	867,146
2018.	641,193	(630,339)	878,000
2019.	1,107,438	(726,088)	1,259,350
30.06.2020.	-	(60,758)	1,198,592
УКУПНО	2,984,444	(1,785,852)	1,198,592

Прописани рок за коришћење пренетих пореских губитака је 5 година па је рок за коришћење преосталих пренетих пореских губитака закључно са 2021. годином.

Битну ставку у одложеним пореским средствима, ако посматрамо износе пре нетирања, у износу од 330,553 хиљада динара, чине и пореска средства по привремено непризнатим расходима по основу обезвређења имовине, као и пореска средства по основу резервисања за судске спорове у износу од 167,750 хиљада динара.

На основу предате пореске пријаве и пореског биланса за 2019 годину, Банка плаћа аконтационо порез на добит и до 30.09.2020. је плаћено укупно 8,899 хиљада динара. Будући да Банка за 2020. годину неће имати обавезу плаћања пореза на добит, због покрића пренетим пореским губицима, аконтационе уплате биће коришћене за наредне периоде или ће се поднети захтев за повраћај истих.

ПАСИВА

У периоду јануар – септембар 2020. у структури пасиве и даље доминантно учешће имају депозити и остале финансијске обавезе према банкама и комитентима са укупним процентом од 82.02% (2019: 78.71%) укупне пасиве. Учешће капитала у укупној пасиви износи 16.27% (2019: 17.54%).

Остале позиције чине 1.71% укупне пасиве, при чему се највећи део односи на остале обавезе са процентом од 1.07%.

3.17. Депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и депозити према другим комитентима

Депозити се исказују у висини депонованих износа који могу бити увећани за обрачунату камату, што зависи од облигационог односа између депонента и Банке. Банка је уговарала каматне стопе на депозите у зависности од валуте, рочности и врсте депозита.

Девизни депозити се приказују у динарима према средњем курсу валута важећем на дан биланса.

У билансу стања депозити су приказани као трансакциони и остали депозити финансијског сектора и депозити других комитената.

Најзначајније учешће у структури пасиве имају депозити и остале финансијске обавезе према комитентима у износу од 372,326,950 хиљада динара који чине 81.04% укупне пасиве (2019: 77.55%) и депозити и остале финансијске обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци у износу од 4,514,431 хиљаде динара са учешћем од 0.98% (2019: 1.16%).

Укупни депозити према комитентима, банкама, другим финансијским организацијама и централној банци износе 376,841,381 хиљада динара и у односу на 2019. годину виши су за 36,502,471 хиљада динара: трансакциони депозити су виши за 24,430,586 хиљада динара, док су остали депозити забележили раст у износу од 12,071,885 хиљада.

Нето повећање трансакционих депозита резултат је повећања динарских трансакционих депозита у износу од 21,901,121 хиљада динара, док су трансакциони депозити у иностраној валути забележили раст за 2,529,465 хиљада динара у односу на 31.12.2019. године. У структури трансакционих депозита и даље преовлађују депозити у домаћој валути са учешћем од 68.92%, док се преосталих 31.08% односи на депозите у иностраној валути.

Код осталих депозита доминантно учешће имају депозити у иностраној валути са учешћем од 88.46% док динарски депозити имају учешће од 11.54%. Девизна штедња је повећана за сса 29,38 милиона евра.

Примљени кредити

Примљени кредити, као део позиције депозита и осталих обавеза према банкама и другим комитентима, износе 1,145,151 хиљаду динара са процентом учешћа у укупној пасиви 0.25% и односе се на примљене кредитне линије у иностраној валути. Укупна позиција нижа је у односу на 2019. годину за 281,710 хиљада динара највећим делом као резултат редовних отплата иностраних кредитних линија у иностраној валути и то:

- ЕИВ у износу од 2,032 хиљада EUR
- Владе републике Италије у износу од 261 хиљада EUR и
- ЕАР у износу од 102 хиљада EUR

На дан 30.09.2020. најзначајније учешће у структури примљених кредита односи се на обавезу према:

- Европској инвестиционој банци (ЕИВ) са процентом учешћа 99.31%

Остале кредитне линије имају учешће од 0.69% и чине их:

- Влада Републике Италије
- Европска агенција за реконструкцију и развој (ЕАР)

3.18. Резервисања

Резервисања у износу од 2,077,788 хиљада динара састоје се од резервисања за:

- покриће потенцијалних обавеза (судске спорове) у износу од 1,355,144 хиљада динара,
- дугорочна примања запослених у износу од 558,483 хиљада динара и
- резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 164,161 хиљада динара.

У посматраном периоду у односу на 2019. годину дошло је до смањења резервисања у износу од 250,342 хиљада динара, као резултат нето смањења резервисања по основу судских спорова за 259,730 хиљада динара и резервисања за губитке по ванбилансној активи у износу од 26,816 хиљада динара са једне стране и повећања резервисања за дугорочна примања запослених у износу од 36,205 хиљада динара са друге стране.

Резервисања за судске спорове

Признавање резервисања је вршено на основу процене будућих одлива у висини тужбених захтева укључујући камату и трошкове.

За једанаест хиљада деветсто двадесет три на дан 30.09.2020. укупно резервисање износи 1,355,144 хиљада динара.

У односу на 31.12.2019. дошло је до промене у укупном нивоу резервисања у нето износу 259,730 хиљада динара. Од тога, промена која се односи на нето приход резервисања тј. смањење резервисања по судским обавезама износи 184,465 хиљада динара признатих у оквиру позиција биланса успеха (веза напомене 3.9 и 3.10), док се смањење резервисања у износу од 75,265 хиљаде динара односи на коришћење резервисања за исплате по донетим пресудама без утицаја на биланс успеха. Смањење резервисања највећим делом је резултат пресуде Врховног касационог суда Прев 546/2019 од 13.02.2020. године у корист Банке којом је одбијена ревизија тужиоца-правног лица као неоснована, а усвојена ревизија Банке.

3.19. Одложене пореске обавезе

На дан 30.09.2020. одложена пореска средства и одложене пореске обавезе исказане су по бруто принципу у износу од 871,719 хиљада динара, највећим делом по основу повећања фер вредности хартија од вредности, и то у износу од 851.978 хиљада динара.

3.20. Остале обавезе

Остале обавезе износе 4,931,547 хиљада динара и у односу на 2019. ниже су за 8,929,683 хиљада динара. Процент учешћа осталих обавеза у укупној пасиви износи 1.07% (2019: 3.21%). Најзначајније позиције осталих обавеза чине: обавезе по основу лизинга у износу од 850,964 хиљада динара, обавезе у обрачуну у динарима у износу од 760,711 хиљада динара, обавезе у обрачуну у иностраној валути у износу од 519,120 хиљада динара, обавезе за претплате по кредитима становништу у РСД и износу од 245,710 хиљада динара и обавезе за нето зараде на терет расхода у износу од 236,590 хиљаде динара.

Смањење осталих обавеза у износу од 8,929,683 хиљада динара највећим делом проузроковано је смањењем позиције обавеза из добитка у износу од 9,036,729 хиљада динара.

На основу одлука Скупштине Банке а након испуњених свих потребних услова, Извршни одбор банке донео је одлуке о исплати дивиденде за пословне 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 и 2019 годину. Дивиденде су исплаћене у новцу 21.09.2020.године акционарима банке – лицима која су била уписана у Централном регистру, депо и клирингу ХОВ као законити имаоци акција банке на дан дивиденде. Истовремено, извршена је исплата запосленима из добитка за године 2014, 2017, 2018 и 2019 годину чиме је умањена обавеза и по овом основу.

3.21. Капитал

Капитал Банке обухвата оснивачки удео, резерве из добити, ревалоризационе резерве, акумулирани резултат и добитак као резултат текућег периода.

Капитал Банке формиран је из уложених средстава оснивача Банке у новчаном облику. Оснивач не може повлачити средства уложена у капитал Банке.

У складу са оснивачким актима Банке, капитал Банке се састоји од акцијског капитала и резерви Банке. Акцијски капитал Банке формиран је иницијалним улозима акционара и наредним емисијама нових акција. Акционари имају право управљања Банком, као и право учешћа у расподели добити.

Капитал Банке на дан 30.09.2020. године чине:

У хиљадама РСД	2020.	2019.
Акцијски капитал	17,191,466	17,191,466
Емисиона премија	22,843,084	22,843,084
Капитал	40,034,550	40,034,550
Резерве из добити	22,147,207	18,565,207
Ревалоризационе резерве	2,682,475	2,636,134
Добици/губици по основу промене вредности дужничких и власничких инструмената	3,090,135	4,078,523
Актуарски добити	111,861	111,861
Резерве	28,031,678	25,391,725
Акумулирани добитак	2,366,019	1,470,139
Добитак	4,317,793	8,955,759
Стање на дан	74,750,040	75,852,173

На основу Одлуке Скупштине Банке 4690/3 од 28. априла 2020. године извршена је расподела добитка из 2019. године и по том основу извршено је повећање резерви из добити у износу од 3,582,000 хиљаде динара колико износи и повећање позиције у односу на 31.12.2019. године.

Решењем Комисије за хартије од вредности од 17.03.2011. године Банка је извршила замену односно уситњавање акција номиналне вредности 10,000.00 динара са акцијама номиналне вредности 1,000.00 динара.

Замена акција извршена је са циљем повећања ликвидности хартија, као и њихове веће доступности ширем кругу малих инвеститора.

Коефицијент адекватности капитала Банке, на дан 30. септембар 2020. године, израчунат на основу финансијских извештаја применом важећих одлука Народне банке Србије износи 30.43%.

Поред тога Банка је дужна да новчани део капитала одржава на нивоу од ЕУР 10,000 хиљада. На дан 30.09.2020. новчани део капитала је изнад прописаног нивоа.

Структура акцијског капитала – обичне акције на дан 30.09.2020. године је следећа:

Назив акционара	% учешћа
Република Србија	83.23
OTP BANKA SRBIJA (custody рачун)	2.56
Југобанка а.д., Београд у стечају	1.91
Компанија Дунав осигурање а.д., Београд	1.73
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (збрини рачун)	1.62
GLOBAL MACRO ABSOLUTE RETURN A	0.79
GLOBAL MACRO CAPITAL OPPORTUNITIES	0.78
East capital (lux)-Balkan fund	0.71
Станком со. д.о.о., Београд	0.70
GLOBAL MACRO PORTFOLIO	0.50
FRONT MARK OPPORTUN.MASTER	0.41
ДЕКА ИНЖЕЊЕРИНГ	0.39
I.N. DRENİK NONWOVENS TRADING	0.35
ALLIANCEBERNS.NEXT 50E.M.(M)F.	0.32
Остали	4.00
	<u>100.00</u>

Дана 26.02.2020. године, Министарство финансија Републике Србије објавило је да су представници Нове Љубљанске банке д.д. (НЛБ) и министар финансија Републике Србије, потписали Уговор о купопродаји 83.23% обичних акција Комерцијалне банке АД Београд.

Потписивањем овог уговора Банка је добила новог стратешког партнера, који ће након завршетка трансакције преузети и управљање Банком.

4. ОДНОСИ СА ЗАВИСНИМ ЛИЦИМА

4. А . Стање на дан 30.09.2020. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Камате и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	712,193	869	4,992	7,835	710,219	1,646,124	2,356,343
2. Ком.банка АД Бања Лука	189,448	24	416	2,174	187,714	3,057,088	3,244,802
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	254	-	1	253	200	453
УКУПНО:	901,641	1,147	5,408	10,010	898,186	4,703,412	5,601,598

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Камате и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	963,028	-	6	963,034
2. Ком.банка АД Бања Лука	182,981	-	-	182,981
3. КомБанк ИНВЕСТ	58	-	-	58
УКУПНО:	1,146,067	-	6	1,146,073

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2020. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	7,590	3,272	(1,039)	-	9,823
2. Ком.банка АД Бања Лука	2,757	933	-	(147)	3,543
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,675	-	-	1,675
УКУПНО:	10,347	5,880	(1,039)	(147)	15,041

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето позитивне курсне разлике у износу од 26,619 хиљада динара.

4. Б. Стање на дан 31.12.2019. године

Стање на дан 31.12.2019. године

ПОТРАЖИВАЊА

у хиљадама динара

Зависна лица	Пласм. и кредити	Кamate и накнаде	Остала средства	Исправке вредности	Нето	Ванбиланс	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	6,675	889	-	89	7,475	1,111,252	1,118,727
2. Ком.банка АД Бања Лука	83,967	25	549	973	83,568	1,999,078	2,082,646
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	253	-	1	252	200	452
УКУПНО:	90,642	1,167	549	1,063	91,295	3,110,530	3,201,825

ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Зависна лица	Депозити и кредити	Кamate и накнаде	Остале обавезе	Укупно
1. Ком. банка АД Подгорица	950,104	-	7	950,111
2. Ком.банка АД Бања Лука	154,073	-	-	154,073
3. КомБанк ИНВЕСТ	25	-	-	25
УКУПНО:	1,104,202	-	7	1,104,209

ПРИХОДИ И РАСХОДИ за период 01.01. – 30.09.2019. године

у хиљадама динара

Зависна лица	Приходи од камата	Приходи од накнада и провизија и остали приходи	Расходи од камата	Расходи од накнада и провизија	Нето приходи / расходи
1. Ком. банка АД Подгорица	45	4,160	(1,757)	(100)	2,348
2. Ком.банка АД Бања Лука	1,561	3,398	-	(263)	4,696
3. КомБанк ИНВЕСТ	-	1,397	-	-	1,397
УКУПНО:	1,606	8,955	(1,757)	(263)	8,441

Комерцијална банка АД Београд је по основу трансакција са зависним чланицама остварила нето негативне курсне разлике у износу од 13,456 хиљада динара.

5. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Банка је препознала процес управљања ризицима као кључни елемент управљања пословањем, с обзиром да изложеност ризицима произлази из свих пословних активности, као неодвојивог дела банкарског пословања, којима се управља кроз идентификовање, мерење, процену, праћење, контролу и ублажавање, односно успостављање ограничења ризика, као и извештавање у складу са стратегијама и политикама.

Банка је успоставила свеобухватан и поуздан систем управљања ризицима који обухвата: оквир управљања ризицима и изјаву о преузимању ризика, стратегије, политике и процедуре управљања ризицима, методологије за управљање појединачним ризицима, одговарајућу организациону структуру, ефикасан и ефикасан процес управљања свим ризицима којима је Банка изложена или може бити изложена у свом пословању, адекватан систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем и адекватан процес интерне процене адекватности капитала.

Процес управљања ризицима укључује јасно дефинисање и документовање профила ризичности, као и његово усклађивање са склоношћу Банке ка ризицима и толеранцијом према ризицима, а у складу са усвојеним оквиром управљања ризицима, стратегијама и политикама.

Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом управљања капиталом, Банка је поставила следеће циљеве у оквиру система управљања ризицима: минимизирање негативних ефеката на финансијски резултат и капитал уз поштовање дефинисаних оквира прихватљивог нивоа ризика, диверсификација ризика којима је Банка изложена, одржавање потребног нивоа показатеља адекватности укупног, основног и основног акцијског капитала, одржавање учешћа ризичних кредита (НПЛ) у укупним кредитима на нивоу испод дефинисаног лимита, одржавање показатеља ризика концентрације по основу изложености одређеним врстама производа испод нивоа прописаног регулативом, одржавање показатеља покрића ликвидном активом изнад нивоа прописаног регулативом и интерним лимитима, развој активности Банке у складу са пословном стратегијом, могућностима и развојем тржишта у циљу стварања конкурентских предности. Циљеви управљања ризицима усклађени су са планом пословања Банке.

Уважавајући измене регулативе Народне банке Србије и потребе даљег унапређења процеса управљања ризицима, као и захтеве спољног ревизора, Банка је током трећег квартала 2020. године извршила одговарајуће измене интерних аката којима се уређује управљање ризицима.

Систем управљања ризицима

Систем управљања ризицима је дефинисан следећим актима:

- Оквиром за управљање ризицима;
- Стратегијом управљања ризицима и Стратегијом и Планом управљања капиталом;
- Политикама управљања ризицима;
- Процедурама управљања ризицима;
- Методологијама за управљање појединачним ризицима;
- Осталим актима.

Оквиром за управљање ризицима Банка је формализовала своју склоност ка преузимању ризика, кроз дефинисање циљева (таргета), толеранције (тригера) и лимита, на бази квантитативне и квалитативне анализе. Оквир за управљање ризицима је интегрисан у процес одлучивања у Банци, као и у процес стратешког планирања – израде Стратегије и Бизнис плана.

Стратегијом управљања ризицима дефинисани су:

- Дугорочни циљеви, утврђени пословном политиком и стратегијом Банке, као и склоност ка ризицима и толеранција према ризицима одређени у складу са тим циљевима;
- Основна начела преузимања и управљања ризицима;
- Основна начела процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Преглед и дефиниције свих ризика којима је Банка изложена или може да буде изложена.

Такође, стратегијом управљања ризицима дефинисани су критеријуми за утврђивање, као и основна начела управљања лошом активом и највиши прихватљив ниво лоше активе за Банку.

Банка је утврдила основна начела управљања ризицима како би испунила своје дугорочне циљеве:

- Организовање пословања засебне организационе јединице за управљање ризицима;
- Функционална и организациона одвојеност активности управљања ризицима од редовних пословних активности Банке;
- Свеобухватност управљања ризицима;
- Ефективност управљања ризицима;
- Цикличност управљања ризицима;
- Развој управљања ризицима као стратешко опредељење;
- Управљање ризицима је део пословне културе.

Начела управљања лошом активом односно ризичним пласманима обухватају:

- Активно управљање ризичним пласманима;
- Превентивне мере и активности у циљу минимизирања даљег погоршања квалитета активе;
- Дефинисање стратегија управљања лошом активом – скуп активности и мера у циљу опоравка финансијског стања дужника или покретање одговарајућих поступака принудне наплате;
- Рану идентификацију дужника који се суочавају са финансијским тешкоћама или су у доцњи или статусу неизмиривања обавеза (Watch lista);
- Процену финансијског стања дужника;
- Сет индикатора за укључивање дужника у делокруг организационе јединице надлежне за управљање лошом активом;
- Сегментацију лоше активе;
- Начело материјалности при дефинисању могућих мера;
- Већа учесталост праћења вредности средстава обезбеђења и средстава стечених наплатом;
- Организациона одвојеност Сектора за превенцију и управљање ризичним пласманима;
- Укљученост у корпоративно управљање и управљање ризицима индикатора за праћење лоше активе;
- Транспарентно извештавање.

Политике управљања појединим врстама ризика ближе дефинишу:

- Начин организовања процеса управљања ризицима Банке и јасна разграничења одговорности запослених у свим фазама тог процеса, укључујући и процес управљања лошом активом, односно ризичним пласманима;
- Начин процене ризичног профила Банке и методологије за идентификовање и мерење, односно процену ризика;
- Начине праћења и контроле ризика и успостављање система лимита, односно врсте лимита које Банка користи и њихову структуру;
- Начин одлучивања и поступања у случају прекорачења успостављених лимита, уз дефинисање изузетних околности у којима је могуће одобравање прекорачења у законским оквирима;
- Мере за ублажавање ризика и правила за примену тих мера;
- Начин и методологију за спровођење процеса интерне процене адекватности капитала Банке;
- Принципе функционисања система унутрашњих контрола;
- Оквир и учесталост стрес тестирања, као и поступање у случајевима неповољних резултата стрес тестова.

Процедурама управљања ризицима Банка ближе дефинише процес управљања ризицима и надлежности и одговорности свих организационих облика Банке у систему управљања ризицима.

Банка је појединачним методологијама детаљније прописала методе и приступе који се користе у систему управљања ризицима.

Надлежности

Управни одбор је надлежан и одговоран за усвајање оквира за управљање ризицима, стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и врши надзор над његовом ефикасношћу, надзор над радом Извршног одбора, усвајање тромесечних извештаја о управљању ризицима, усвајање Плана опоравка, као и спровођење процеса интерне процене адекватности капитала и друго.

Извршни одбор је надлежан и одговоран за спровођење оквира за управљање ризицима, стратегије и политика управљања ризицима и стратегије управљања капиталом, усвајање процедура за управљање ризицима, односно за идентификовање, мерење и процену ризика, и обезбеђивање њихове примене и извештавање Управног одбора у вези с тим активностима. Такође, Извршни одбор анализира систем управљања ризицима и најмање тромесечно извештава Управни одбор о нивоу изложености ризицима и управљању ризицима и одлучује, уз претходну сагласност Управног одбора, о сваком повећању изложености Банке према лицу повезаном са Банком и о томе обавештава Управни одбор.

Одбор за ревизију (Одбор за праћење пословања Банке) је надлежан и одговоран за анализу и надзор примене и адекватног спровођења усвојеног оквира за управљање ризицима, стратегија и политика за управљање ризицима и система унутрашњих контрола. Најмање једном месечно извештава Управни одбор о својим активностима и утврђеним неправилностима и предлаже начин на који ће се оне отклонити, предлаже унапређење политика и процедура управљања ризицима и спровођења система унутрашњих контрола.

Одбор за управљање активом и пасивом је надлежан и одговоран за праћење изложености Банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних потраживања, обавеза и ванбилансних ставки, као и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима, као и поступањима са проблематичним потраживањима у оквирима утврђеним актима Банке, анализира изложеност Банке кредитном, каматном и валутном ризику, анализира кредитни портфолио, а такође предлаже мере Извршном одбору Банке.

Функција управљања ризицима дефинише и предлаже за усвајање стратегију, политике, процедуре и методологије управљања ризицима, идентификује, мери, ублажава, прати и контролише и извештава о ризицима којима је Банка изложена у свом пословању. Такође, надлежна је за развијање модела и методологија за идентификовање, мерење, ублажавање, праћење и контролу ризика, као и за извештавање надлежних органа Банке.

Сектор управљања средствима и билансом банке је одговоран за управљање средствима и ликвидношћу, као и у управљање активом и пасивом Банке. Такође, учествује и у управљању ризиком ликвидности, каматним ризиком и девизним ризиком.

Функција унутрашње ревизије је одговорна за континуирано спровођење независног вредновања система управљања ризицима, као и за редовну процену адекватности, поузданости и ефикасности система унутрашњих контрола. Унутрашња ревизија о својим налазима и препорукама извештава Одбор за ревизију и Управни одбор.

Функција контроле усклађености пословања дужна је да најмање једном годишње идентификује и процењује ризике те усклађености и предложи планове управљања ризицима, о чему саставља извештај који доставља Извршном одбору и Одбору за праћење пословања Банке.

Процес управљања ризицима

Банка редовно мери, односно процењује ризике које је идентификовала у свом пословању. Мерење подразумева примену квалитативних и квантитативних метода и модела мерења који омогућују уочавање промена у профилу ризика и процену нових ризика.

За све идентификоване ризике Банка одређује њихову значајност која је заснована на свеобухватној процени ризика који су својствени појединим пословима, производима, активностима и процесима Банке.

Ублажавање ризика подразумева диверсификацију, пренос, смањење и/или избегавање ризика, а Банка га спроводи у складу са ризичним профилем, склоношћу ка ризицима и толеранцијом према ризицима.

Праћење и контрола ризика се спроводе кроз континуирано праћење изложености по различитим критеријумима, као и кроз праћење и контролу лимита које је Банка успоставила, који зависе од пословне стратегије и тржишног окружења, као и од нивоа ризика који је Банка спремна да прихвати.

Банка је успоставила систем редовног извештавања о изложености ризицима и ризичном профилу, који омогућује релевантним запосленим на свим нивоима организационе структуре у Банци правремене, тачне и довољно детаљне информације које су потребне за доношење пословних одлука и ефикасно управљање ризицима, односно сигурно и стабилно пословање.

Извештаји о управљању ризицима се редовно достављају: Управном одбору, Извршном одбору, Одбору за ревизију, Одбору за управљање активом и пасивом и Кредитном одбору, који садрже све информације неопходне за процену ризика и доношење закључака о ризицима којима је Банка изложена.

Врсте ризика

Банка је у пословању посебно изложена следећим врстама ризика: кредитном и са њим повезаним ризицима, ризику ликвидности, тржишним ризицима, оперативним ризицима, ризику улагања, ризику концентрације изложености и ризику земље, као и свим осталим ризицима који се могу појавити у условима редовног пословања Банке.

5.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршења обавеза дужника према Банци.

Банка има дефинисане критеријуме одобравања кредита, измене услова, продужење рока и реструктурирања потраживања, који су прописани процедурама и методологијама одобравања пласмана и управљања ризицима.

Пре одобрења пласмана Банка процењује кредитну способност дужника, као примарни извор отплате пласмана на основу интерно дефинисаних критеријума, и понуђени колатерал, као секундарни извор наплате. На основу идентификованог и измереног нивоа кредитног ризика (процене финансијског стања и кредитне способности дужника, као и вредности и правне сигурности кредитне заштите и других релевантних фактора) и независног мишљења о ризику, надлежна лица, одбори и органи Банке, сагласно дефинисаном систему одлучивања, доносе Одлуку о одобрењу/изменама пласмана.

Доношење одлука о излагању кредитном ризику, Банка је дефинисала кроз систем одлучивања у зависности од врсте клијената и нивоа изложености. Доносиоци кредитних одлука су: лица са посебним овлашћењима из Функције управљања ризицима, Кредитни одбор, Извршни одбор и Управни одбор.

Приликом доношења одлука поштује се принцип двоструке контроле, тзв. „принцип четворо очију“, којим се обезбеђује да увек постоји страна која предлаже и страна која одобрава одређени пласман.

За пласмане уговорене у страниј валути или у динарима са валутном клаузулом, Банка процењује утицај промене курса динара на финансијско стање и кредитну способност дужника, а нарочито анализира адекватност новчаних токова дужника у односу на промењени ниво кредитних обавеза под претпоставком да ће доћи до одређених промена курса динара на годишњем нивоу.

Организациони модел система управљања кредитним ризиком Банке обезбеђује адекватну комуникацију, размену информација и сарадњу на свим организационим нивоима, а такође обезбеђује јасну, оперативну и организациону раздвојеност функције за независно управљање ризицима и активности подршке с једне стране, од активности преузимања ризика, са друге стране, односно поделу дужности, надлежности и одговорности. Банка је успоставила и адекватан информациони систем који подразумева потпуну информисаност лица укључених у систем управљања кредитним ризиком и одговарајуће извештавање руководства Банке.

Управљање кредитним ризиком

У складу са обимом, врстом и сложености послова које обавља, Банка је организовала процес управљања кредитним ризиком и јасно разграничила одговорности запослених у свим фазама тог процеса.

Прихватљив ниво изложености кредитном ризику Банке у складу је са дефинисаном Стратегијом управљања ризицима и зависи од структуре портфолија Банке, на основу које се врши лимитирање могућих утицаја негативних ефеката на финансијски резултат и адекватност капитала.

Основна начела управљања кредитним ризиком су:

- Управљање кредитним ризиком на нивоу појединачних пласмана и на нивоу целокупног портфолија Банке;
- Одржавање нивоа кредитног ризика који минимизира негативан утицај на финансијски резултат и капитал;
- Рангирање пласмана у складу са њиховом ризичношћу;
- Пословање у складу са добрим праксама за одобравање пласмана;
- Обезбеђење адекватних контрола за управљање кредитним ризиком.

У циљу управљања кредитним ризиком, Банка настоји да послује са клијентима добре кредитне способности и прибавља одговарајуће инструменте обезбеђења плаћања. Банка оцењује кредитну способност сваког клијента у моменту подношења захтева и врши мониторинг дужника, пласмана и колатерала, како би била у могућности да предузме одговарајуће активности у циљу наплате свог потраживања.

Банка врши квантитативно и/или квалитативно мерење, односно процену идентификованог кредитног ризика. Процес мерења кредитног ризика је заснован на мерењу нивоа ризичности појединачног пласмана на основу интерног система рејтинга.

Рејтинг систем је инструмент за доношење појединачних одлука и процењивање нивоа ризика појединачног пласмана. Поред наведеног, рејтинг систем служи за процењивање нивоа ризика укупног портфолија, а користи се и у поступку обезвређења пласмана у циљу рангирања нивоа ризичности и исказивања реалне вредности потраживања. Интерни систем рејтинга подлеже редовној ревизији и унапређењу.

У анализи кредитног ризика, поред интерног система рејтинга, Банка користи и начела прописана регулативом Народне банке Србије, која захтевају класификацију сваког пласмана на основу прописаних критеријума и обрачун резерве за процењене губитке. У децембру месецу 2018. године Народна банка Србије је усвојила измену регулативе којом се од 01.01.2019. године потврђује укидање обрачуна резерве за процењене губитке и потребне резерве.

Ублажавање кредитног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, односно одржавање прихватљивог нивоа квалитета кредитног портфолија Банке.

Основне технике ублажавања кредитног ризика су:

- Лимити изложености – ризик концентрације,
- Диверсификовање улагања,
- Средства обезбеђења.

Лимити изложености по основу појединачног дужника заснивају се на процени кредитне способности дужника, а лимити изложености на нивоу портфолија усмерени су на ограничење концентрације изложености у портфолију. Банка континуирано контролише кретање кредитног ризика у оквиру дефинисаног ризичног профила.

Ризик концентрације обухвата: велику изложеност (изложеност према једном лицу или групи повезаних лица и лицима повезаним са Банком), групе изложености са истим или сличним факторима ризика као што су привредни сектори, врсте производа, географска подручја и слично, и инструменте кредитне заштите.

Банка прати изложеност према дефинисаним лимитима са истим или сличним факторима ризика, и у зависности од општих економских кретања, кретања у појединим делатностима и географским подручјима, вредности предвиђеним Бизнис планом Банке, и редовно врши преиспитивање дефинисаних лимита и предлаже редеофинисање истих у случају промене фактора ризика.

Одлуком о управљању ризиком концентрације по основу изложености банке одређеним врстама производа, Народна банка Србије је од 01.01.2019. године, прописала банкама да прате и ризик концентрације, односно изложености банке према групама производа, првенствено изложености по основу готовинских, потрошачких и осталих кредита одобрених становништву уговорене рочности преко 8 година у 2019., преко 7 година у 2020. и од 2021. преко 6 година.

Праћење квалитета пласмана на нивоу појединачног дужника заснива се пре свега на обезбеђивању ажурних података о финансијском стању и кредитној способности дужника и тржишној вредности средстава обезбеђења, док се праћење кредитног ризика на нивоу портфолија врши идентификовањем промена на нивоу група клијената одређеног нивоа ризика, пласмана, колатерала, потребних резерви за очекиване и неочекиване губитке, у циљу утврђивања и управљања стањем и квалитетом активе.

Контрола кредитног ризика подразумева процес континуираног праћења пословања са дефинисаним системом лимита, нарочито када изложеност кредитном ризику тежи горњој граници дефинисаног ризичног профила, а посебно приликом увођења нових пословних производа и активности.

У циљу заштите од ризика неизвршења обавеза у пословању са клијентима, Банка предузима следеће мере за регулисање потраживања: продужење рока, реструктурирање, поравнање, преузимање средстава обезбеђења у циљу наплате потраживања, закључење уговора са заинтересованим трећим лицем, покретање судског спора и остале мере.

Уколико предузете мере регулисања пласмана, односно принудне наплате и судског поступка нису дале очекиване резултате, односно када не постоји могућност наплате потраживања у целости, иницира се предлог за трајан отпис преосталог потраживања Банке, или пренос из билансне у ванбилансну евиденцију. Банка осим кредитне изложености има и ванбилансну изложеност (плативе и чинидбене гаранције, авали, акредитиви) по основу које има потенцијалну обавезу да изврши плаћање за рачун трећих лица. За ванбилансну изложеност Банка користи исте контролне процесе и процедуре који се користе за кредитни ризик по основу билансних изложености.

Извештавање о кредитном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на месечном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом извештавања.

МСФИ 9 финансијски инструменти

Банка континуирано примењује МСФИ 9 стандард. У складу са МСФИ 9 стандардом финансијска актива може се класификовати и вредновати као:

- Финансијски инструменти по амортизованом трошку (АС), пословни модел прикупљања новчаних токова главнице и камате и испуњен SPPI* критеријум;
- Финансијски инструменти по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), испуњен SPPI, али је пословни модел прикупљање новчаних токова и продаја;
- Финансијски инструмент по фер вредности кроз биланс успеха (FVTPL).

Пословни модел Банке опредељен је као држање ради прикупљања новчаних средстава по основу главнице и камата, што је поткрепљено спроведеном анализом која указује да не постоје чињенице да се Банка определила за другачији пословни модел. Са аспекта класификације и мерења, МСФИ 9 стандард захтева да се сва финансијска средства, осим власничких инструмената и деривата, процењују на основу пословног модела управљања конкретним финансијским средствима, али и уговорних карактеристика новчаних токова самих инструмената (на бази тестирања SPPI критеријума). Новчани токови финансијских инструмената који се вреднују по амортизованом трошку састоје се од плаћања главнице и камате чије су компоненте накнада за временску вредност новца, трошка кредитног ризика, административни трошкови и профитна маржа.

Власнички инструменти, у лица која нису зависна, а који се не држе ради трговине, се класификују као средства чија се вредност процењује по фер вредности кроз остали резултат, са накнадном рекласификацијом добитка и губитка кроз биланс успеха.

Такође, применом МСФИ 9 стандарда, Банка обрачунава обезвређење и за кредитне пласмане дате Републици Србији и Народној банци Србије (за средства која нису одмах расположива) које се евидентира на терет биланса успеха, као и обезвређење по основу хартија од вредности које се евидентира кроз остали укупни резултат.

Идентификовање проблематичних и реструктурираних потраживања

Банка прати квалитет портфолија на основу идентификовања и анализе раних сигнала упозорења код клијената. Сигнали упозорења се континуирано прате и на основу анализе истих, клијенти се сврставају у категорије Стандардни, Потенцијално ризични (Watch list) и NPL клијенти (клијенти са проблематичним потраживањима).

* Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, почев од 01.01.2018. године, Банка је увела и нивое обезвређења (ниво 1, ниво 2 и ниво 3) који прате статус клијента. Стандардни клијенти се сврставају у ниво 1, клијенти код којих је идентификовано повећање кредитног ризика (Watch list клијенти, погоршање кредитног ризика у односу на тренутак одобрења, дани кашњења од 31 дан до 90 дана) сврставају се у ниво 2, а NPL клијенти се сврставају у ниво 3. Клијенти који се налазе у нивоима 1 и 2 се обезвређују на групној основи, док клијенти из нивоа 3, уз испуњење критеријума материјалне значајности, се обезвређују појединачно. NPL клијенти који се налазе у нивоу 3, а имају мање материјално значајну изложеност, обезвређују се на групној основи уважавајући захтеве МСФИ 9 стандарда у делу најмање 2 сценарија наплате.

Реструктурирани непроблематични клијенти се сврставају у категорију потенцијално ризичних клијената, односно у ниво 2 обезвређења, док се реструктурирани проблематични сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима, односно категоризују се у ниво 3 обезвређења.

Сврха праћења квалитета портфолија је спречавање директног трансфера Стандардних клијената у категорију клијената са проблематичним потраживањима без претходног идентификовања клијената као потенцијално ризичних и без спровођења радњи превенције ризичних пласмана, односно ублажавања и смањивања кредитног ризика путем спровођења адекватне стратегије и акционих планова. Потенцијално ризични клијенти се прате чешће у односу на Стандардне клијенте и уколико се утврди даље повећање кредитног ризика, клијенти се сврставају у категорију клијената са проблематичним потраживањима.

Под проблематичним потраживањима подразумевају се сва потраживања која касне у измиривању обавеза преко 90 дана, по било којој материјално значајној обавези према Банци (матичном друштву) или подређеним друштвима, потраживања код којих је на основу финансијског стања процењено да дужник неће моћи да измири своје обавезе у целости не узимајући у обзир могућност реализације инструмената кредитне заштите (без обзира да ли касни у измиривању обавеза), потраживања за која је утврђен износ обезвређења на појединачној основи. Проблематичним се сматрају и потраживања по основу: престанка евидентирања прихода од камата, провизија и накнада у билансу успеха, специфичних прилагођавања за кредитни ризик која су обрачуната због значајног погоршања кредитног квалитета које је уследило након настанка изложености, значајног губитка који се остварује уступањем потраживања, реструктурирања потраживања извршеног услед финансијских тешкоћа дужника, као и подношења предлога за покретање стечајног поступка над дужником. Проблематичним потраживањима сматрају се сва потраживања од дужника, уколико је једно потраживање класификовано у групу проблематичних потраживања.

Реструктурирање потраживања је одобравање, због финансијских потешкоћа дужника, уступака у вези са отплатом појединачног потраживања који не би били одобрени да дужник није у тим потешкоћама, без обзира да ли има доспелих обавеза, да ли је то потраживање обезвређено и да ли је за њега наступио статус неизмирења обавеза. Реструктурирање се врши на један од следећих начина: променом услова под којима је потраживање настало, нарочито ако су накнадно уговорени услови отплате повољнији у односу на првобитно уговорене (смањење каматне стопе, отпис дела главнице и/или камате, промена датума доспећа и др), као и рефинасирањем потраживања. Овакве околности се често у пракси називају „forbearance“. Поред наведеног, у категорију реструктурираних потраживања сврставају се и потраживања код којих је:

- извршена промена уговорених услова отплате проблематичних потраживања или која би, у одсуству наведених измена, била сврстана у категорију проблематичних, потраживања,
- извршена промена уговорених услова отплате потраживања која доводи до потпуног или делимичног отписа у материјално значајном износу,
- Банка активирала уговорене клаузуле о реструктурирању на основу којих се услови отплате мењају услед наступања одређених догађаја (уграђене клаузуле) према дужнику од кога је потраживање већ класификовано у групу проблематичних потраживања или би било тако класификовано да нису активирани те клаузуле,
- уколико је дужник истовремено када је одобрено ново потраживање (или у кратком периоду пре или после тог одобравања) извршио плаћање по основу другог потраживања Банке (или другог правног лица према коме је уступљено потраживање према том дужнику), а које је било класификовано или је испуњавало услове да буде класификовано у групу проблематичних или би, у одсуству новог потраживања, било класификовано у наведену групу, односно испуњавало те услове.

У складу са применом МСФИ 9 стандарда, свако реструктурирање потраживања услед финансисјких потешкоћа сматра се модификованим или промењеним финансијским средством.

Модификације које проузрокују престанак признавања старог финансијског средства и иницијално признавање новог, а које су биле мотивисане падом у кредитној способности и отплатном капацитету, воде иницијалном признавању финансијских средстава које стандард дефинише као „РОСИ†”, тј. средства која су обезвређена у моменту иницијалног признавања и иницијално се вреднују по фер вредности. Они у моменту иницијалног признавања немају обезвређење, али је потребно укључити очекиване кредитне губитке током века трајања средства у обрачун ефективне каматне стопе.

Самим тим, Банка укључује иницијалне очекиване кредитне губитке у процену новчаних токова, приликом обрачуна кредитно-прилагођене ефективне каматне стопе финансијског средства за која се сматра да су обезвређена у моменту иницијалног признавања. Такође, за потребе обрачуна обезвређења, ова средства ће за цео период трајања остати у нивоу 3.

МСФИ 9 у случају значајне модификације финансијског инструмента указује на потребу за престанком признавања старог финансијског средства и признавањем новог по фер вредности на дан признавања.

Престанак признавања доводи до трајног добитка или губитка, који се признаје у оквиру биланса успеха, а једнаког разлици између амортизоване вредности старог финансијског средства и фер вредности новог финансијског средства умањеног за износ очекиваних кредитних губитака признатих као обезвређење на новом финансијском средству.

Приликом сваке промене кредитних услова, код пласмана који нису у статусу проблематичних (PL) клијената, као и код лоших (NPL) клијената, Банка израчунава 10% тест у циљу утврђивања да ли се ради о значајној или мање значајној модификацији.

Банка у свом систему евидентира сваку модификацију средства, без обзира да ли се ради о мање значајној или значајној модификацији, и без обзира да ли је модификација настала због промене тржишних услова код добрих (PL) клијената, или је настала због проблема у пословању лоших (NPL) клијената.

Банка редовно прати предузете мере за реструктурирање ризичних пласмана и контролише правовременост предузимања ових мера. Праћење предузетих мера, односно реализација истих, као што је нпр. измирење доспелих обавеза, врши се на дневном нивоу. Мониторинг пословања реструктурираних клијената обавља се редовно на сваких 6 месеци, или чешће у случају потребе. Анализа финансијских извештаја, анализа задужености, провера адекватности обезбеђења, као и мониторинг свеукупног пословања, стратегија према дужницима, представљају кључне тачке поменутог мониторинга.

Реструктурирано потраживање које је класификовано у групу проблематичних потраживања Банка након истека годину дана од дана његовог реструктурирања, класификује у групу потраживања која се не сматрају проблематичним ако су испуњени следећи услови:

- није утврђен износ обезвређења за реструктурирано потраживање и није наступио статус неизмирења обавеза;
- у последњих 12 месеци извршене су уплате благовремено или са доцњом не дужом од 30 дана, у складу са измењеним условима отплате;
- на основу анализе финансијског стања, односно кредитне способности дужника, оцењено је да ће дужник моћи да измири обавезе у целости у складу са измењеним условима отплате.

† Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

Ризик промене квалитета активе

Квалитет активе Банке се мери степеном изложености појединим категоријама ризика према критеријумима дефинисаним интерним системом рејтинга. Интерни систем рејтинга се заснива на квантитативним и квалитативним параметрима за одређивање рејтинга дужника. Рејтинг скала садржи пет категорија ризика, које су подељене на 19 подкатегија. Различите изложености према истом дужнику одређују исту категорију рејтинга, без обзира на специфичности различитих врста кредита.

Банка користи различите рејтинг моделе за кредитни ризик у зависности од врсте клијената. Израчунавање рејтинга врши се на месечном нивоу на основу квалитативних и квантитативних параметара и благовремености у измиревању обавеза.

Низак ниво ризика подразумева пословање са клијентима добре кредитне способности и прихватљив је за Банку (категије рејтинга 1 и 2), повишен ниво ризика представља пословање са клијентима који имају одређене проблеме у пословању, а могу негативно да утичу на измирење обавеза и чије пословање се интензивно прати (категије рејтинга 3 и 4) и висок ниво ризика означава клијенте са негативним резултатима пословања и лошом кредитном историјом (категије ризика 4Д, 4ДД и 5). Категорија ризика 4, дели се на пет подкатегија и то: 4+, 4 и 4- – неризични клијенти (РЕ), 4Д ризични клијенти (NPE) са доцњом до 90 дана и 4ДД ризични клијенти (NPE) са доцњом од 91 до 180 дана.

Банка се штити од ризика промене квалитета активе кроз континуирано праћење пословања клијената, идентификовање промена које могу настати погоршањем стања дужника, кашњењем у отплати или променама у окружењу, као и прибављањем одговарајућих средстава обезбеђења.

Ризик промене вредности активе – умањење имовине

Обезвређење пласмана има за циљ обезбеђење разумног, опрезног и правовременог утврђивања губитака, како би се заштитио капитал Банке у периоду када губитак буде и дефинитивно потврђен (реализован) због немогућности наплате уговорених износа или одливом средстава за измирење потенцијалних обавеза.

Обезвређење пласмана и резервисања врше се само онда када постоји оправдан основ, односно када постоји објективан доказ о обезвређењу као последица догађаја који су настали након почетног признавања кредита, а који неповољно утичу на будуће новчане токове од кредита.

Главни елементи у процени обезвређења пласмана су следећи: прекорачење рока плаћања главнице или камате, тешкоће у новчаним токовима корисника кредита (финансијске тешкоће), опадање кредитног рејтинга или промене првобитних услова из уговора и друго.

Обезвређење пласмана се врши на основу процене очекиваних будућих новчаних токова из пословања клијената или реализацијом средстава обезбеђења, уколико се процени да ће реално кредит бити намирен из тих средстава.

Банка врши процену обезвређења потраживања на групној и појединачној основи.

Појединачно и групно процењивање у нивоу 3

Банка процењује исправку вредности за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмирења обавеза – default-a (ризичан пласман, подкатегија ризика 4Д, 4ДД и 5 према интерном систему рејтинга), односно пласмани који су класификовани у ниво 3 у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом се узимају у обзир финансијска позиција корисника кредита, одрживост бизнис плана, његова способност да побољша своје перформансе у случају финансијских тешкоћа, пројектовани приходи, расположивост других врста финансијске подршке и вредност колатерала која се може реализовати, као и очекивани новчани токови. Уколико дође до нових информација које према процени битно мењају кредитну способност клијента, вредност колатерала и извесност испуњења обавеза клијента према Банци, врши се нова процена обезвређења пласмана.

Праг материјалне значајности Банка одређује на основу анализе вредносне структуре портфолија по врстама клијената и производа.

Исправка вредности на појединачној основи се обрачунава уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине.

Објективним доказима који указују на потребу обезвређења пласмана, сматра се:

- када финансијско стање дужника указује на знатне проблеме у његовом пословању;
- када постоје подаци о неизмирењу обавеза, учесталом кашњењу у отплати или неиспуњавању других уговорних одредаба;
- када Банка, услед финансијских потешкоћа дужника, битно промени услове отплате потраживања у односу на оне који су првобитно уговорени;
- дужник не може да измири своје обавезе у целости без реализације средства обезбеђења;
- непрекидна блокада рачуна преко 60 дана;
- када постоје извесне значајне финансијске потешкоће у пословању клијента (банкротство, ликвидација, стечај или нека друга врста финансијске реорганизације дужника) и слично.

Докази се могу документовати и анализом у Watch list процесу информацијом о повећаном степену ризика дужника.

Поред тога, документацију потребну као доказ за обезвређење пласмана, представљају и докази за процену очекиваних прилива по пласману, који се пре свега односе на документацију о планираним будућим новчаним токовима дужника.

Када постоје објективни докази, износ обезвређења се обрачунава као разлика између бруто књиговодствене вредности средстава и садашње вредности процењених будућих токова готовине, при чему Банка уважава постојање више сценарија наплате приликом процене очекиваних будућих токова готовине у складу са МСФИ 9 стандардом. Том приликом, сценарија која се могу узети у обзир су сценарија из пословања (реструктурирање/споразуми и слично), сценарија из реализација колатерала (вансудски/судски/стечај и остало) и продаја потраживања. Вероватноће одређеног сценарија Банка процењује на основу историјске реализације и наплате проблематичних случајева, специфичности појединачног клијента, као и предвиђањем будућих могућих исхода, при чему је збир свих сценарија 100%.

За групу мање материјалних потраживања која се налазе и нивоу 3, приликом обрачуна обезвређења користе се такође више сценарија наплате, која се примењују са одређеним вероватноћама, где су те вероватноће израчунате на основу статистичких модела користећи историјске податке о наплати.

Групно процењивање

Обезвређење се процењује групно по свим пласманима код којих није идентификован објективни доказ обезвређења и налазе се у нивоу 1 – стандард клијенти и у нивоу 2 – клијенти са идентификованим повећањем кредитног ризика, као и потраживања по основу провизија и других потраживања која немају елементе за свођење на садашњу вредност.

Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (по врстама клијената у сектору привреде и по бонитетним групама по врстама пласмана у сектору становништва), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу. Методологија за обезвређење је значајно промењена и уместо приступа реализованог губитка у складу са МРС 39, примењује се принцип будућег очекиваног губитка, у складу са МСФИ 9, кроз укључивање утицаја очекиваног кретања макроекономских варијабли на будуће кретање вероватноће губитка на бази статистички доказаних међузависности.

У складу са МСФИ 9, обезвређење се одмерава на следећи начин:

- Ниво 1 – Кредити код којих није идентификовано погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на 12-месечним очекиваним кредитним губицима;
- Ниво 2 – Кредити код којих је идентификовано значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак првобитног признавања. Банка обрачунава трошак обезвређења базиран на очекиваним кредитним губицима за цео животно век инструмента.

Трошкови обезвређења финансијских инструмената, код којих се не сматра да постоји значајно погоршање кредитног ризика, обрачунати су на основу 12-месечних очекиваних губитака (ECL). У Ниво 1 укључене су и изложености према Републици Србији, Народној банци Србије и друге изложености са пондером кредитног ризика 0, у складу са Одлуком о адекватности капитала банке, изузев изложености по основу обавезне резерве и сличаних изложености по основу којих очекивани кредитни губици теже 0.

Сви финансијски инструменти код којих је реализовано погоршање кредитног ризика класификовани су у ниво 2 и трошкови обезвређења обрачунати су на основу очекиваних губитака за цео животно век инструмента.

Банка разматра да ли постоји значајан раст кредитног ризика од иницијалног признавања средства у односу на ризик неизмирења на крају сваког извештајног периода. Идентификовање значајног погоршања кредитног ризика базира се на дефинисаним квантитативним и квалитативним критеријумима (као што су сигнали раног упозорења, доцњи преко 30 дана и слично). У 2019. години, Банка је унапредила Методологију процене обезвређења у делу додатних критеријума за укључивање клијената у ниво 2, где је укључен и квантитативни критеријум за погоршање кредитног ризика од тренутка одобравања пласмана до датума обрачуна обезвређења.

Банка обрачунава трошкове обезвређења дужничких хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали резултат (FVOCI), као акумулирани износ обезвређења који такође утиче и на Биланс успеха. Међутим, очекивани кредитни губици не умањују износ бруто финансијске активе у билансу стања.

За сектор привреде и становништва, Банка обрачунава очекиване кредитне губитке (обезвређење) на следећи начин:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (очекивани кредитни губитак)
EAD	Exposure at default (изложеност у тренутку default-a)
MPD	Marginal Probability of default (маргинална вероватноћа default-a)
LGD	Loss given default (губитак у случају default-a клијента)
DF	EIR based discount factor (дисконтни фактор заснован на ЕКС)

Наведена формула користи се за израчунавање очекиваних кредитних губитака (обезвређења) у нивоу 1 и 2, уз респектовање временског хоризонта.

EAD, односно изложеност у тренутку наступања статуса default-a представља процену књиговодствене вредности у складу са МСФИ 9 у моменту default-a, узимајући у обзир профил уговорених новчаних токова, као и могућа коришћења средстава из одобрених линија пре момента default-a.

Изложеност услед неиспуњења обавеза (ЕАД) представља бруто књиговодствену вредност финансијских инструмената који подлежу обрачуну умањења вредности, узимајући у обзир и могућност клијента да повећа своју изложеност неиспуњењу обавеза.

За израчунавање EAD за ниво 1, Банка процуњује могућност неизмирења обавеза у оквиру 12 месеци за обрачун дванаестомесечног очекиваног кредитног губитка (ECL), односно, израчунава се обезвређење за кредит који се налази у нивоу 1, за који се очекује да ће резултирати немогућношћу исплате обавеза у периоду од 12 месеци од датума биланса стања. За ниво 2, изложеност по неиспуњењу обавеза се разматра за све догађаје у току животног века инструмента.

PD представља процену вероватноће неиспуњења обавеза у датом временском периоду. Неиспуњење обавеза се може десити само у одређено време током процененог периода, уколико се није претходно престало са признавањем инструмента, а Банка је још увек изложена. Банка на основу историјских података израчунава PD параметар, посебно у сектору привреде и сектору становништва. У сектору привреде, PD се обрачунава по врстама лица (велика предузећа, средња предузећа, мала предузећа...), а у сектору становништва по врстама производа (стамбени кредити, готовински кредити, пољопривредни кредити...). Након обрачуна историјских PD-јева, Банка укључује и *forward looking* компоненту кроз Бета фактор који представља утицај кретања макроекономских варијабли (кретање друштвеног производа, незапослености, стопе инфлације, индустријске производње...) на будући PD. Бета фактор се израчунава помоћу статистичких и економетријских модела. За потребе укључивања *forward looking* компоненте, Банка у обрачун вредности Бета фактора укључује три различита сценарија кретања макроекономских варијабли (оптимистични, реалан и песимистични), након чега се врши пондерисање са вероватноћама очекиване реализације наведених сценарија, како би се добио финални Бета фактор који садржи сва три сценарија (оптимистичан, реалан, песимистичан).

У условима пандемије вируса COVID-19 и неопходности укључивања додатних експертских процена – што је нужност услед недостатка разумних и поткрепљених информација – у очекивано кретање default rate-а, Банка је претпоставила да ће ефекти наведене пандемије резултирати комбинацијом кривих V и U облика, које карактеришу мањи ефекти током 2020. године, да би се током 2021. године негативни ефекти повећали, уз очекивани опоравак у 2022. години.

За обрачун обезвређења за ниво 1, Банка користи једногодишње PD-јеве за првих 12 месеци, који представљају производ историјског PD и Бета фактора израчаног за прву годину.

Код обрачуна обезвређења за ниво 2, где се обезвређење обрачунава за сваку годину трајања финансијског средства, Банка користи маргинални PD који представља разлику два кумулативна PD, између $t+1$ и t , где t представља временски период од једне године. Кумулативни PD се односи на вероватноћу default-а која ће се десити закључно са периодом t . Вероватноћа да ће се реализовати default пре или закључно са роком доспећа T одговара lifetime PD-ју, односно вероватноћи default-а за цео период живота финансијског инструмента.

Вредности параметра PD ажурирају се на полугодишњем нивоу (за датуме 30.06. и 31.12.) и примењују у наредној половини године, осим за 31.12. када се примењује PD параметар за 31.12. Изузетно, ажурирање PD за другу половину године се врши и за датум 30.06. са подацима закључно са 31.05. текуће године.

LGD Губитак у случају неизмирења обавеза је процена губитака који се јавља у случају неизмирења обавеза у одређено време. Заснива се на разлици између уговорених новчаних токова и новчаних токова које би кредитор очекивао да прими, укључујући и реализацију било којег колатерала. То је обично изражено као проценат EAD-а. Банка у својој процени кредитних губитака одмерених у складу са Методологијом процене обезвређења и МСФИ 9 стандардом, жели да одрази могућност наплате новчаних токова како из редовних новчаних токова, али и из реализације колатерала и других средстава обезбеђења, који су директно повезани са финансијским инструментом. У том смислу, Банка примењује генерално концепт одвојеног LGD secured и LGD unsecured параметра у зависности од степена обезбеђености појединачног пласмана. За потребе обрачуна LGD secured-а, односно очекиване стопе губитка након реализације колатерала, Банка узима у обзир све интерно расположиве колатерале где постоји процена о могућој наплативости.

Последњи корак у обрачуну обезвређења је дисконтни фактор – **DF** у циљу свођења на садашњу вредност. За дисконтовање се користи иницијална ефективна каматна стопа у чији обрачун улазе само оне камате и накнаде које се могу идентификовати као директан приход Банке. У нивоу 2, период на који се врши дисконтовање, зависи од рока трајања финансијског средства, док је у нивоу 1, временски фактор увек једнак једној години (12 месеци).

За обрачун обезвређења за изложености према државама, финансијским институцијама и обезвређење хартија од вредности, Банка користи другачији начин обрачуна обезвређења. Банка не поседује адекватну историју у погледу миграција и default-а изложености према државама и финансијским институцијама. Приликом процене обезвређења и ризика default-а изложености по основу финансијских инструмената држава, њених органа, централних банака као и финансијских институција, ослања се на истраживања и податке екстерне рејтинг агенције Moody's. Том приликом користи све расположиве изворе до којих може доћи без употребе прекомерног трошка или труда, како би адекватно утврдила вероватноћу default-а а за потребе обрачуна обезвређења. Вероватноћа default-а за период од годину дана је утврђена као вероватноћа миграције из утврђеног екстерног рејтинга уговорне стране (или рејтинга сродне уговорне стране уколико не постоји доступан екстерни рејтинг), у статус default-а. Кумулативни PD се одређује једноставно експоненцијалним дизањем на степен једногодишњих стопа default-а, на следећи начин:

$$CPD_t = 1 - e^{-(default\ rate * t)}$$

Вредности годишње стопе PD које се користе у обрачуну обезвређења ХОВ и финансијских институција своде се на месечне.

За LGD unsecured параметар користи вредност прописану за изложености према државама и финансијским организацијама, у складу са базелским стандардима. LGD secured (ако постоји средство обезбеђења) користи се на исти начин као код привреде и становништва.

Обезвређење пласмана привреди, становништву, државама и финансијским институцијама умањује вредност пласмана и признаје се као расход у оквиру биланса успеха, а обезвређење хартија од вредности се евидентира кроз остали резултат.

Утврђивање вероватног губитка по ванбилансним ставкама

Утврђивање појединачног вероватног губитка по ванбилансним ставкама (потенцијалним обавезама – плативих и чинидбених гаранција, акредитива, авала и других ванбилансних ставки) врши се када се процени да постоји довољно извесно очекивање да ће доћи до одлива средстава за измирење потенцијалне обавезе и дужник се налази у нивоу 3.

Такође, за ниво 1 и 2, Банка утврђује процену вероватног губитка по ванбилансним ставкама за све ванбилансне ставке, укључујући и неискоришћене преузете обавезе. Начин обезвређења ванбилансних ставки за ниво 1 и ниво 2 је исти као обезвређење билансних потраживања осим у делу признавања EAD-а. Код процене вероватног губитка по ванбилансним ставкама, Банка умањује изложеност за фактор конверзије (CCF). У складу са МСФИ 9 стандардом, Банка је на основу искуства обрачунала факторе кредитне конверзије (CCF), који представљају вероватноћу конверзије ванбилансних изложености у билансне и закључила да не располаже довољним бројем историјских података за дефинисање CCF. Због тога, Банка користи најбољу апроксимацију CCF, а то су фактори конверзије дефинисани Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилансних ставки банке и Одлуком о адекватности капитала банке Народне банке Србије. За неискоришћене преузете обавезе, за које је Банка уговорила безусловну отказивост уговора или могућност отказа уговорене обавезе ако клијент прекрши уговорене ковенанте, Банка не обрачунава резервисања по основу неискоришћених преузетих обавеза.

Вероватни губитак по ванбилансним ставкама признаје се као расход у оквиру биланса успеха.

Средства заштите од кредитног ризика (колатерал)

У циљу заштите од изложености кредитном ризику, најчешћа пракса коју Банка користи, поред редовног праћења пословања клијената, је и прибављање инструмената обезбеђења (колатерала), којима се обезбеђује наплата потраживања и минимизира кредитни ризик. Износ и врста потребног колатерала зависи од процене кредитног ризика друге уговорне стране.

Као стандардне инструменте обезбеђења Банка од клијената прибавља уговорно овлашћење и менице, док се као додатни инструменти, у зависности од процене кредитног ризика и врсте пласмана уговарају:

- За комерцијалне или корпорацијске кредите и кредите за мале бизнисе – залог на покретним и непокретним стварима (хипотеке), депозити, банкарске, корпоративне и гаранције државе, јемства, залог на хартијама од вредности, уделима и потраживањима;
- За кредите становништву – хипотеке на непокретностима, депозити, јемства солидарног дужника, осигурање Националне корпорације за осигуравање стамбених кредита, животно осигурање и друго;
- За позајмљене вредносне папире и уговоре о реоткупу – новац или вредносни папири.

Приликом процене непокретности или залог на покретној имовини, Банка обезбеђује стручну и независну процену вредности непокретности од стране овлашћених проценитеља, како би потенцијални ризик од нереалне процене свела на најмање могућу меру. Непокретност, роба, опрема и остале покретне ствари које су предмет залог морају бити и осигуране од стране осигуравајућег друштва прихватљивог за Банку, а полисе винкулиране у корист Банке.

У циљу заштите од промене тржишних вредности колатерала (хипотека, залог, хартија од вредности и сл.), процењена вредност колатерала се коригује за дефинисани проценат (haircut) у зависности од врсте колатерала и локације, који се редовно преиспитују и ревидирају. На овај начин Банка са штити од потенцијалних губитака по основу немогућности наплате потраживања из средстава обезбеђења.

Корективни фактор (haircut) представља разлику између процењене вредности колатерала и новчаног прилива који је могуће остварити продајом колатерала у поступку наплате. Haircut процењену тржишну вредност сваког инструмента обезбеђења своди на очекивану вредност, која ће бити наплаћена његовом реализацијом у будућности, и то уважавајући волатилност тржишне вредности, могућност реализације и готовинске одливе по основу трошкова активирања и продаје (судски трошкови, трошкови пореза који падају на терет продавца, трошкови консултаната и оглашавања и остали трошкови), очекивани пад тржишне вредности од тренутка процене до тренутка планиране реализације, као и својствену неизвесност у утврђивању вредности.

Банка обраћа пажњу на редовну процену/вредновање колатерала. За неризичне пласмане (стандард клијенте) који се налазе у нивоу 1 и клијенте који се налазе на Watch листи – ниво 2, хипотеке на стамбеним и пословним непокретностима процењују се најмање једном у три године, од стране овлашћеног процењивача. За ризичне пласмане (NPL) који се налазе у нивоу 3, хипотеке на стамбеним објектима се процењују најмање једном у три године, хипотеке на пословним објектима (пословни простори, локали, складишта, грађевинско земљиште са и без грађевинске дозволе, пољопривредно земљиште, остало) најмање једном у 18 месеци, а хипотеке на индустријским објектима процењују се минимум једном годишње (12 месеци), од стране овлашћеног процењивача. Хартије од вредности се процењују на месечној основи за све пласмане.

Редовно праћење вредности непокретности подразумева проверу вредности непокретности на основу расположивих података и информација, поређење вредности непокретности из портфолија Банке са кретањима вредности на тржишту Републике Србије (реализована продаја, понуда и тражња) по регионима прописаним у каталогу колатерала, коришћење статистичког модела итд. За све пословне непокретности, Банка спроводи проверу вредности најмање једном годишње, а за стамбене и остале непокретности најмање једном у три године.

Вредност колатерала и тенденције кретања, Банка прати и ажурира како би се потенцијални ризик од нереалне процене свео на најмању могућу меру, а у случају потребе може захтевати и додатни колатерал у складу са закљученим уговором. Колатерали представљају секундарни извор наплате потраживања.

5.1.1. Укупна изложеност кредитном ризику

Укупна изложеност кредитном ризику на дан 31. децембра 2019. године и 30. септембра 2020. године, приказана је у следећем прегледу, без узимања у обзир било каквог колатерала или неке друге кредитне заштите. Наведене вредности исказане су у бруто и нето књиговодственом износу (после ефеката ублажавања по основу обезвређења).

Укупна изложеност кредитном ризику

	30.09.2020.		У хиљадама динара 31.12.2019.	
	Бруто	Нето	Бруто	Нето
I. Преглед активе	483,339,795	459,472,475	456,990,222	432,380,443
Готовина и средства код централне банке	72,379,213	72,379,213	67,558,219	67,558,219
Кредити и потраживања од банака и других финансијских институција	16,323,629	16,104,140	24,952,308	24,733,958
Кредити и потраживања од комитената	206,246,977	195,692,180	192,872,896	180,852,563
Финансијска средства (хартије од вредности и деривати)	156,177,131	156,169,137	138,470,153	138,469,551
Остала средства	7,315,393	5,069,791	9,339,310	7,100,360
Немонетарна имовина	24,897,453	14,058,014	23,797,336	13,665,793
II. Ванбилансне ставке	47,592,693	47,428,533	53,123,735	52,932,759
Плативе гаранције	3,843,946	3,821,493	4,210,006	4,185,429
Чинидбене гаранције	5,462,809	5,424,005	4,764,048	4,722,824
Преузете неопозиве обавезе	38,000,613	37,922,929	43,588,232	43,487,483
Остало	285,324	260,106	561,449	537,023
Укупно (I+II)	530,932,488	506,901,009	510,113,958	485,313,202

Највећи кредитни ризик за Банку настаје из остварених кредитних аранжмана, али је Банка изложена и ризику по основу ванбилансних позиција који проистиче из потенцијалних и преузетих обавеза.

Кредити и потраживања од комитента, банака и других финансијских организација

30.09.2020.	У хиљадама динара								
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	Исправка вредности	Нето
Стамбени	43,998,611	500,513	863,549	45,362,673	22,161	3,032	404,174	429,367	44,933,305
Готовински	38,067,252	326,050	200,081	38,593,383	165,451	9,594	151,281	326,327	38,267,056
Пољопривреда	12,342,942	84,404	222,380	12,649,726	144,157	4,925	89,822	238,904	12,410,822
Остало	5,037,588	34,780	126,439	5,198,808	35,743	913	122,177	158,833	5,039,974
Микро бизнис	8,589,750	1,358,314	424,807	10,372,871	144,224	43,272	230,880	418,376	9,954,495
Укупно становништво	108,036,143	2,304,061	1,837,256	112,177,460	511,736	61,737	998,335	1,571,808	110,605,653
Велика предузећа	28,139,672	7,082,717	6,262,552	41,484,941	95,607	23,668	3,774,539	3,893,814	37,591,127
Средња предузећа	7,707,504	869,048	668,384	9,244,936	28,425	5,479	311,164	345,068	8,899,868
Мала предузећа	3,046,387	449,989	779,213	4,275,588	21,072	6,378	386,507	413,957	3,861,632
Држава	19,610,204	5,893,232	170,325	25,673,761	55,058	216,015	132,075	403,148	25,270,613
Остало	9,369,897	926	4,019,468	13,390,291	198,640	36	3,728,327	3,927,003	9,463,288
Привредни клијенти	67,873,664	14,295,912	11,899,940	94,069,517	398,801	251,576	8,332,612	8,982,989	85,086,528
Укупно	175,909,808	16,599,973	13,737,196	206,246,977	910,537	313,313	9,330,947	10,554,796	195,692,180
Потраживања од банака	16,118,915	-	204,714	16,323,629	14,774	-	204,714	219,489	16,104,140

Кредити и потраживања од комитената, банака и других финансијских организација

31.12.2019.	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно	Исправка вредности Ниво 1	Исправка вредности Ниво 2	Исправка вредности Ниво 3	У хиљадама динара	
								Укупна исправка вредности	Нето
Стамбени	40,137,803	563,216	993,518	41,694,537	55,720	18,722	487,612	562,055	41,132,483
Готовински	34,456,268	369,714	250,163	35,076,145	161,194	19,467	196,477	377,138	34,699,007
Пољопривреда	9,316,462	121,427	275,822	9,713,711	103,186	12,406	127,555	243,147	9,470,564
Остало	4,793,469	44,820	159,663	4,997,952	36,250	1,080	153,449	190,779	4,807,173
Микро бизнис	7,937,996	779,822	549,999	9,267,817	127,880	21,209	286,938	436,027	8,831,790
Укупно становништво	96,641,998	1,878,999	2,229,165	100,750,162	484,230	72,884	1,252,031	1,809,145	98,941,017
Велика предузећа	30,404,295	4,177,915	6,273,603	40,855,813	81,782	43,052	3,714,019	3,838,853	37,016,960
Средња предузећа	7,749,403	178,584	1,753,845	9,681,832	31,326	2,997	1,335,764	1,370,087	8,311,745
Мала предузећа	3,571,658	95,640	1,149,243	4,816,541	20,410	781	656,700	677,891	4,138,650
Држава	21,847,484	413,490	170,672	22,431,646	110,876	5,464	132,088	248,428	22,183,218
Остало	10,070,072	694	4,266,136	14,336,902	145,871	21	3,930,037	4,075,929	10,260,973
Привредни клијенти	73,642,912	4,866,323	13,613,499	92,122,734	390,265	52,315	9,768,608	10,211,188	81,911,546
Укупно	170,284,910	6,745,322	15,842,664	192,872,896	874,494	125,199	11,020,639	12,020,333	180,852,563
Потраживања од банака	24,737,891	-	214,417	24,952,308	3,933	-	214,417	218,350	24,733,958

Повећање обухвата Нивоа 2 резултат је анализе клијената чија је делатност оријентисана ка индустријама које су посебно изложене ефектима потенцијелне кризе изазване COVID-19 пандемијом, што је уз увођење додатног заштитног слоја обезвређења резултирало растом укупног нивоа обезвређења у нивоу 2. Смањење изложености и обезвређења у нивоу 3, последица је преноса 100% обезвређених потраживања у ванбилансну евиденцију и наплате пласманаризичног клијента из стечаја.

Проблематични кредити и потраживања – ниво 3

Проблематични кредити и потраживања су они кредити и потраживања за које је Банка утврдила да постоје објективни докази који указују на обезвређење и за које не очекује наплата доспеле главнице и камате у складу са уговором о кредиту (обезвређена потраживања). Процена обезвређења код проблематичних потраживања се врши за сваки појединачно значајан пласман са статусом неизмиревања овавеза – default-a, ниво кредитног ризика 3 (подкатегија ризика 4Д и 4ДД према интерном систему рејтинга и категорија ризика 5), уколико постоје објективни докази обезвређења који су резултат једног или више догађаја насталих након иницијалног признавања финансијског средства и уколико постоји мерљиво смањење будућих токова готовине. Такође, у проблематичне кредите спадају и мање материјално значајни кредити који се налазе у нивоу 3, а њихово обезвређење се ради на групној основи у складу са захтевима МСФИ 9 стандарда,

Непроблематични кредити и потраживања – ниво 1 и ниво 2

За непроблематична потраживања нивоа 1 и нивоа 2 (категије рејтинга 1, 2, 3 и подкатегија 4), обезвређење се процењује групно (необезвређена потраживања). Групна процена се врши по групама према сличним карактеристикама у погледу кредитног ризика које се формирају на основу интерно прописане методологије (бонитетне групе по врстама клијената и пласмана), базиране на систему интерног рејтинга и то на месечном нивоу.

Обезвређење на групној основи базира се на очекиваном кредитном губитку у складу са вероватноћом неизмирења обавеза у наредних 12 месеци (потраживања у нивоу 1), осим у случају када постоји значајно погоршање кредитног ризика у односу на тренутак иницијалног признавања, када се процена кредитних губитака врши на бази вероватноће неизмирења обавеза за период животног века инструмента (потраживања у нивоу 2). Ценећи специфичности у пословању са клијентима, посебно се утврђују миграције за привредне клијенте, микро бизнис, становништво по врстама производа. Ниво обезвређења за кредитни ризик за ПЛ портфолио на крају трећег квартала 2020. године у великој мери последица је промењених очекивања макроекономских показатеља за наредни период услед COVID-19 пандемије, као и очекивања у вези са ефекатима пандемије на реални сектор и становништво, што се може реализовати кроз погоршање нивоа кредитног ризика уз делимично ублажавање истих, сетом мера подршке донетих од стране Владе Републике Србије и Народне банке Србије. Као резултат свега наведеног, Банка је извршила додатно прилагођавање нивоа обезвређења за кредитне ризике, које се огледа у издвајању додатног заштитног слоја обезвређења и рекласификовала клијенте из делатности које су највише погођене пандемијом вируса COVID-19 (угоститељство, туризам, саобраћај) у ниво 2, у циљу превентивног деловања и реалног сагледавања обезвређења.

5.1.2. Проблематична потраживања, ниво 3

30.09.2020.	У хиљадама динара						
	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	Учешће Ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	112,177,460	1,571,808	1,837,256	429,130	998,335	1,64%	1,593,581
Стамбени	45,362,673	429,367	863,549	173,723	404,174	1,90%	857,643
Готовински	38,593,383	326,327	200,081	17,614	151,281	0,52%	96,346
Пољопривреда	12,649,726	238,904	222,380	48,546	89,822	1,76%	214,373
Остало	5,198,808	158,833	126,439	-	122,177	2,43%	403
Микро бизнис	10,372,871	418,376	424,807	189,246	230,880	4,10%	424,816
Привредни клијенти	94,069,517	8,982,989	11,899,940	5,936,265	8,332,612	12,65%	10,473,508
Пољопривреда	3,556,389	12,345	8,916	-	4,922	0,25%	9,084
Прерађивачка индустрија	13,580,191	1,228,393	2,937,825	2,887,639	1,169,777	21,63%	2,937,276
Електрична енергија	1,776,754	7,284	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	12,434,043	552,706	673,754	8,295	530,332	5,42%	673,959
Трговина на велико и мало	19,478,182	436,603	673,577	512,717	358,504	3,46%	667,153
Услугне делатности	13,582,643	1,474,358	1,632,536	1,627,938	1,282,535	12,02%	1,631,390
Активности у вези са некретнинама	7,896,336	490,898	1,030,323	687,632	460,210	13,05%	1,028,178
Остало	21,764,979	4,780,403	4,943,009	212,044	4,526,332	22,71%	3,526,468
Укупно	206,246,977	10,554,796	13,737,196	6,365,395	9,330,947	6,66%	12,067,089
Потраживања од банака	16,323,629	219,489	204,714	-	204,714	1,25%	-

У хиљадама динара

31.12.2019.	Бруто изложеност	Исправке вредности бруто изложености	Ниво 3	Ниво 3 реструктурирана потраживања	Исправке вредности Ниво 3	Учешће Ниво 3 у укупним (%)	Износ средстава обезбеђења Ниво 3
Укупно становништво	100,750,162	1,809,145	2,229,165	527,968	1,252,031	2,21%	1,903,216
Стамбени	41,694,537	562,054	993,518	209,731	487,612	2,38%	984,826
Готовински	35,076,145	377,138	250,163	11,929	196,477	0,71%	112,631
Пољопривреда	9,713,711	243,147	275,822	44,886	127,555	2,84%	255,180
Остало	4,997,953	190,779	159,663	-	153,449	3,19%	598
Микро бизнис	9,267,816	436,027	549,999	261,422	286,938	5,93%	549,981
Привредни клијенти	92,122,734	10,211,188	13,613,499	6,813,943	9,768,608	14,78%	12,126,609
Пољопривреда	4,169,867	64,802	60,217	-	56,463	1,44%	60,385
Прерађивачка индустрија	13,054,066	1,214,467	2,958,078	2,879,046	1,165,968	22,66%	2,958,078
Електрична енергија	91,586	1,116	-	-	-	0,00%	-
Грађевинарство	9,048,163	500,834	673,359	10,276	486,253	7,44%	673,708
Трговина на велико и мало	23,100,789	567,209	845,424	607,050	455,214	3,66%	839,099
Услужне делатности	13,284,210	1,301,523	1,579,328	1,571,626	1,220,425	11,89%	1,578,182
Активности у вези са некретнинама	5,182,425	490,297	1,031,805	687,601	482,859	19,91%	1,029,573
Остало	24,191,628	6,070,940	6,465,288	1,058,344	5,901,426	26,73%	4,987,584
Укупно	192,872,896	12,020,333	15,842,664	7,341,911	11,020,639	8,21%	14,029,825
Потраживања од банака	24,952,308	218,350	214,417	-	214,417	0,86%	-

5.1.3. Потраживања ниво 1 и ниво 2

У хиљадама динара

	30.09.2020.				31.12.2019.			
	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења	Низак (ИР 1,2)	Повишен (ИР 3,4)	Укупно	Вредност средстава обезбеђења
Стамбени	44,473,351	25,773	44,499,124	44,127,360	40,600,372	100,647	40,701,019	40,522,852
Готовински	38,313,825	79,477	38,393,302	10,940,032	34,666,856	159,126	34,825,982	10,813,597
Пољопривреда	12,409,778	17,568	12,427,346	11,623,044	9,415,826	22,063	9,437,889	8,032,833
Остало	5,055,149	17,219	5,072,368	95,709	4,817,669	20,620	4,838,289	101,654
Микро бизнис	9,400,987	547,077	9,948,064	13,062,591	8,341,708	376,110	8,717,818	8,706,933
Укупно становништво	109,653,090	687,114	110,340,205	79,848,735	97,842,431	678,566	98,520,997	68,177,869
Велика предузећа	29,582,349	5,640,039	35,222,388	36,198,595	31,140,683	3,441,528	34,582,211	34,670,639
Средња предузећа	8,559,907	16,646	8,576,553	10,282,733	7,869,442	58,545	7,927,987	7,916,337
Мала предузећа	3,339,918	156,458	3,496,376	4,289,538	3,631,327	35,971	3,667,298	3,665,949
Држава	15,311,919	10,194,788	25,506,707	26,796,199	14,856,901	7,404,073	22,260,974	22,554,545
Остало	4,626,965	4,740,588	9,367,552	7,392,270	4,862,214	5,208,551	10,070,765	7,645,774
Привредни клијенти	61,421,058	20,748,518	82,169,576	84,959,333	62,360,567	16,148,668	78,509,235	76,453,244
Укупно	171,074,148	21,435,633	192,509,781	164,808,068	160,202,998	16,827,234	177,030,232	144,631,113
Потраживања од банака	16,118,915	-	16,118,915	-	24,737,891	-	24,737,891	-

5.1.4. Реструктурирана потраживања

Мере које Банка спроводи приликом реструктурирања потраживања

Банка спроводи различите мере реструктурирања у зависности од потреба клијената, поштујући интерес Банке уз сагледавање комплетне пословне, финансијске и колатералне позиције клијената.

Мере које Банка најчешће спроводи приликом реструктурирања пласмана су:

- продужење рока доспећа уз евентуалну корекцију и каматне стопе, а у циљу усклађивања отплатног плана са финансијским положајем клијената,
- подршка клијентима у спровођењу деинвестирања односно продаје *non core* имовине у циљу смањења изложености према Банци,
- увођење *grace* периода или мораторијума на измирење обавеза у одређеном року,
- капитализација доцње, уколико постоје доспеле о року неизмирене обавезе, исте се приликом спровођења реструктурирања враћају у недоспеле обавезе, односно формира се ново почетно стање потраживања,
- рефинансирање потраживања – у оправданим случајевима могуће је вршити рефинасирање потраживања од осталих поверилаца у циљу побољшања позиције Банке (колатералне или финансијске одобрењем повољнијих услова отплате),
- делимични отпис – у протеклом периоду Банка није спроводила делимичне отписе приликом реструктурирања, а приликом сагледавања сваког појединачног захтева Банка разматра све расположиве модалитете у циљу максимизирања наплате,
- конвертовање дуга у капитал – формално је ова мера могућа, али је Банка није користила у протеклом периоду.

Наведене мере се могу реализовати појединачно или спровођењем више мера у зависности од сваког појединачног поступка реструктурирања.

5.1.5. Ризик концентрације

Банка управља ризиком концентрације преко успостављеног система лимита који обухвата лимите изложености са истим или сличним факторима ризика (према секторима / делатностима, географским подручјима, врстама производа, појединачним дужницима или групама повезаних лица, инструментима кредитне заштите...). Успостављање одговарајућих лимита изложености је основ за контролу ризика концентрације у циљу диверсификације кредитног портфолија. Банка на годишњем нивоу у зависности од тржишних кретања, апетита за ризиком, пословне политике и годишњег бизнис плана, преиспитује и по потреби мења интерно постављене лимите.

У зависности од општих економских кретања и кретања у појединим индустријским секторима, Банка врши диверсификацију улагања у индустријске секторе који су резистентни на утицај негативних економских кретања.

У 2019. години Банка је увела нов показатељ ризика концентрације (у складу са регулативом НБС) по основу изложености одређеним врстама производа којим се обухвата портфолио готовинских, потрошачких и осталих кредита (који нису стамбени ни минуси по текућим рачунима), уговорене рочности дуже од 8 година.

5.2. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља могућност настанка неповољних догађаја који могу негативно утицати на финансијски резултат и капитал Банке. Ризик ликвидности испољава се кроз тешкоће Банке у измирењу доспелих обавеза у случају недовољних резерви ликвидности и немогућности покрића неочекиваних одлива и остале пасиве.

Банка у свом пословању поштује основне принципе ликвидности, остварујући довољан ниво средстава за покриће обавеза насталих у кратком року, односно поштује принцип солвентности формирањем оптималне структуре сопствених и позајмљених извора средстава и формирањем довољног нивоа резерви ликвидности које не угрожавају остваривање планираног поврата на капитал.

Ризик ликвидности, испољава се у немогућности Банке да испуњава своје доспеле обавезе. Ризик ликвидности може се јавити у виду ризика извора средстава и тржишног ризика ликвидности. Проблем ликвидности са аспекта извора средстава односи се на структуру пасиве и обавеза и изражава се кроз потенцијално значајно учешће нестабилних извора, краткорочних извора или њихове концентрације. Са друге стране ризик ликвидности испољава се кроз дефицит резерви и отежаног или немогућег прибављања ликвидних средстава по прихватљивим тржишним ценама.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања ризика ликвидности од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања ризиком ликвидности врши Одбор за управљање активом и пасивом у оквиру својих надлежности, као и остали надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

У циљу минимизирања ризика ликвидности, Банка:

- врши диверсификацију извора средстава, по валутама и рочности;
- формира довољан ниво резерви ликвидности;
- управља новчаним средствима;
- прати будуће новчане токове и ликвидност на дневном нивоу;
- лимитира основне изворе кредитног ризика које имају најзначајнији утицај на ризик ликвидности;
- дефинише и периодично тестира План за управљање ликвидношћу у кризним ситуацијама.

Процес управљања ризиком ликвидности спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о ризику ликвидности.

Идентификација ризика ликвидности подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика ликвидности и подразумева утврђивање текуће изложености ризику ликвидности, као и изложености ризику ликвидности по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена ризика ликвидности представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог ризика ликвидности, коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- рацио анализа;
- stress test.

Ублажавање подразумева одржавање ризика ликвидности на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке, кроз дефинисање система лимита који обухвата регулаторне и интерне лимите, као и благовремено предузимање мера за умањење ризика и пословање у оквиру поменутих лимита.

Контрола и праћење ризика ликвидности обухвата процес праћења усклађености са интерно утврђеним лимитима, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености ризику ликвидности Банке која подразумева контролу на свим нивоима управљања ризиком ликвидности као и независтан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и контролу усклађености пословања.

Извештавање о ризику ликвидности обухвата систем интерног и екстерног извештавања, спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем ликвидности, и то: 0.8 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.9 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 1 као просек свих радних дана у месецу. Поред усклађивања са екстерно дефинисаним лимитом показатеља ликвидности, Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним ужим показатељем ликвидности, и то: 0.5 обрачунат за један радни дан; затим минимум 0.6 не дуже од три узастопна радна дана, односно минимум 0.7 као просек свих радних дана у месецу.

Банка такође, усклађује своје пословање са регулаторно прописаним показатељем покрића ликвидном активом, који одржава на нивоу који није нижи од 100%.

Усклађеност са екстерно дефинисаним лимитима ликвидности:

	Показатељ ликвидности		Ужи показатељ ликвидности		Показатељ покрића ликвидном активом	
	30.09.2020.	31.12.2019.	30.09.2020.	31.12.2019.	30.09.2020.	31.12.2019.
На дан	4.16	4.08	3.95	3.83	391%	410%
Просек за период	4.28	4.22	4.11	3.95	383%	432%
Максималан за период	4.73	4.75	4.50	4.43	413%	495%
Минималан за период	3.48	3.55	3.35	3.38	295%	391%

Током трећег квартала 2020. године показатељ ликвидности, ужи показатељ ликвидности и показатељ покрића ликвидном активом су се кретали знатно изнад дефинисаних лимита.

Банка дефинише интерне лимите, на основу интерног извештаја о ГАП-у ликвидности.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима ликвидности последњег дана:

	Лимити	30.09.2020.	31.12.2019.
GAP до 1 месеца / Укупна актива	Max (10%)	0.49%	1.71%
Кумулативни GAP до 3 месеца / Укупна актива	Max (20%)	(0.93%)	1.83%

Поред тога Банка лимитира и усклађује пословање са лимитима структуре пасиве и лимитима дефинисаним са аспекта рочности по значанијим валутама.

Извештај о рочној структури монетарне активе и пасиве садржи монетарне билансне позиције распоређене према преосталом року доспећа, односно коришћена је конзервативна претпоставка да ће сви трансакциони и депозити по виђењу бити повучени у року до једног месеца.

Банка прикупља депозите правних лица и становништва, који обично имају краће рокове доспећа и могу бити повучени на захтев. Краткорочна природа ових депозита повећава ризик ликвидности Банке и захтева активно управљање овим ризиком, као и константно праћење тржишних трендова.

Банка краткорочно управља ризиком ликвидности праћењем и контролисањем позиција у свим значајнијим валутама, како би се на време сагледале потребе за додатним изворима финансирања у случају доспећа одговарајућих позиција, односно дугорочно планира структуру својих извора и пласмана како би обезбедила довољно стабилних извора и довољно резерви ликвидности.

Руководство Банке верује да одговарајућа диверсификација портфолиа депозита по броју и врсти депонената, као и претходно искуство Банке пружају добар предуслов за постојање стабилне и дугорочне депозитне базе, односно по том основу се не очекују значајнији одливи средстава.

Банка редовно тестира План управљања ликвидношћу у кризним ситуацијама и проверава период преживљавања и солвентност Банке, доступност извора за покриће обавезе које би евентуално настале, односно оцењује подршку у претпостављеним условима кризе.

5.3. Тржишни ризик

Тржишни ризик представља могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена тржишних варијабли и обухвата каматни ризик у банкарској књижи, девизни ризик за све пословне активности које обавља и ценовни ризик позиција књиге трговања.

Банка је изложена ценовном ризику, девизном ризику, ризику друге уговорне стране и ризику измирења испоруке по основу ставки, које се налазе у књижи трговања. Књига трговања садржи билансне и ванбилансне позиције средстава и обавеза по основу финансијских инструмената које се држе са намером трговања или ради заштите позиција у другим финансијским инструментима који се воде у књижи трговања.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања тржишних ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања тржишним ризиком врши Одбор за управљање активом и пасивом, као и други надлежни одбори, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

5.3.1. Каматни ризик

Каматни ризик представља ризик од настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу позиција из банкарске књиге услед неповољних промена каматних стопа. Изложеност овој врсти ризика зависи од односа каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве.

Банка управља следећим видовима каматног ризика:

- ризик временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена (repricing risk);
- ризик криве приноса (yield curve risk) – коме је изложена услед промене облика криве приноса;
- базни ризик (basis risk) – коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена;
- ризик опција (optionality risk) – коме је изложена због уговорених опција – кредита с могућношћу превремене отплате, депозита с могућношћу превременог повлачења и друго.

Основни циљ управљања каматним ризиком је одржавање прихватљивог нивоа изложености каматном ризику са аспекта утицаја на финансијски резултат, вођењем адекватне политике рочне усклађености периода поновног формирања каматне стопе, усклађивањем одговарајућих извора са пласманима према врсти каматне стопе и рочности, као и пројекцијом кретања криве приноса на иностраном и домаћем тржишту. Превасходно, Банка управља маргином интерног приноса кроз цену кредита и депозита, фокусирајући се на каматну маржу.

Банка посебно сагледава утицај промене каматних стопа и структуре каматносноне активе и пасиве са аспекта рочности, поновног формирања каматних стопа и валутне структуре и управља њиховим утицајем на економску вредност капитала.

Банка процењује утицај који би могао имати стандардизовани шок каматних стопа (паралелни позитивни и негативни помак каматних стопа на референтној кривој приноса за 200 базних поена) за сваку значајну валуту појединачно и за све остале валуте заједно.

Процес управљања каматним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о каматном ризику.

Идентификација каматног ризика подразумева свеобухватно и благовремено идентификовање узрока који доводе до настанка ризика и подразумева утврђивање текуће изложености као и изложености каматном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена каматног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог каматног ризика коришћењем следећих метода:

- GAP анализа;
- Рацио анализа;
- Дурација;
- Економска вредност капитала;
- Stress test.

Ублажавање каматног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке и подразумева процес дефинисања система лимита изложености Банке, као и дефинисање и спровођење мера за ублажавање каматног ризика.

Контрола и праћење каматног ризика обухвата процес праћења усклађености са успостављеним системом лимита, као и мониторинг дефинисаних мера за умањење изложености каматном ризику Банке. Контрола каматног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о каматном ризику подразумева јасно детерминисан систем интерног извештавања надлежних одбора и органа Банке о управљању каматним ризиком.

Интерни лимити детерминишу се на основу интерног извештаја о каматом ГАП-у, који обухвата све позиције биланса.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима каматног ризика последњег дана била је следећа:

	Лимити	30.09.2020.	31.12.2019.
Релативни GAP	Max 15%	(0.42%)	1.26%
Коефицијент диспаритета	0.75 – 1.25	1.00	1.02

Током прва три квартала 2020. године показатељи каматног ризика су се кретали у оквиру интерно дефинисаних лимита.

Поред наведеног, Банка је дефинисала интерне лимите изложености каматном ризику по значанијим валутама и лимит максималне економске вредности капитала.

Усклађеност са интерно дефинисаним лимитима економске вредности капитала:

	<u>30.09.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
На дан	3.37%	3.74%
Просек за период	4.06%	4.60%
Максималан за период	5.21%	5.56%
Минималан за период	3.37%	3.74%
Лимит	10%	10%

Руководство Банке верује да одговарајућа усклађеност позиција по врсти каматне стопе и периоду поновног формирања пружа добар предуслов за постојање усклађености са захтеваним финансијским резултатом уз очување економске вредности капитала.

5.3.2. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику који се манифестује кроз могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал услед промене међувалутних односа, промене вредности домаће валуте у односу на стране валуте или промене вредности злата и других племенитих метала. Девизном ризику изложене су све позиције садржане у банкарској књизи и књизи трговања у страниој валути и злату, као и динарске позиције индексираних валутном клаузулом.

У циљу минимизирања изложености девизном ризику Банка врши диверсификацију валутне структуре портфолиа и валутне структуре обавеза, усклађивање отворених позиција по појединим валутама, поштујући принципе рочне трансформације средстава.

Банка је успоставила одговарајућу организациону структуру, којом се врши јасно разграничавање процеса преузимања девизног ризика од процеса његовог управљања. Примарну улогу у процесу управљања девизним ризиком врше надлежни одбори у оквиру својих надлежности, чије одлуке могу утицати на изложеност Банке овом ризику.

Процес управљања девизним ризиком спроводи се кроз идентификацију, мерење, ублажавање, праћење, контролу и извештавање о девизном ризику.

Банка на свеобухватан начин благовремено идентификује узроке који доводе до настанка девизног ризика што подразумева утврђивање текуће изложености девизном ризику, као и изложености девизном ризику по основу нових пословних производа и активности.

Мерење, односно процена девизног ризика представља квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог девизног ризика, коришћењем следећих техника:

- GAP анализа и показатељ девизног ризика;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

Ублажавање девизног ризика подразумева одржавање ризика на прихватљивом нивоу за ризични профил Банке кроз постављање система лимита и дефинисање мера за ублажавање девизног ризика.

Контрола и праћење девизног ризика обухвата праћење и надзор усклађености позиција са интерно и екстерно дефинисаним лимитима, као и мониторинг дефинисаних и предузетих мера. Континуираним праћењем и контролом девизног ризика у току дана омогућено је благовремено предузимање мера у циљу одржавања девизног ризика у оквиру дефинисаних лимита. Контрола девизног ризика подразумева контролу на свим нивоима управљања као и независан систем контроле који спроводе организациони делови надлежни за интерну ревизију и праћење усклађености пословања.

Извештавање о девизном ризику обухвата систем интерног и екстерног извештавања и спроводи се на дневном нивоу и по утврђеној динамици, а у складу са дефинисаним системом.

Банка усклађује своје пословање са регулаторно прописаним лимитом девизног ризика, који представља однос збира отворене девизне позиције и позиције у злату и регулаторног капитала.

Преглед укупне ризичне девизне позиције и регулаторно дефинисаног показатеља девизног ризика на дан 30. септембар 2020. године:

	<u>30.09.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>
Укупна ризична девизна позиција	572,243	1,257,900
Показатељ девизног ризика	0.86%	1.98%
Регулаторно прописан лимити	20%	20%

5.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (намерних и ненамерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационом и другим системима у банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја. Оперативни ризик укључује и правни ризик.

Оперативни ризик се дефинише као догађај који је настао као резултат неодговарајућих или неуспешних интерних процеса, поступака запослених и система или системских и других спољашњих догађаја, интерне и екстерне преваре, праксе запошљавања и безбедности на радном месту, потраживања клијената, дистрибуције производа, новчаних казни и пенала услед повреда, штете нанете материјалној имовини, поремећаја у пословању и системских пропуста и управљања процесима.

Банка догађаје оперативног ризика прати и по следећим линијама пословања: финансирање привредних субјеката, трговина и продаја, брокерски послови са физичким лицима, банкарски послови с привредним друштвима, банкарски послови с физичким лицима, платни промет, услуге за рачун клијената и управљање имовином.

Процес управљања оперативним ризиком представља интегрални део активности Банке који се спроводи на свим нивоима и омогућава идентификацију, мерење, ублажавање, праћење и контролу и извештавање о оперативним ризицима у складу са захтевима и роковима регулативе. Постојећи процес се ослања на поуздане методе мерења изложености оперативним ризицима, базу података о оперативним губицима, ажуран систем контроле и извештавања.

Банка на дневном нивоу прати догађаје оперативних ризика и управља оперативним ризицима. У циљу ефикасног праћења оперативног ризика, у сваком организационом делу Банке именовани су запослени за оперативне ризике, који су одговорни за тачност и ажурност података о свим догађајима оперативног ризика, као и за евиденцију свих насталих догађаја у базу података оперативних ризика. Организациони део Банке у чијој је надлежности управљање ризицима врши мониторинг и извештавање о оперативним ризицима Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Одбору за ревизију.

Мерење, односно процена оперативног ризика Банке врши се кроз квантитативну и/или квалитативну процену идентификованог оперативног ризика. Банка спроводи мерење изложености оперативним ризицима кроз евиденцију догађаја, праћење кључних индикатора ризика и самопроцењивање. Кључни индикатори ризика представљају рано упозорење за сигнализирање промена у ризичном профилу Банке. Односе се на одређени оперативни ризик и приказују већу изложеност у настанку догађаја оперативног ризика. Њихова сврха је пружање помоћи у смањивању губитака и оперативних ризика кроз проактивно сагледавање фактора ризика. Самопроцењивање подразумева процену изложености ризицима од стране организационих делова у складу са мапом идентификованих оперативних ризика мерењем могућег распона, значаја за пословање и учесталости догађаја који могу да проузрокују губитке, идентификовањем нивоа контроле које области пословања имају над овим ризицима и мере за побољшање.

Банка не може елиминисати све оперативне ризике, али увођењем одговарајућег контролног оквира, мониторингом и ублажавањем потенцијалних ризика успоставља процес управљања оперативним ризиком. Банка предузима мере у циљу ублажавања оперативних ризика и проактивног реаговања на потенцијалне догађаје оперативних ризика кроз перманентно праћење свих активности, примену адекватног и поузданог информационог система и оријентацијом на пројектни приступ, а чијим спровођењем се унапређује пословна пракса и оптимизују пословни процеси Банке.

Путем поузданог извештавања о реализацији мера за ублажавање оперативних ризика, Банка је успоставила систем за мониторинг активности које предузимају организациони делови Банке у циљу умањења оперативних ризика и превентивног реаговања на догађаје оперативних ризика који су у настајању. Банка процењује ризик поверавања активности трећим лицима за обављање одређених активности у вези са пословањем Банке, а на основу уговора закљученог са тим лицима којима се јасно одређују услови, права, обавезе и одговорности уговорених страна.

У циљу несметаног и континуираног функционисања свих значајних система и процеса банке, као и ограничавања губитака у ванредним ситуацијама, Банка је усвојила План за обезбеђење континуитета пословања, а у циљу поновног успостављања опоравка система информационе технологије у случају прекида пословања, Банка је усвојила План опоравка активности у случају катастрофа.

5.5. Ризици улагања Банке

Ризици улагања Банке представљају ризике улагања у друга правна лица и у основна средства и инвестиционе некретнине. Улагања Банке у једно лице које није лице у финансијском сектору не сме прећи 10% капитала Банке, при чему се под овим улагањем подразумева улагање којим Банка стиче удео или акције лица које није лице у финансијском сектору. Укупна улагања Банке у лица која нису лица у финансијском сектору и у основна средства и инвестиционе некретнине Банке не смеју прећи 60% капитала Банке, с тим што се ово ограничење не односи на стицање акција ради њихове даље продаје у року од шест месеци од дана стицања.

5.6. Ризик изложености

Велика изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, укључујући и лица повезана са Банком, јесте изложеност која износи преко 10% капитала Банке.

У свом пословању, Банка води рачуна о усклађености са регулаторно дефинисаним лимитима изложености:

- Изложеност према једном лицу или групи повезаних лица не сме бити већа од 25% капитала Банке;
- Збир свих великих изложености Банке не сме прећи 400% капитала Банке.

Дефинисани лимити изложености према једном лицу или групи повезаних лица односе се и на лица повезана са Банком.

Изложеност Банке према једном лицу или групи повезаних лица, као и изложеност према лицима повезаним са Банком, кретала се у оквиру прописаних лимита.

5.7. Ризик земље

Ризик земље је ризик који се односи на земљу порекла лица према коме је Банка изложена, односно ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке због немогућности Банке да наплати потраживања од дужника из разлога који су последица политичких, економских или социјалних прилика у земљи порекла дужника. Ризик земље обухвата следеће ризике:

- Политичко-економски ризик, под којим се подразумева вероватноћа остваривања губитка због немогућности Банке да наплати потраживања услед ограничења утврђених актима државних и других органа земље порекла дужника, као и општих и системских прилика у тој земљи;
- Ризик трансфера, под којим се подразумева вероватноћа остварења губитка због немогућности наплате потраживања исказаних у валути која није званична валута земље порекла дужника, и то услед ограничења плаћања обавеза према повериоцима из других земаља у одређеној валути која су утврђена актима државних и других органа земље дужника.

Банка управља ризиком земље на нивоу појединачног пласмана и на нивоу портфолија. Мерење и контролу изложености појединачног пласмана ризику земље, Банка врши одређивањем категорије интерног рејтинга земље дужника, а на основу рејтинга додељеног од стране међународно признатих рејтинг агенција и утврђивањем лимита изложености као процента од капитала Банке у зависности од категорије интерног рејтинга земље. Мерење и контролу изложености портфолија ризику земље Банка врши на основу груписања потраживања према степену ризика земаља дужника.

У циљу адекватног управљања ризиком земље, Банка дефинише лимите изложености појединачно по земљама порекла дужника.

Пласмани Банке који су одобрени дужницима са седиштем изван Републике Србије, за финансирање пословања у Републици Србији, чије се измирење финансијских обавеза према Банци очекује из извора пословања оствареног у Републици Србији, представљају потраживања Банке без изложености ризику земље порекла дужника.

5.8. Управљање капиталом

Банка је успоставила систем управљања ризицима у складу са обимом и структуром својих пословних активности, а циљ управљања капиталом је несметано остварење циљева пословне политике Банке.

Обрачун капитала и показатеља адекватности капитала је почевши од 30.06.2017. године усклађен са Базел III стандардом.

Основни циљеви управљања капиталом су:

- очување минималног регулаторног захтева (EUR 10 милиона);
- одржавање заштитних слојева капитала;
- поштовање минималних регулаторних показатеља адекватности капитала увећаних за заштитне слојеве капитала;
- одржавање поверења у сигурност и стабилност пословања;
- остварење пословних и финансијских планова;
- подржавање очекиваног раста пласмана;
- омогућавање оптимума будућих извора средстава и њиховог коришћења;
- остварење политике дивиденди.

Регулаторни капитал Банке представља збир основног капитала (кога чине основни акцијски и додатни основни капитал) и допунског капитала, умањен за одбитне ставке. Показатељи адекватности капитала представљају однос капитала (укупног, основног или основног акцијског) Банке и збира: ризиком пондерисаних изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука; ризичне активе по основу изложености ризику измирења/испоруке (осим по основу слободних испорука); ризичне активе по основу изложености тржишним ризицима; ризичне активе по основу изложености оперативном ризику; ризичне активе по основу изложености ризику прилагођавања кредитне изложености и ризичне активе по основу прекорачења лимита изложености из књиге трговања. Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука се утврђују у складу са прописаним пондерима ризичности за све класе активе. Ризична актива по основу изложености оперативном ризику се добија множењем реципрочне вредности прописаног показатеља адекватности капитала и капиталног захтева за оперативни ризик, утврђеног као трогодишњи просек производа индикатора изложености по свим линијама пословања и прописаних стопа капиталног захтева за сваку пословну линију.

Показатељи адекватности капитала	У хиљадама динара	
	30.09.2020.	31.12.2019.
Основни капитал	68,066,228	65,426,275
Основни акцијски капитал	67,692,718	65,052,765
Додатни основни капитал	373,510	373,510
Допунски капитал	-	-
Одбитне ставке од капитала	(1,828,606)	(1,779,291)
Капитал	66,237,622	63,646,984
Ризиком пондерисане изложености за кредитни ризик, ризик друге уговорне стране, ризик смањења вредности купљених потраживања и ризик измирења/испоруке по основу слободних испорука	180,177,258	169,432,937
Ризична актива по основу изложености оперативном ризику	34,167,575	32,768,254
Ризична актива по основу изложености тржишним ризицима	3,356,382	4,238,173
Показатељ адекватности капитала	30.43%	30.83%
Показатељ адекватности основног капитала	30.43%	30.83%
Показатељ адекватности основног акцијског капитала	30.25%	30.65%

Током трећег квартала 2020. године сви прописани показатељи адекватности капитала су били изнад регулаторних лимита.

Банка Стратегијом и Планом управљања капиталом обезбеђује одржавање нивоа и структуру интерног капитала који пружа адекватну подршку расту пласмана, будућих извора средстава и њиховог коришћења, спровођењу политике дивиденди, као и прилагођавање променама у регулаторним захтевима.

Током трећег квартала 2020. године Банка је обрачунавала и показатељ левериџа у складу са регулаторним захтевом, који представља количник основног капитала и износа изложености које улазе у обрачун предметног показатеља.

План управљања капиталом, као део система управљања капиталом, садржи:

- стратешке циљеве и период за њихово остваривање;
- опис процеса управљања расположивим интерним капиталом, планирање његовог адекватног нивоа и одговорности за тај процес;
- процедуре планирања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- начин достизања и одржавања адекватног нивоа расположивог интерног капитала;
- ограничења у вези са расположивим интерним капиталом;
- приказ и образложење ефеката стрес тестирања на интерне капиталне захтеве;
- алокацију капитала;
- план пословања у случају настанка непредвиђених догађаја.

Банка на континуираној основи спроводи процес интерне процене адекватности капитала у складу са природом, обимом и сложености пословних активности, а у складу са Стратегијом управљања ризицима, политикама за управљање појединачним ризицима и Стратегијом управљања капиталом.

Процес интерне процене адекватности капитала, као документован и континуиран процес, испуњава следеће услове:

- заснован је на идентификацији и мерењу ризика,
- пружа свеобухватну процену и праћење ризика којима је Банка изложена или може бити изложена,
- обезбеђује адекватан ниво расположивог интерног капитала у складу са ризичним профилем Банке,
- укључен је у систем управљања Банком и доношење одлука,
- предмет је редовне анализе, праћења и провере.

Фазе процеса интерне процене адекватности капитала у Банци обухватају:

- утврђивање материјално значајних ризика, у складу са квалитативним и квантитативним критеријумима;
- обрачун износа интерних капиталних захтева;
- обрачун износа стресираних интерних капиталних захтева;
- одређивање укупног интерног капиталног захтева;
- поређење следећих елемената:
  - капитала и расположивог интерног капитала;
  - минималних капиталних захтева и интерних капиталних захтева за појединачне ризике;
  - збира минималних капиталних захтева и укупних интерних капиталних захтева.

6. ДОГАЂАЈИ НАКОН БИЛАНСА СТАЊА

Пандемија корона вируса – COVID-19

Након избијања пандемије корона вируса – COVID-19 (у даљем тексту: корона вирус) у Свету и Европи, који се прво појавио у децембру 2019. године у Кини и проширио на Европу и остатак света од јануара 2020. године, а у Србију од 6. марта 2020. године, Банка је, као одговоран правни субјекат, предузела све неопходне мере у циљу заштите својих запослених, клијената, кредитора и пословних партнера. Мере су предузете ради обезбеђивања сигурних услова за рад Банке, поштујући препоруке институција за јавно здравље Србије, као и мере Владе Србије које омогућују несметано обављање пословних активности Банке.

Сам ток корона вируса је непредвидив, па велики изазов Банци представља предвиђање импликације истог на економске и пословне перформансе, што за последицу може имати процене и претпоставке које ће захтевати ревидирање. Такође, неизвесност се односи и на сет државних мера за сузбијање и ширење вируса, које су већ предузете и које ће се предузимати у будућности. Мере могу утицати на пословање целокупне привреде Србије и последично на пословање Банке.

Према прелиминарним проценама менаџмента Банке новонастала пандемија би у конкретном случају могла утицати на очекивани ниво реализације прихода са једне и потенцијалног раста трошкова са друге стране, дистрибуцију кредита, квалитет кредитног портфолија, обезбеђење, исправку вредности, због смањене способности дужника да отплаћују своје обавезе, посебно у привредним гранама као што су туризам, угоститељство, транспорт, нафтна индустрија и друго. И поред пандемије ликвидност Банке је висока и стабилна, а адекватност капитала на знатно вишем нивоу од законом прописаног лимита.

У складу са Одлуком о привременим мерама за очување стабилности финансијског система Народне банке Србије од 17.03.2020. године, којом се уређују мере и активности које је банка дужна да примени у условима пандемије изазване вирусом COVID-19, ради очувања стабилности финансијског система у Републици Србији, Банка је понудила застој у отплати обавеза (мораторијум) дужницима по основу кредита, гаранција, акредитива, дозвољеног прекорачења рачуна и других кредитних производа у периоду од најмање 90 дана, почев од 31. марта 2020. године.

По истеку важења услова из Мораторијума, који се односио на застој у отплати обавеза клијената, Банка је наставила са активностима редовне наплате кредита. Припис обрачуна редовне уговорене камате главном дугу извршен је уз продужење рока отплате, и то за број анuitета који су обухваћени мораторијумом. Активности које се односе на услове о наставку обрачуна и наплати кредита Банка је извршила у складу са Одлуком НБС. Ово се односи и на све остале обавезе клијената по основу кредитних производа на које је претходно примењен Мораторијум.

Такође, у циљу обезбеђивања динарске и девизне ликвидности, НБС је након увођења ванредног стања, увела аукције на којима обавља swap и репо трансакције са пословним банкама. На swap аукцијама НБС купује и продаје девизе, а на репо аукцијама купује државне хартије од вредности од банака. Банка као секундарну резерву ликвидности поседује значајан износ хартија од вредности које су веома утрживе, с обзиром на високу стопу приноса коју носе. На основу наведеног, може се закључити да, иако се очекује смањена ликвидност Банке са уведеним мораторијумом на кредите, ликвидност Банке је и даље значајно изнад регулаторно прописаних лимита.

У складу са Одлуком НБС о привременим мерама ради ублажавања последица пандемије COVID-19 у циљу очувања стабилности финансијског система, која је ступила на снагу 28.07.2020. године, Банка је поново понудила застој у отплати обавеза клијентима (мораторијум) по кредитима, кредитним картицама и дозвољеном прекорачењу по текућем рачуну, и то у року од три дана од дана ступања на снагу ове Одлуке НБС, односно 31.07.2020. године објавом понуде на сајту Банке, чиме се сматра да је понуда достављена свим корисницима.

Уколико дужник, у року од 10 дана од дана објаве овог обавештења на сајту Банке, није одбио понуду за примену мораторијума, што је било могуће учинити и накнадно, мораторијум се примењивао на обавезе које доспевају почев од 01.08.2020. године до 30.09.2020. године укључујући и неизмирене обавезе које су доспеле у југу месецу 2020. године.

За клијенте који су одбили мораторијум, наплата доспелих месечних обавеза се врши у износу из постојећег плана отплате без обрачуна затезне камате.

Почев од октобра 2020. године настављена је редовна отплата кредита.

У складу са Одлуком Народне Банке Србије о другом мораторијуму, обрачуната камата током трајања мораторијума равномерно се распоређује на новоутврђени период отплате кредита, без приписа камате главног дугу уз продужење рока отплате и то за број анuitета односно одложених главница који су обухваћени додатним мораторијумом.

Доданто, у складу са новом инструкцијом НБС, у вези са отплатом обавеза које су доспеле за време првог мораторијума да се изврши уједначавање ефеката првог мораторијума са ефектима другог мораторијума, Банка је извршила уједначавање обрачуна камате на начин да се ни код првог мораторијума не врши припис редовно обачунате камате већ се иста равномерно распореди.

У складу са наведеним, Банка је утврдила износ редовне уговорене камате по првом мораторијуму, за износ умањила остатак дуга (недоспелу главницу) и равномерно распоредила на преостали рок отплате (без обрачуна камате на камату). Додатно Банка је износ камате умањила за износ обрачунате камате на камату за период од датума приписа у првом мораторијуму до последње камате у другом мораторијуму.

На дан израде ових финансијских извештаја, Банка испуњава своје обавезе о року доспећа, те стога наставља да примењује начело сталности пословања, као рачуноводствену основу за састављање финансијских извештаја.

7. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Девизни курсеви утврђени на међубанкарском састанку девизног тржишта примењени за прерачун позиција биланса стања у динаре (РСД) на дан 30. септембар 2020. и 31. децембра 2019. године за поједине главне валуте су:

Валуте	Званични курс НБС	
	2020.	2019.
USD	100.1706	104.9186
EUR	117.5803	117.5928
CHF	108.7398	108.4004

У Београду,

Дана 10.11.2020. године

Лица одговорна за састављање
финансијских извештаја

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

Svetog Save 14, 11000 Beograd

Tel: +381 11 30 80 100

Fax: +381 11 344 13 35

Matični broj: 07737068

PIB: SR 100001931

PDV broj: 134968641

Šifra delatnosti: 6419

Agencija za privredne registre: 10156/2005

Broj računa: 908-20501-70

SWIFT: KOBBCSBG

E-mail: posta@kombank.com

ИЗЈАВА

Према нашем мишљењу, квартални финансијски извештаји за период 01.01.2020. до 30.09.2020. године, у свим материјално значајним питањима дају истините и објективне податке о имовини, обавезама, добицима и губицима, финансијском положају и пословању Комерцијалне банке АД Београд и састављени су у складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, као и Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извештавања (МРС и МСФИ).

Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Др Мирослав Перић

Члан ИО Банке

КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА АД БЕОГРАД

ИЗВРШНИ ОДБОР

Број: 690/IO

Београд, 10.11.2020. године

На основу члана 31. Статута Комерцијалне банке АД Београд, а у складу са чланом 53. Закона о тржишту капитала Извршни одбор Комерцијалне банке АД Београд на 46 седници, дана 10.11.2020. године, доноси

ОДЛУКУ

О УСВАЈАЊУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА И ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД

ЗА ПЕРИОД ЈАНУАР – СЕПТЕМБАР 2020. ГОДИНЕ

Члан 1.

Усвајају се редовни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2020. године:

1. Биланс успеха за период од 01.01. до 30.09.2020. године,
2. Биланс стања на дан 30.09.2020. године,
3. Извештај о осталом резултату у периоду од 01.01. до 30.09.2020. године,
4. Извештај о променама на капиталу у периоду од 01.01. до 30.09.2020. године,
5. Извештај о токовима готовине у периоду од 01.01. до 30.09.2020. године и
6. Напомене уз финансијске извештаје за период од 01.01. до 30.09.2020. године, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 2.

Усваја се Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2020. године, у тексту који је саставни део ове одлуке.

Члан 3.

Овлашћују се члан Извршног одбора Мирослав Перић и Извршни директор за финансије и рачуноводство Сања Ђековић да потпишу Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд из члана 1. ове одлуке.

Овлашћују се члан Извршног одбора Мирослав Перић и директор Сектора контролинга и планирања Драгана Романдић да потпишу Извештај о пословању Комерцијалне банке АД Београд из члана 2. ове одлуке.

Члан 4.

Задужују се Сектор рачуноводства, Сектор контролинга и планирања и Сектор хартија од вредности и финансијских тржишта да Финансијске извештаје Комерцијалне банке АД Београд за период од 01.01. до 30.09.2020. године, из члана 1. и члана 2. ове одлуке, доставе Комисији за хартије од вредности и Београдској берзи до 15. 11.2020. године у складу са чланом 53. Закона о тржишту капитала.

Члан 5.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

ЧЛАН ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Мирослав Перић

ПРЕДСЕДНИК ИЗВРШНОГ ОДБОРА

др Владимир Медан

ИЗЈАВА

Појединачни финансијски извештаји Комерцијалне банке АД Београд за период 01.01.2020. до 30.09.2020. године, нису ревидирани.

У складу са Законом о рачуноводству, Законом о банкама и осталим релевантним подзаконским актима Народне банке Србије, Комерцијална банка АД Београд врши само ревизију годишњих финансијских извештаја.

Изјава се даје у складу са чланом 52. став 7. Закона о тржишту капитала.

Лица одговорна за састављање финансијских извештаја

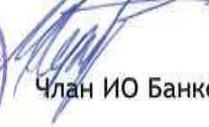
Сања Ђековић

Извршни директор за
финансије и рачуноводство

Др Мирослав Перић

Члан ИО Банке